

ČRNOMELJ: Jutri, 11. maja, organizira Glasbena mladina Bele krajine dva koncerta: ob 11.30 in ob 15. uri v Prosvetnem domu. Nastopili bodo: Mitja Gregorac-tenor, Nada Oman-klaviristka in Alojz Zupan-klarinet. Koncert je namenjen učencem in dijakom vseh belokranjskih šol.

BREŽICE — Danes popoldne se bo sestal svet mestne krajevne skupnosti. Razpravljali bo o delovnem programu, ki vključuje prepotrebno modernizacijo mestnih ulic.

SEVNICA — Danes bo svet za gospodarstvo in finance občinske skupščine obravnaval analizo zaključnih računov in delo delovnih organizacij, družbeni dogovor ter razpravljali o merilih, po katerih morajo občani na javni poziv predložiti podatke o svojem premoženju.

KOSTANJEVICA — Jutri se bo tukaj sestal odbor za pripravo osrednje prireditve v počastitev 400-letnice kmečkih uporov, napovedane za 1. julij.

BREŽICE — Danes popoldne ob 16.30 bo na brežiškem stadionu tekma za jugoslovanski nogometni pokal. Brežice se bodo pomerile s slovenskim ligišem Olimpijcem iz Celja.

KOSTANJEVICA — V nedeljo bo tukaj zaključna prireditev tedna gozdov. Javnost bo lahko prvič prisostvovala tekmovalni gozdni delavci Gozdnega gospodarstva Brežice.

NOVO MESTO — Društvo medicinskih sester bo priredilo v soboto popoldne v domu JLA občni zbor in „dan medicinskih sester“.

PIŠECE — Dramska sekcija PD Kapele bo v nedeljo ob 15. uri uprizorila v gasilskem domu v Pišecah tridejansko „Sveti plamen“, s katero je sodeloval na prvem srečanju dramskih skupin Posavja.

KRSKO — V galeriji bo 11. maja odprta razstava 28 olj slovenskega likovnega ustvarjalca Mihe Maleša. Razstava bo odprta do dneva mladosti, 25. maja.

PRISTANEK V PRASKUPNOSTI

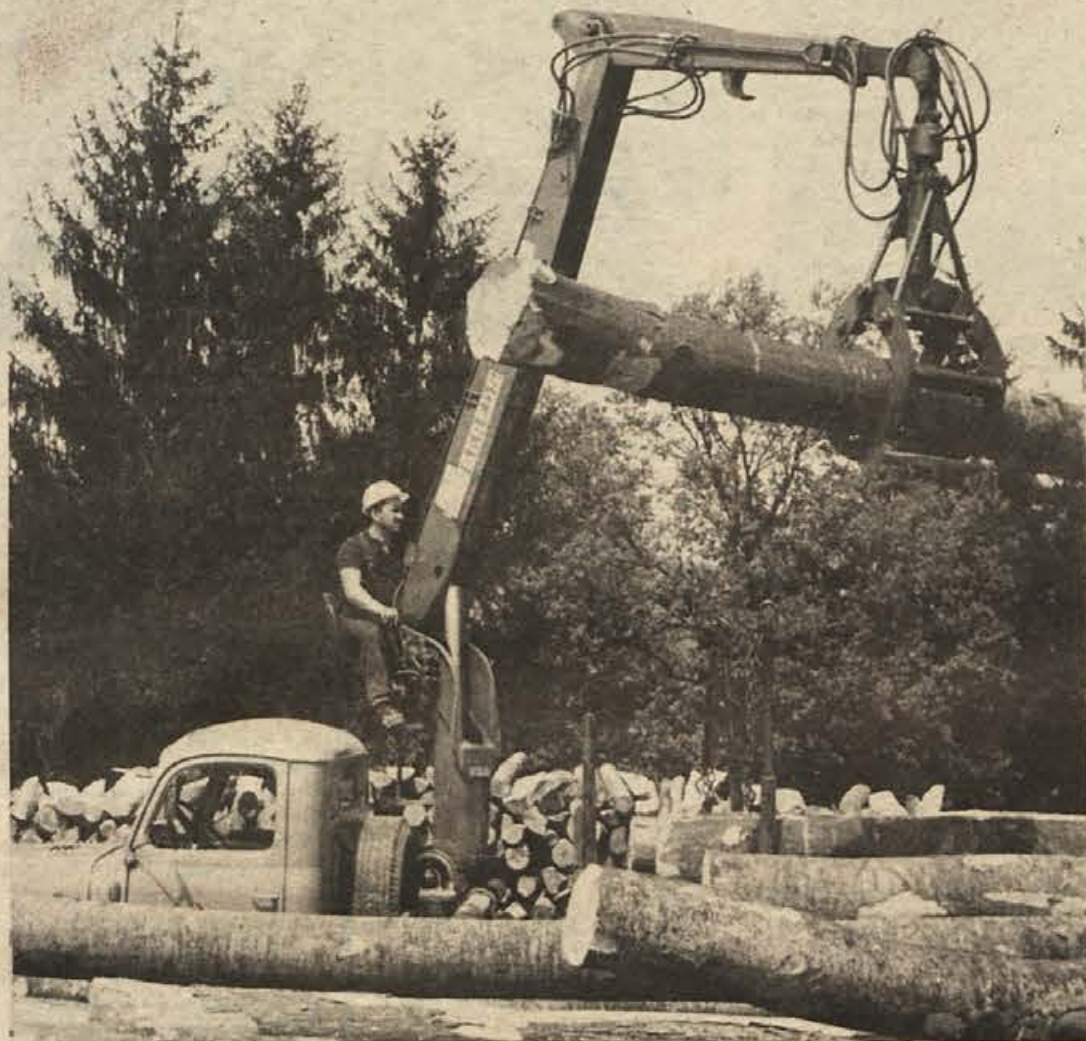
Paradižnik in njegova Klara sta se srečno rešila iz objema Marsovcev. Kam ju bo vrgla usoda? To ste se gotovo spraševali, ko ste odložili prejšnji Dolenjski list. Danes vam bomo v sliki in besedi pokazali, kaj se dogaja z našima junakoma iz Košate lipe.

Paradižnik in njegova boljša polovica sta padla v praskupnost! Kaj bo z njima? To boste izvedeli v naslednjih 30 tednih!

Ne pozabite torej, na sredini začnemo danes z novo slikanico!

Letošnji prvomajski šopek z Gorjancev, iz okolice Milavža. (Foto: Vesel)

Gozdovi — naše bogastvo: skladišče lesa v Mačkovcu nad Brestanico. (Foto: J. Teppey)

Tisoči hektarov čakajo na pogozditev

Ob tednu gozdov: poučen sprehod skozi negovane gozdove v osrčju Bohorja

Za uvod v prvi teden gozdov na Slovenskem sta Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije ter Gozdno gospodarstvo Brežice 4. maja organizirala srečanje s predsedniki občinskih skupščin in sekretarji občinskih konferenc SZDL Novega mesta, Litije, Laškega, Sevnice, Trebnjega, Krškega, Brežic, Šentjurja in Šmarja pri Jelšah. Gostje so se zbrali na Planini nad Sevnico, kjer so jih seznanili z delom tamkajšnjega izobraževalnega centra za gozdne delavce.

Predstavnike dveh občin so nato popeljali skozi razsežne, negovane gozdove na Bohorju do velikega sečišča v Mačkovcu nad Brestanico. Gostje so si ogledali podiranje drevev in spravilo lesa s sodobnim zbirnim traktorjem do pritočnega

skladišča ob kamionski cesti, kjer les sproti razžagajo in naložijo hlovino na tovorna vozila. Zanimiv je bil ogled intenzivnega nasada hitro rastočih dreves v Leskovcu pri Krškem, ki nazorno dokazuje, kako bi lahko na tisoče hektarov slabih, izčrpanih gozdov na tem območju spremenili v nasade z bogatim letnim prirastom lesa. Gozdno gospodarstvo Brežice je v zadnjih desetih letih pogozdilo tisoč hektarov. To delo bi se lahko v prihodnje podeseterilo, če bi dru-

de z bogatim letnim prirastom lesa. Gozdno gospodarstvo Brežice je v zadnjih desetih letih pogozdilo tisoč hektarov. To delo bi se lahko v prihodnje podeseterilo, če bi dru-

DUŠAN PETROVIČ—ŠANE OBISKAL KRŠKO

V soboto, 5. maja, je bil v Krškem predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Dušan Petrovič-Šane. S predsednikom občinskega sindikalnega sveta Edom Komočarjem se je pogovarjal o uveljavljanju ustavnih dopolnil, o gospodarjenju v krških delovnih organizacijah in o delu sindikata.

Manj črno, kot je kazalo

Senovo: po odkritih besedah - pomiritev

Pred centralnim delavskim svetom Metalne, ki je 5. maja prvič zasedal na Senovem, so razgrnili razvojni program tamkajšnje tovarne za gradbeno opremo. Z njim se je marsikaj razjasnilo. Stvari niso tako črne, kot so bile videti.

Zaskrbljenost je nastala zaradi nepoučenosti, pa tudi zaradi slabih osebnih dohodkov. Ti so posledica uvajanja v novo proizvodnjo, v nov poklic. V obrazložitvi razvojnega programa je namreč zapisano, da rudarji ne morejo takoj postati dobri kovinarji, da bo preteklo še najmanj pet let, da se bodo zares usposobili. Krmeljski primer kaže, da je trajal pri njih ta proces več kot desetletje.

Generalni direktor Metalne inž. Boris Vadnjal je pozval prisotne k strpnosti in med drugim dejal, naj se ne vzamejo kot odmev na članek „Opeharjeni, a kdo je kriv“, objavljen v Dolenjskem listu. Članek je samo posledica dvomov in nezaupanja, ki je bilo prisotno tudi v kolektivu, ne samo zunaj njega. Senovčane je pozval, naj zaživijo s

tovarno, naj bo ta izmenjava mnenj prelomnica na poti k boljšim medsebojnim odnosom z matično organizacijo.

J. T.

KRČAN BOJAN MALUS GRE V TUNIS

Učenec krške osnovne šole Bojan Malus se je na zveznem prometnem tekmovanju, ki je bilo v nedeljo v Ljubljani, uvrstil na drugo mesto med posamezniki. Barve Jugoslavije bo zastopal v 4-članski ekipi, ki bo še ta mesec sodelovala na evropskem tekmovanju v Tunisu.

Teden naj preraste v leto

„Človek in njegovo okolje — prva skrb Rdečega križa“. S tem delovnim geslom smo stopili v letošnji teden RK, ki traja od 6. do 13. maja. Ena naših najmožnejših humanitarnih organizacij želi prispevati svoj delež pri urejanju človekovega okolja s tem, da bo letošnji teden Rdečega križa posvetila dvigu higijene.

1. februarja letos je bila pod pokroviteljstvom tovariša Tita v Beogradu ustanovna skupščina jugoslovanskega sveta za zaščito in izboljšavo človekovega okolja. Na njej je tovariš Edvard Kardelj v pozdravni besedi med drugim dejal: „Sodobni človek ne more živeti v prepričanju, da so bogastva narave neizčrpana in da v tej naravi lahko počne kar hoče, ne glede na posledice. Človek se brezobzirno in ne-

odgovorno vede do narave, katere sestavni del je in od katere je odvisen, in tako postaja sam sebi sovražnik...“

Gre torej za to, da bistveno spremenimo zavesten človekov odnos do narave. Prav socialistična družba je za to delo najbolj poklicana, saj sama v temeljih spreminja predvsem odnos človeka do človeka.

(nadaljevanje na 4. str.)

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

VEČER OPERNIH
ARIJ V KOČEVJU

Jutri, v petek, 11. maja bo gostovala v Kočevju skupina pevcev solistov rimske opere. Peli bodo sopranistka Giuliana Ghilardi, tenorist Montalvo Bellari in baritonist Guido Caputo. Na klavirju jih bo spremljal Giuseppe Sorge. Ti solisti so nastopili v Kočevju v veliko zadovoljstvo vseh, ki so jih slišali, že lani. Na sporedu bodo operne arije iz raznih italijanskih oper 19. stoletja, pa tudi iz sodobnejših. Koncert bo ob 20. uri v Seškovem domu. Popoldne ob 17. uri bodo italijanski umetniki nastopili v gimnazijski dvorani za gimnazijsko mladino in glasbeno šolo.

V soboto, 12. maja, bodo ob 20. uri isti pevci izvedli podoben koncert v avli osnovne šole v Ribnici.

M. H.

SOTESKA:
DRUGIČ PO 30 LETIH

V soboto, 12. maja, bo v Soteski že drugo srečanje učiteljev z nekdanjimi učenci, ki se vidujejo po 30 letih. Srečanje pripravlja krajevna organizacija SZDL.

Na mostu čez Kolpo pri Jurjevskem brodu je v soboto zjutraj mladinka iz metliške Bete Mirjana Vrličič sprejela od dijaka karlovške gimnazije Željka Tusića v imenu mladine Slovenije palico štafete mladosti. Prizrčen sprejem nosilec štafete mladosti so v sončni in s cvetjem okrašeni Beli krajini pripravili v Metliki in Črnomlju. Na sliki: prevzem palice na mostu. (Foto: S. D.)

7. maja ob 5.50 zjutraj se je pri Mačkovcu pripetila huda prometna nesreča, v kateri so se znašli na kupu trije tovornjaki, s katerih se je razsul tovor, vozila pa so hudo poškodovana. K sreči, pravzaprav po neverjetnem naključju, poškodb ni bilo, pač pa je bil promet na cesti Ljubljana — Zagreb zaprt do 17. ure popoldne. Več o tem na 14. strani. (Foto: Ivan Zoran)

VREME

Do konca tedna bo prevladovalo razmeroma lepo vreme. Ponovno se bo delno otopilo, padavine pa so možne šele okoli nedelje.

Skandal stoletja, korupcija v Beli hiši, gnusno izkrivljanje resnice — to so samo ene izmed mnogih oznak „afere Watergate“, ki pretresa te dni Združene države Amerike in z vsakim dnem bolj ogroža tudi predsednika Richarda Nixona. Afera dobiva iz dneva v dan večje razsežnosti, zato je nemara prav, da ji našo današnjo rubriko posvetimo v celoti.

Začelo se je pred več kot desetimi meseci, nekaj tednov pred lanskoletnimi november-skimi predsedniškimi volitvami v Združenih državah Amerike. Tedaj so sredi neke noči v glavnem sedežu demokratske stranke ujeli skupino političnih vlomilcev in vohunov. Izkazalo se je, da so to pripadniki republikanske stranke, natančneje rečeno nekega njenega odbora, ki so skušali v glavnem sedežu svojih političnih nasprotnikov namestiti vohunske prisluškovalne naprave.

Za čuda afera tedaj ni imela kdove kakšnega odmeva v javnosti in še manj vpliva na volitve, na katerih je republikanec Richard Nixon odločilno in katastrofalno premagal svojega demokratskega protikandidata Georga McGoverna.

Oblasti so kasneje sprožile reden postopek, sodišče pa je obsodilo udeležence nočnega izleta na daljše zaporne kazni. Ob tem, da je Bela hiša kategorično zanikala kakršnokoli zvezo z obsojenimi vohuni, je bilo videti, da se bo zadeva polegla.

Toda zgodilo se je nekaj nepričakovanega. Eden izmed obsojenih je nenadoma spregovoril! Klopčič se je začel odmotavati. V trenutku, ko so začeli obtoženi posredovati nova in nova imena vpletenih, se je izkazalo, da dobiva afera bistveno večje in nemara tudi usodnejše razsežnosti. Zahvaljujoč predvsem časopisom, televiziji ter radiju je ameriška javnost zvedela za vrsto dotlej prikritih podrobnosti. Pod pritiskom javnega mnenja se je moral ukloniti tudi ameriški predsednik. Posledica: odstop cele vrste dotlej zelo uglednih politikov, med njimi tudi pravosodnega ministra in dveh Nixonovih najbližjih sodelavcev v Beli hiši.

Denar že — kaj pa znanje?

Gospodarji na kmetijah nimajo dovolj strokovnega znanja — Podcenjevanje se rado maščuje

Za ureditev kmetij bi potrebovali milijon din kreditov, pa se ne bi bilo dovolj za vse, ki prosijo. Podoba pa je, da ne bomo dobili niti polovico tega. Banke bi morale dati več, tudi republika naj bi prispevala več, sicer program razvoja kmetijstva ne bo izpolnjen.

A zakaj se ob tem ne spomnimo na strokovno ali poklicno

TELEGRAMI

CELOVEC — Prvak vladajoče socialistične stranke Avstrije in član avstrijske vlade Friebauer je na neki konferenci socialistov v Beljaku nastopil proti ponovni izvolitvi Hansa Sime za šefa koroških socialistov. Friebauer je ob enem predlagal, naj bi postal novi šef koroških socialistov sedanji sekretar stranke Wagner. Na Koroškem ocenjujejo bližnji umik Sime kot zmago velikomestnih šovinističnih krogov in skrajne desnice.

PRAGA — V glavnem mestu Češkoslovaške so se začeli uradni pogovori o normalizaciji odnosov med ZR Nemčijo in Češkoslovaško. To je že sedmi krog preliminarne razgovorov — zadnji taki razgovori so bili sredi aprila v Bonnu.

RIM — Tanjug poroča, da so dosegli sporazum med vlado in sindikati in tako končali stavko poštne službenice. Stavka je trajala 23 dni. Menijo, da bo preteklo še precej časa, preden bodo razdelili tone pšice, ki so se nabrala.

PEKING — Šef kamboške države princ Sihanuk bo v kratkem obiskal več afriških, pa tudi evropskih držav. Sihanuk bo prvotno obiskal Albanijo, Jugoslavijo in Romunijo, v Afriki pa Marvatanijo in Alžirijo. Obiski v Senegal, Gvineji, Maliju in Kongu pa bodo imeli uradni značaj.

izobraževanje kmetov, ko razpravljamo o velikih kreditih za urejanje kmetij? Tu ali tam se kdo omeni, da je v kmetijskih šolah premalo kmečkih otrok; vendar le omeni, ker se za razpravo ne ogreje dovolj nobeden. Pa bi se moral, saj je za gospodarjenje z milijonskimi naložbami, če računamo v starih dinarjih, potrebno tudi znanje.

Kmet se upa zadolžiti za 50.000 din — računajmo v novih — pa tudi za dvakrat toliko ali še več, če le dobi denar. Sina ali hčer pa baje ne more poslati niti v šolo za kmetovalce. Za izobraževanje nima denarja. Če mu razložite, da ga ne bi stalo veliko, ker bi njegov otrok dobil štipendijo, pa se izgovarja, da ga ne more pogrešati pri delu. Niti 10 zimskih mesecev v dveh letih ga ne more pogrešati. Koliko bi zgubil zaradi njegove odsotnosti pri dohodku, ne ve. Zanaša se le na občutek, da bo tudi brez strokovnega znanja dobro gospodaril.

Čez nekaj let je razočaran. Na urejeni kmetiji ne gre tako, kot so mu obljubljali. Seveda ne, ker ne zna gospodariti. Zaradi svojega neznanja podce-

Edward Gierk, prvi sekretar poljske združene delavske partije je prve štiri dni uradnega obiska v Jugoslaviji prebil v Sloveniji. Med drugim je obiskal Velenje, Bled in Ljubljano. Prebivalci Slovenije so uglednega gosta iz Poljske ves čas toplo in prisrčno pozdravljali. V Ljubljani mu je predsednik mestne Skupščine Ljubljane inž. Miha Košak izročil kip Ilegalca, v Velenju pa je imel več razgovorov z gospodarstveniki Gorenja in tamkajšnjega rudnika. Na sliki: trenutek ob slovesu na brniškem letališču: predsednika Edward Gierk in Josip Broz Tito s soproga poslušata himni. (Foto: Marjan Ciglič)

njuje tudi navsete kmetijskih strokovnjakov. Nekaj naredi, nekaj opusti, jezi pa se na druge, češ da niti kredita ne more odplačevati. Tarna, zakaj se je pustil prometiti.

Tak gospodar lahko izgubi zaradi pomanjkljivega strokovnega ali poklicnega znanja v enem letu veliko več, kot bi porabil za 10-mesečno sinovo ali hčerino šolanje v šoli za kmetovalce.

V vsej Sloveniji je že okrog 2000 urejenih kmetij. Čez nekaj let naj bi jih bilo 10.000. Na mnogih — verjetno več kot na polovico vseh — pa ne bodo imeli niti gospodarji niti njihovi mladi nasledniki druge izobrazbe kot le osnovno šolo in še tisto morda nepopolno. Tako kaže po sedanjem številu gojencev v kmetijskih šolah.

A kakšno breme je 1000 ali morda 2000 din za šolanje sina ali hčere poleg štipendije v primerjavi s 100.000 din ali še veliko več vloženi sredstev v urejanje kmetije? Gotovo ne gre toliko za denar, kot za podcenjevanje kmetijske izobrazbe.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Edward Gierk, prvi sekretar poljske združene delavske partije je končal obisk v Jugoslaviji in s soprogo ter člani delegacije odpotoval v Varšavo. Ob koncu obiska so objavili uradno sporočilo, ki med drugim pravi, da je bil obisk poljskih gostov v Jugoslaviji uspešen in da bo predstavljala dragocen prispevek k nadaljnemu izboljšanju odnosov med obema državama.

To in pa boji med komandosi in redno vojsko v Libanonu je v središču pozornosti naše rubrike ta teden.

GIERKOV OBISK: Edward Gierk, prvi sekretar poljske združene delavske partije je začel svoj petdnevni uradni obisk na Brniku, končal pa ga je v Beogradu. Med tema dvema krajema je bil izpolnjen bogat program srečanj in razgovorov, med katerimi so seveda najpomembnejši tisti, ki sta jih imela jugoslovanski in poljski voditelji.

Odnosi med obema državama so bili že poprej dobri, nabelega dvoma pa ni, da jih je pravkar končan obisk še utrdil in izboljšal. Iz vsega, kar je bilo moč razbrati v krogih obeh delegacij, zdravilnih in besedilu uradnega sporočila, veje pričanje, da so bili razgovori ne samo odkriti, prijateljski in prisrčni, marveč tudi koristni. Obsegali so izmenjavo mnenj o dvostranskih odnosih in mednarodnem položaju nasploh, pri čemer sta državnik in njuni sodelavci še posebej pozorno in skrbno obravnavali položaj v Evropi.

Ob tem velja opozoriti na v zadnjih nekaj letih izredno dinamično se razvijajoče gospodarske stike. Blagovna menjava in tehnična kooperacija med Poljsko in Jugoslavijo sta zabeležili neverjeten polet po zadnjem obisku predsednika Tita na Poljskem, mogoče pa je utemeljeno pričakovati, da bodo zanj predstavljali podobno vzpodbudo tudi pravkar končani razgovori in obisk.

Obe državi sta potrdili svojo privrženost miru in enakopravnemu miroljubnemu sodelovanju med narodi in v tem smislu opozorili na pomembne pozitivne premike v svetu in v Evropi še posebej.

BOJI V LIBANONU: Stara drama arabskega sveta se neizprosno, kruto in nepotrebno ponavlja. Ta teden se nadaljujejo koncem minulega tedna začeti spopadi med palestinskimi komandosi in enotami redne libanonske armade. V tem trenutku je še čisto nemogoče s prstom pokazati na krivce, saj v naelektrenem in eksplozivnem ozračju nikakor ni mogoče ugotoviti, kdo je prvi začel in zakaj kljub dvema ali trem sporazumom med voditelji ene in druge strani še vedno ni prišlo do trajne ustavitve ognja.

Dejstvo je, da je sedanja kriza v odnosih med libanonsko vojsko in palestinskimi komandosi pogojena s krizo v slednjem taboru. Palestinsko osvobodilno gibanje je namreč v zadnjih nekaj letih doživelo vrsto uničujočih udarcev — pri čemer so si nekatere zadali komandosi sami. Pri tem imamo v mislih nesmiselne teroristične napade, ki so se vrstili v zadnjih nekaj letih v različnih krajih.

Ti napadi so škodovali ne toliko tistim, zoper katere so bili usmerjeni, marveč tistim, ki so jih izvajali, se pravi Palestincem samim. Toda ti napadi so bili le

GIERK KONČAL OBISK

zunanji znak nekega obupa, neke pripravljenosti začeti z akcijo v času, ko se zanj kljub mnogim besedam ne odločajo v uglednih arabskih prestolnicah.

A prav te napade je Izrael izrabil za vrsto protiakcij, nič manj terorističnih v svojem bistvu, vendar vselej podprtih z nekim tihim privolenjem dela svetovne javnosti.

Izraelci so vselej poudarjali, da počnejo to zato, ker pač počenajo tudi Palestinci, pri čemer se je le malokdo vprašal, zakaj to Palestinci sploh delajo.

A medtem, ko se je v vrstcu takih dogodkov po malem pozabljal na vzroke palestinskih napadov, pa je vrsta izraelskih vojaških akcij nasploh vendarle in posredno dosegla svoj cilj: v Siriji, predvsem pa v Libanonu, so oblasti uvedle nad delovanje palestinskih komandosov trd nadzor. To pomeni, da, denimo, komandosi v Libanonu ne morejo storiti ničesar, za kar poprej ne dobijo privolenja pri oblasteh, podobno pa je tudi v Siriji.

Najbrž je prav v omejevanju svobode akcije treba iskati vzroke za najnovejše spopade v Libanonu. Toda četudi je to morebiti res, pa je več kot tragično dejstvo, da teče na arabskih tleh arabska kri zaradi arabskega orožja — namesto, da bi se sile in energije izrabile za tisto, kar se Palestince vse bolj odmika — pridobitev njihovih legitimnih pravic do življenja na ozemlju, kjer so prebivali že stoletja.

(Iz zadnjega PAVLIHE)

— Za 30-letnico republike Jugoslavije nam obetajo spet nove cekine!
— Meni bi bile bolj všeč polne mesnice.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Minulemu tednu dni (kajpak koledarsko vzeto) se je, lahko rečemo, kar precej poznalo prejšnje raztegnjeno obdobje praznikov, saj se je družbenopolitično dogajanje pri nas dodobra spet vteklo šele po nekaj dneh. No, naš tokratni redni tedenski pregled kronološko preobračamo: ta torek se je začela (po napovedi dvodnevna) četrta seja **KONFERENCA ZKS**, katere namen je pregled dela centralnega komiteja in njegovih organov, predvsem pa tudi pregled dejavnosti Zveze komunistov in drugih subjektivnih sil naše družbe pri **UVELJAVLJANJU** ustavnih sprememb.

Med bistvenimi značilnostmi dela Zveze komunistov iz dosedanjega obdobja (torej med prejšnjo in sedanjo konferenco ZKS) omenimo spopad z globljimi izvori **SOCIALNEGA RAZLIKOVANJA** in pa spopad z določeniimi političnimi silami, ki so organizirano ali v svojem službenem položaju nastopale proti uveljavljanju **SAMOUPRAVNIH ODNOSOV**, kot jih je opredelila naša ustavna reforma. O vsem tem govori poročilo o delu CK ZKS iz tega obdobja, ki osvetljuje polpretekla (če lahko tako rečemo) idejno politična dogajanja pri nas.

V tem obdobju se je ZK odločno spopadla z nasprotniki **RAZREDNE USMERITVE** Zveze komunistov in z vsemi tistimi, ki so zavirali razvoj samoupravnega socializma. Iz teh spopadov je zrasla ZK idejno in politično enotnejša — kot nosilka revolucionarnih težnj in uveljavljanja pravih interesov delavskega razreda, organizacijsko se je utrdila ter dosegla tudi večjo **UČINKOVITOST** svojega delovanja. Vsa ta vprašanja bo temeljitje osvetlil še VII. kongres ZKS.

Na začetku prejšnjega tedna (v ponedeljek) je bilo v Tolminu zborovanje občanov Slovenskega Primorja in predstavnikov slovenskih manjšin iz zamejstva — ob 260. obletnici velikega tolminskega **KMEČKEGA UPORA**. Na proslavi v Tolminu je govoril predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič, ki je poudaril — ko je govoril o pomenu hrvatsko-slovenskih kmečkih pun-

tov v zgodovini — da je na temelju teh uporov vzniknila tudi **NAŠA REVOLUCIJA**.

Zalostno je in hkrati absurdno, je ob tem dejal Mitja Ribičič, da potomci prednikov, ki so že pred petimi stoletji s krvjo branili to deželo pred tujo vojsko, morajo še danes dokazovati svoj **VOJSKO IZVOR** in pripadnost slovenskemu narodu. Še danes namreč našim zamejcem omejujejo temeljne narodnostne in človeške pravice — celo pravico do slovenskih oznak krajev, v katerih živijo

Spopad z nasprotji

že tisoč let! SZDL kot naslednica Osvobodilne fronte slovenskega naroda se zato odločno zavzema za pravice koroških Slovencev, ko le-ti želijo **POTRDITI** svojo nacionalno, jezikovno in kulturno pripadnost matičnemu narodu v domovini.

Socialistična Jugoslavija se zavzema za polno zaščito Slovencev onkraj meja, je poudaril Mitja Ribičič, zavzema se za **SPOSTOVANJE** pravic, pridobljenih z velikimi žrtvami, in za **DOSLEDNO IZPOLNJEVANJE** mednarodnih obveznosti in dogovorov. Tega ne poudarjamo zato, da bi vznemirjali sedanje odnose z našimi sosedi, marveč zato, da bi **URESNIČILI** pogoje za res dobre sosedne odnose! Mitja Ribičič je ob tem še poudaril, da pri nas noben pameten človek oziroma predstavnik države ne trdi, da bi bile potrebne kakršnekoli spremembe sedanjih meja — bodisi s sosednjo Avstrijo ali z drugimi sosedi. Zavzemamo se za **NESPREMENLJIVOST MEJA**, je poudaril Mitja Ri-

bičič, vendar hkrati nasprotujemo tudi kakršnimkoli drugim ozemeljskim zahtevam v Evropi, posebno na njenem južnem delu. Takšne namene odločno zavračamo — pa naj prihajajo od leve ali desne!

Republiki izvršni svet je na svoji seji minuli petek obravnaval vrsto novih zakonskih predpisov (osnutkov oziroma že predlogov), med katerimi je posebej Omembe vrednen novi **ZAKON O STANOVANJSKIH RAZMERNJH**. Za ta novi zakon je sedaj pripravljen delovni osnutek — tako da si lahko obeatamo, da bo konec meseca o njem že stekla določnejša razprava (tudi javna).

Novi zakon o stanovanjskih razmerjih skuša tudi na področju pravne ureditve stanovanjskih razmerij uveljaviti že sprejeta načela politike našega **STANOVANJSKEGA GOSPODARSTVA**, skuša pa doseči tudi druge cilje — denimo preprečiti razne špekulacije, pojave nepravilnega bogatenja v zvezi s tem, odpraviti nepravilnosti, ki so bile posledica administrativnega razdeljevanja stanovanj in še in še.

V novem zakonu bodo določila glede opredelitve in uporabe **STANOVANJSKE PRAVICE**, pa določila glede načinov oddajanja in uporabe stanovanj, določena bodo stanovalska in podstanovalska razmerja itd. Od doslej veljavnega **ZVEZNEGA** zakona se bo ta novi republiški zakon razlikoval v mnogih podrobnostih.

Navzlic določenemu optimizmu, ki so ga kazali statistiki v pogledu letošnjega naraščanja proizvodnje (saj se je v prvem četrtletju povečala industrijska proizvodnja nekako za 7,4 odstotka v primerjavi s tem lanskim obdobjem), vzbujajo drugi statistični podatki — ko zasledujemo **STABILIZACIJSKA** prizadevanja po vsej državi — vse večjo zaskrbljenost, še posebno to velja za cene in za naraščanje **ZIVLJENJSKIH STROŠKOV**. Po najnovejših podatkih zvezne statistike so se namreč v minulem aprilu maloprodajne cene v trgovini spet precej povečale (za 2 odstotka), tako da lanskoletne aprilske presegajo že kar za 17,7 %!

Se hujske pa je v pogledu naraščanja življenjskih stroškov: kot povedo zvezni statistični podatki, so se ti stroški povečali za 2,5 % v primerjavi s marčevskimi, v primerjavi z lanskim letom pa živimo sedaj kar za 20,9 % **DRAŽJE** kot lani. Najhujsje (in komaj razumljivo) je to, da se nam vsem zamrznitvam in administrativnim ukrepom navkljub vendarle ne posreči zaustaviti nevarnega plesa cen — pa tudi naraščanje osebnih dohodkov (vsaj v nekaterih strukturah) nam kar naprej uhaja čez plot stabilizacijskih načel, ki smo se zadnje dogovorili.

Kolektiv hotela Grad Otočec je imel v petek majhno svečanost, na kateri so 36 članom kolektiva, ki so v podjetju že več kot 10 let, podelili Otočec se je v 13 letih razvil v solidno gostinsko podjetje, ki ima že 160 zaposlenih in bo letos ustvarilo 20 milijonov din prometa.

„Gibanje narodnoosvobodilnih odborov in OF je na Kozjanskem prestajalo najtežje preizkušnje še na kraju, ko so se umikale fašistične horde z Balkana,“ je dejal Sergej Kraigher, predsednik skupščine SRS, na srečanju aktivistov OF iz 6 občin 27. aprila na Planini. (Foto: Železnik)

Z nedeljskega tekmovanja ekip prve pomoči na nogometnem stadionu v Brežicah. S praktičnimi nalogami se je spoprijelo 18 ekip iz delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Prvo mesto je osvojila ekipa Rdečega križa in prejela 600 dinarjev nagrade. (Foto: Jožica Teppey)

V ponedeljek dopoldne je obiskala tovarno KRKO Jane Kiano, predsednica kenjske organizacije žensk. V spremstvu glavnega direktorja Borisa Andrijičiča si je ogledala proizvodnjo in se seznanila z razvojem podjetja, ki namerava v Keniji zgraditi tovarno farmaceutskih izdelkov.

PARKLJARJEM GROZI
Da bi preprečili vdor slinavke in parkljevke v Jugoslavijo, ki sta zelo nevarni boleznici parkljarjev, je zvezni sekretariat za kmetijstvo te dni izdal odredbo, ki prepoveduje prinašanje živinskih izdelkov, mesa in drugih takih surovin iz Madžarske, Romunije, Bolgarije in prek vseljnih prehodov proti Avstriji, vzhodno od prehoda v Sentilju. Odredba uvaja tudi omejitve maloobsejnega prometa ter še nekatere ukrepe, med njimi tudi zaščitno cepljenje v najbolj ogroženih predelih Jugoslavije. Veterinarska služba naroča, da morajo živinorejci preprečiti vstop drugim osebam v hleve, da morajo prekiniti pašo goveda v bližini cest in železniških prog idr.

Borci so pogosto vest naše družbe

V Tedenski tribuni je tovariš Bogdan Osolnik, podpredsednik republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije, 2. maja letos odgovoril na več vprašanj novinarke Vande Škodnik; zastavila mu jih je v zvezi z bližnjo skupščino ZZB NOV Slovenije. Med drugim poudarja tovariš Osolnik v imenu bivših borcev, da smo morali vsi na

nje bivših borcev, ki bi se ukvarjalo samo s svojimi problemi, ampak mora krepko poseči tudi v aktivno družbeno delo. Ocena našega dela za preteklo mandatno dobo je ugodna: z zadovoljstvom lahko ugotovimo, je dejal tov. Osolnik, da je naša organizacija ohranila zvestobo boju za očuvanje revolucionarnih vrednot. Njeni člani so bili dostikrat vest naše družbe, predvsem pa zavestno jedro tistih naprednih sil, ki so se pod vodstvom Zveze komunistov zavzemale za dosledno nadaljevanje naše revolucionarne poti.

kratnem zasedanju še poročali. V poročilu je med drugim rečeno tudi tole: ... CK ZKS ocenjuje, da smo dosegli v obdobju med tretjo in četrto sejo, torej v zadnjem poldrugem letu, vidne rezultate v razvijanju zavesti o vodilni vlogi delavskega razreda. Bistveno sta se okrepila pomen in odgovornost subjektivnega dejavnika in s tem same Zveze komunistov kot temeljnega idejnopolitičnega usmerjevalca. Centralni komitej je tudi spodbudil akcijo za spremembo in bistveno večjo vlogo političnih organizacij, predvsem zato, da se bo razredni interes neposredneje izražal in uveljavljal ...

bili dokončno obdelani podatki iz popisa stanovanj v letu 1971, ki so pokazali, da imamo v državi 5.043.000 stanovanj s skupno površino 250 milijonov kvadratnih metrov. To pomeni, da je povprečno stanovanje veliko le 49,6 kvadratnega metra, kar je zelo malo. R. K.

Bogdan Osolnik: Predvsem zvestoba revolucionarnim vrednotam

lastnih izkušnjah doživeti spoznanje, da graditev nove družbe, ki naj bi bila enako pravična kot uspešna, ni niti najmanj lahka in preprosta naloga. Zveza združenj borcev je pravilno ocenila svojo nalogo v novih razmerah: v sodobnih dogajanjih ne more biti pasivna, neangažirana, ne sme se spremeniti v nekakšno stanovsko združje.

Družbena vloga borčevske organizacije se je ponovno pokazala v podpori Zvezi komunistov in pismu tovariša Tita, ki smo ga bivši borci sprejeli z olajšanjem in kot skupno bojno napoved vsemu tistemu, kar ogroža pridobitve naše revolucije.

... Ugotovimo lahko, da smo sredi razrednega boja in da smo dosegli nekatere pomembne začetne rezultate, predvsem pa politično utrditev subjektivnih sil, kar je prvi pogoj, da bomo laže vztrajali v zapletenem in dolgotrajnem boju za zmago na področju samoupravljanja in uveljavljanja življenjskih interesov delavcev. 4. seja konference ZKS mora potrditi in spodbuditi odločna prizadevanja komunistov, da vztrajamo pri začetih družbenih preobrazbi. ...

Krka: več prodati tudi na Iberijski polotok

Krka v Španiji

Na nedavnem 5. zasedanju jugoslovansko-španskega komiteja za gospodarstvo so preučevali možnosti, kako bi okrepili gospodarsko sodelovanje Jugoslavije in Španije. Zanimivo je, da je Jugoslavija lani prvič imela s to deželo trgovinski presežek. Ker pa ne bomo mogli v Španiji več izvažati svinjskega mesa (lani smo ga izvozili za približno 5 milijonov dolarjev) in ker se bo španski izvoz v Jugoslavijo zelo povečal zaradi že dogovorjenih dobav železniških vagonov in električnih lokomotiv, je treba naš izvoz v Španijo zelo povečati.

V razgovorih je sodeloval tudi mr. ph. Leon Bakarčić, pomočnik komercialnega direktorja tovarne zdravil „Krka“ iz Novega mesta. Ta novomeška tovarna ima že sedaj živahne stike s španskimi podjetji. Tja izvažajo zelišča, deloma pa tudi farmacevtske izdelke. V tovarni upajo, da se bo izvoz še povečal, odkar je Španija v Beogradu odprla gospodarsko predstavništvo. Upoštevati pa je treba, da se naša tovarna srečuje na zelo zahtevnem španskem tržišču z mnogimi zahodnoevropskimi konkurenti, ki si prizadevajo prodati čim več izdelkov na Iberijskem polotoku. V. M.

»Brezdomci«

Stanovanj pri nas primanjkuje ker caplja gradnja za rasto števila prebivalcev, za preseljevanje s podeželja in za možnostni stanovanjski skladi. Po podatkih popisa iz leta 1971 ima Jugoslavija 333.000 gospodinjstev več kot stanovanj. Ker si vsako gospodinjstvo gotovo želi imeti lastno stanovanje, pomeni to, da v naši državi toliko stanovanj primanjkuje.

V Sloveniji ugotavljamo, da imamo celo dobrih 44.000 gospodinjstev več kot stanovanj. Pomanjkanje stanovanj je v naši republici sorazmerno celo večje, saj je pri nas kar 9,4 odstotka gospodinjstev brez lastnih stanovanj, v vsej državi pa 6,6 odst. Stanovanjska stiska izvira delno še iz povojnih časov, ko smo gradili zelo malo stanovanj. Šele leta 1956 smo jih začeli graditi več, tako da je z letom 1961 število novozgrajenih stanovanj prvič preseglo 100.000. Lani je bilo zgrajenih 120.000. Zanimivo je, da je bil vseskozi zasebni sektor pred družbenim, izjema je bila le leto 1959. Pred kratkim so

Uveljaviti delavčev življenjski interes

Ocena poti

V tork se je v Ljubljani začelo četrto zasedanje konference Zveze komunistov Slovenije. Iz obsežnega gradiva, ki smo ga prejeli, objavljamo kratko oceno o politični aktivnosti od zadnje, tretje seje, ki je bila novembra 1971, več pa bomo o to-

Sejmišča

SEJEM NA STUDENCU

16. maja bo na Studencu pri Sovernici živalski sejem.

NOVO MESTO: prašičji sejem je bil tokrat precej bolj živahen od govejega. Naprodaj je bilo 415 pujskov in 54 nad 3 mesece starih prašičev. Pujski so bili po 340 do 440 din, od 3 do 6 mesece stari prašiči pa po 450 do 600 dinarjev. Skupno je menjalo lastnika 396 živali. Rejci so prignali na sejem tudi 69 glav goveje živine, prodali pa so jih 48. Voli so veljali 12,5 do 14 din, krave pa od 7,50 do 10,50 din kilogram žive teže.

BREZICE: kar 563 pujskov, starih do 3 mesece, so tokrat pripeljali rejci na sobotni sejem. Prodali so jih 471, po 22 do 25 dinarjev za kilogram žive teže, nad 3 mesece starih prašičev pa so prodali 17. Cena se je vrтела okoli 14 dinarjev za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Šestkrat »kako uničim«

PLEVEL V KORUZI. Enoletni semenski plevel v koruzi uničimo z gesaprimom (3 do 4 kg na ha), zatiramo ga po setvi ali po vzniku. Tolikšna količina pripravka na hektar zatire: dresen, kurja čreva, metlika, gorjušico, škrbinko, ne uniči pa koreninskega plevela, osata in slaka. Za te plevela uporabljamo večjo količino gesaprime ali pa gesaprimu dodamo še dva kilograma deherbana ali 1 kg anitena na hektar. Škropivo zoper pirnico v koruzi je simazin (4 kg na 1 ha).

MUHVIČ V VINOGRADU. Zoper muhvič je učinkovit oljni gesaprim (6 do 8 kg na ha), s katerim poskropimo plevel, ko ima kake tri do štiri liste. Učinkovit je tudi gesaprim z oljnim dodatkom (3 do 4 kg gesaprime je dodano 5 litrom oljnega dodatka). Muhvič zatiramo tudi s posebnim pripravkom imenovanim lasso, ki ga uporabljamo skupaj z gesaprimom.

ŠČAVJE V LUCERNI. Nadležno ščavje zatiramo z asuloksom. Škropimo od srede aprila do junija, učinkuje pa šele po približno 3 tednih. Uporabimo 4 litre škropiva na 500 do 600 litrov vode. Če je ščavje že starejše, uporabljamo dvojno koncentracijo.

BOJ S PRESLICO. Zatiranje preslice je sila težavno, ker je ta rastlina zelo trdoživa. Potrebujemo 10 kg gesaprime na hektar, vendar pa moramo potem v naslednji rastni dobi na njivi, na kateri smo uničevali preslico, sejati le koruzo, ne pa pšenice. Uspeh je vseeno dokaj skromen, saj preslica iz svojih globokih korenin vnovič požene.

GABEZ NA NJIVI. Proti močno razširjenemu gabezu uporabljamo 10 kg gesaprime ali 8 kg gesaprime in 5 kg napona na hektar. Po potrebi škropimo tako dolgo, dokler plevela ne uničimo.

MRTVA KOPRIVA V DETELJI. Proti koprivam uporabljamo etazin, s katerim škropimo pozimi, če ni snega, najkasneje pa spomladi pred rastjo. V mladi lucerni porabimo 2 do 2,5 kg na hektar, v starejši pa 4 kg. Za podrobnejša navodila poprosimo strokovnjaka.

Inž. M. L.

—Gradili bodo, pa pripravljajo material...
—Ne, denar!

(Karikatura: Marjan Bregar)

Vredno je zapisati...

Kratkovidno se je pokazala politika do kmetijstva, ki je v preteklosti, kolikor je le mogla, zadrževala cene najvažnejših kmetijskih pridelkov in tako umetno izboljševala delavčev življenjski standard. Zmotni so se pokazali tudi odgovori na „izsiljevanje kmetij.zv“ (ki so zahtevali višje cene in opozarjali na premajhno akumulativnost kmetijstva) češ: če ne boste hrane pridelovali, jo bomo pa uvozili iz tujine. Tam tako in tako pridelujejo ceneje.

Vse to je pripomoglo, da je v času, ko nobena industrijska država ni zanemarjala kmetijstva in se vezala pretežno na uvoz hrane, naše kmetijstvo toliko zaostalo za drugimi gospodarskimi panogami, da postajamo velik uvoznik in kupec hrane na svetovnem tržišču. To trditev bi lahko dokazali s številkami, navedemo pa naj

Drage izkušnje

le, da se je celo najbolj industrijski Zahodni Nemčiji posrečilo doma pridelati že skoraj 90 odstotkov vse hrane, ki jo potrebuje. Njen odstotek samoprekrbe pa je med nižjimi v Evropi.

Parola o poceni hrani, ki jo je mogoče kupiti v tujini, povzru vsega sploh ne drži. Zanimivi so podatki, koliko mora Jugoslavija plačati za uvoženo pšenico, za koruzo, sladkor ali meso. Za uvoženo pšenico smo plačali 2,06 dinarja za kilogram, na notranjem trgu pa prodali po 1,49 din. Podobna razlika je tudi pri koruzi, še mnogo večja pa pri sladkorju, ki smo ga v tujini kupili po 4,99 dinarja kilogram, prodali pa po 3,83 din. V istem času, ko smo tako „gospodarili“, nismo hoteli uslišati naših kmetijcev, ki so zahtevali višje odkupne cene.

Z drugimi besedami povedano: s takim uvozom zavestno zaviramo domače kmetijstvo in pomagamo tujemu. Ali tega res ni bilo mogoče videti vnaprej in: ali se je treba zmeraj učiti na napakah, ki naše gospodarstvo toliko stanejo? Ne nazadnje: kaj je z odgovornostjo za tako gospodarsko politiko?

M. LEGAN

Teden naj...

„Le človek, ki ni več sovražnik drugemu človeku, lahko preneha biti sovražnik narave, tako kot se sovražstvo do narave v bistvu zmeraj pojavlja kot sovražstvo do človeka“, je dejal na omenjeni ustanovni skupščini tovariš Kardelj.

Znano je, da se tudi naša država ni izognila škodljivim vplivom industrializacije in gospodarskega razvoja sploh na človekovo naravno okolje. Skrb, da se vsa družba loti reševanja odprtih vprašanj človekovega okolja, je pri nas naslonjena na sodelovanje z množičnimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Vsega, kar nas na tem ogromnem področju čaka, seveda ne bomo mogli narediti čez noč, niti ne takoj. Vse, kar lahko pametnega in nujno potrebnega ukrenemo že danes, pa je treba narediti in izpeljati takoj.

Prav tu prihaja Rdeči križ s kopicami koristnih pobud in zelo natančno določenih nalog. Sprožil je vrsto akcij za dvig splošne in osebne higijene. Higijensko-kulturna raven v naših naseljih je žal dokaj nizka. Smeti, navlaka in nesnaga vseh vrst leži okoli naših bivališč, v stanovanjskih soseskah ter okoli številnih delovnih organizacij. Naše navade bo marsikje treba popraviti, saj je hiter razvoj naselij s hkratnim preseljevanjem ljudi z dežele v mesto prinesel s seboj tudi grde razvade, ki pomenijo tudi stalno nevarnost za prenašanje bolezni.

Kolera je bolezen umazanih rok – in spet grozi svetu. Garje (nikar se ne čudite – vprašajte raje zdravnike, medicinske sestre v zdravstvenih domovih in tudi učitelje!) so še prepoznani pojav v našem življenju: samo lani so jih v Sloveniji odkrili 3500 primerov! Uspavali smo se in že mislimo, da nam nalezljive in druge bolezni ne morejo do živga. Črne koke so nas lani veljale 3 milijarde in 600 milijonov starih dinarjev. Tudi našim mejam se zdaj približuje kolera. Zaustavi jo lahko samo skrajna čistota povsod: doma, v šoli, v delavnici in tovarni, na potovanju in počitnicah, v krajevni skupnosti, v mestu in na vasi.

Zdravje je naše največje bogastvo, osebna higiena njegov prvi in glavni pogoj. Začnimo z njo že pri solarju in predšolskem otroku! Zrak, sonce in voda so skoraj zastoj; pravilna drža, dobro delo v šoli in doma, zdrave življenjske navade brez nikotina in alkohola, nenehna skrb za dvig higijene – vse to in še marsikaj sodi v prizadevanja, da bomo sredi čistega okolja, brez nesnag, lahko pametno in koristno živeli! Rdeči križ vabi k sodelovanju šole, pedagoge in vse delovne organizacije.

En sam teden pa je veliko premalo, da bi spremenili naše okolje v čistejšo in lepše človekovo prebivališče. Potrebno bo mnogo, mnogo tednov, da bomo dosegli in obdržali človeka dostojno okolje. Zato naj teden Rdečega križa prepravi v leto: sleherni med nami lahko pripomore, da bomo „danes varovali okolje za jutri“.

JUTRI PODELITEV KRKINIŠ NAGRAD

Ze tretjič bodo jutri dopoldne v KRKI, tovarni farmacevtskih in kemičnih izdelkov v Novem mestu, slovesno podelili Krkine nagrade. Izmed 27 poslanih nalog na razpisane teme bodo tokrat nagradili 17 del 15 visokošolcev in 2 srednješolcev. Še bolj kot doslej bodo tokrat poudarili izobraževalni namen Krkinih nagrad, mentorstvo tovarne nad uvajanjem mladih ljudi v življenje in zasluge visokih ter srednjih šol pri načrtu, sodobni vzgoji mladine. Na slavo so zato povabili vrsto profesorjev in učiteljev, pričakujejo pa tudi obisk vidnih predstavnikov slovenske znanosti in raziskovalnih institucij.

SEVNICA – V nedeljo bo ob 8. uri v gasilskem domu v Sevnici redni občni zbor Društva upokoencev.

Novomeščani so sprejeli zvezno štafeto s pozdravi tovarišu Titu za njegov 81. rojstni dan v soboto na Stadionu bratstva in enotnosti. Na svečanost je prinesel štafeto palico Marjan Somrak, mladinec iz Novoteksa. (Foto: S. Mikulan)

»Praznik dela proslavimo z delom«

Štiri dni je pedeset novomeških mladincev čistilo mehovski grad

S tem geslom se je okrog 50 novomeških mladincev in mladink v sodelovanju z mladino iz Stopič z nahrtniki ter krampi in lopatami na ramah v soboto, 28. aprila, napotilo proti Gorjancem. Po dveurni hoji je kolona brigadirjev prispela na cilj v Podgrad, kjer so si na robu gozda pod Mehovskim gradom postavili tabor.

Štiri dni so od ranega jutra v pozno popoldne peli po ruševinah mehovskega gradu krampi in lopate, štiri dni so se razlegale vesele pesmi mladih brigadirjev. S ponosom so se po končanem delu ozirali po gradbišču.

Na večer pred praznikom dela so se zbrali ob kresu, ki je bil največji od vseh kresov po Gorjancih in ostalih okoliških hribih. Ob kresu so imeli tudi kulturni spored v počastitev praznika dela in v spomin na težke čase kmečkih puntarjev. Po programu so še dolgo v noč sedeli ob ognju ter peli borbene in puntarske pesmi.

Delovna akcija, ki jo je pod pokroviteljstvom Občinske konference ZMS organiziral mladinski klub, je uspela. Predstavniki mladinskega kluba in vodja brigade tov. Branko Petrovič je o akciji povedal naslednje: „Na plesih v mladinskem klubu smo mladince povabili na akcijo in proti pričakovanju naleteli na močan odziv. Pred samo akcijo smo imeli v klubu sestanek z vsemi, ki so se prijavili, in jih seznanili z namenom brigade: urediti ruševi-

ne mehovskega gradu in okolice za proslavo, ki bo 26. maja v počastitev 400-letnice kmečkih uporov in v počastitev dneva mladosti. Danes lahko rečem, da mladina ni tako nedisciplinirana in nedelavna, kot je splošno mnenje, kajti videli smo, da nikomur od udeležencev ni bilo žal krvavih žuljev, vse dni ni bilo slišati besede obžalovanja, v taboru na tleh ni bilo mogoče najti niti enega cigaretnega ogoraka, papirja ali smeti. Mladinci in mladinke, ki

KOČEVJE: PRIREDITVE LETOS

O programu letošnjih prireditev in o njihovi organizaciji so se 3. maja pogovorili na prvi seji članov odbora za proslavo in prireditve ter članov delovnih skupin za organizacijo srečanja najboljših amaterskih gledaliških skupin, ki bo ta mesec v Kočevju. Več o tem programu, ki je zelo obsežen, posvečen pa 30-letnici Kočevskega zbora in 500-letnici kmečkih puntov, bomo še poročali.

Prvi maj na Mehovem: na delovno akcijo. (Foto: Pavlin)

Medrepubliško sodelovanje

Mladina kočevske in delniške občine se dogovarja za tesnejše stike - izmenjava delegacij

Pred kratkim je delegacija občinske konference ZMS Kočevje obiskala mladinsko organizacijo v Delnicah. Z vrstniki iz Delnic so se pogovarjali o dosedanjem in bodočem sodelovanju med mladimi obeh občin. Ugotovili so, da so sedanje oblike sodelovanja mladih iz osnovnih šol Kočevje, Fara in Delnice na športnem in kulturnem področju uspešne. Zato se bodo podobna srečanja in prireditve nadaljevala. Dogovorili so se, da bodo letos organizirali še več oblik sodelovanja mladine obeh občin, predvsem na športnem in kulturnem področju. O podrobnostih se bodo dogovorili v teh dneh, ko bo občino Kočevje obiskala delegacija mladih iz občine Delnice.

delitvi nagrad sklada „Zdenko Petranović-Jastreb“ v Delnicah in tako že vzpostavila nove stike med mladino obeh občin.

VANDA OBERSTAR

NE UNIČUJ ZELENJA!

OB TEDNU RDEČEGA KRIŽA

Kri je vredna en šiht

Novincu odrezalo roko in takrat je prvič dal kri - Po darovanju se dobro počuti

Franc Kramžar iz Kočevja, star 35 let, je daroval kri že 25 krat, za kar je nedavno prejel zlato krvodajalsko plaketo.

„Prvič sem dal kri v Trbovljah, ko mi je bilo 16 let. Bila je sila. Nekomu, ki je tisti dan šele prišel v našo gradbeno skupino, je cirkular odrezal roko. Ponesrečenca nikoli prej nisem videl in tudi kasneje ne. Kri sem dal iz roke v roko. Nihče drug se ni takrat prijavil, sem se pa jaz.“

Od takrat daje Kramžar redno ob krvodajalskih akcijah kri. „Po darovanju krvi se ne počutim nič slabše, ampak celo bolje, se pravi zelo dobro. Po Mislim, da bi bilo krvodajalcev precej več, če se ne bi nekateri bali tistega pika, ki nič ne boli, ali če ne bi mislili, da se bodo po odvzemu krvi počutili slabše.“

„Po mojem bi morala dati podjetja krvodajalcu na dan, ko daje kri, prost šiht. Naša kri je vredna toliko. Krvodajalci namreč podpišemo, da tisti dan ne bomo šofirali in težko delali. V

nekaterih podjetjih mora krvodajalec tisti dan, ko daruje kri, delati 4 ure.“

Franc Kramžar: „Podjetja bi morala dati krvodajalcem prost cel šiht, kot to delamo pri Združenem KGP, kjer sem zaposlen.“ (Foto: Mohar)

MIRNA: LE TAKO NAPREJ!

Mirensko društvo upokoencev je letos krepko prišlo za delo. Kot so ugotovili na nedavnem letnem sestanku vseh članov, si je društvo precej opomoglo z republiško pomočjo, tako da smo na Mirni dobili lastne društvene prostore.

Ker društvu še vedno primanjkuje denarja, smo zaprosili za pomoč tudi naše člane. Rade volje so se odzvali in pomagali po svojih zmogljivostih.

27. aprila je za praznik Osvobodilne fronte upravni odbor društva podelil 6 priznanj zaslužnim članom, ki so v odboru delali več let. V načrtu imamo tudi izlete, ki se jih radi udeležujemo. Za vse to delo in odgovornost zasluži še posebno pohvalo naš delovni upravni odbor, ki ga vodi predsednik društva Jože Zupančič.

MARICA JAKIČ

ODSLEJ V NOVIH PROSTORIH!

PODJETJE OMP INŠTALATER NOVO MESTO

Obvešča vse poslovne partnerje, da se je z vsemi delavniškimi prostori PRESELILO s Prešernovega trga 16 v Adamičevo ulico 2 Novo mesto.

Zavarovalnica SAVA deli presežke

Življenski zavarovalnici zavarovalnice SAVA bodo prejeli 11 milijonov dinarjev iz presežkov za leto 1972

Življensko zavarovanje je zelo uspešno končalo leto 1972. Organi upravljanja zavarovalnice so odločili, da tudi v letu 1972 pripadajo presežki zavarovalnicem.

Poslovni uspeh v letu 1972 je omogočil povečanje deležev pri presežkih za preko 27 odst., kar dokazuje gospodarnost zavarovalnice, napredek v organizaciji in produktiv-

nosti. Naslednji pregled kaže velikost deležev pri doživetjih dogovorjenih zavarovalnih dob v posameznih letih:

DELEŽI V ODS. OD ZAVAROV. VSOTE	ZAVAROVALNA DOBA			
	5 let	7 let	10 let	12 let
leti 1968 in 1969	6,0	8,2	11,7	14,2
leti 1970 in 1971	7,4	10,1	14,4	17,5
leto 1972	9,4	12,9	18,3	22,2

doživetjih, smrtih in odkupih skupaj z osnovnimi zavarovalnimi vsotami. Čim dalj časa je plačevana premija in čim večja je, tem večji je delež. Pri doživetju zavarovalne dobe so deleži največji.

Zavarovalnica Sava je prigospodarila vsako leto večji znesek za deleže pri presežkih, in sicer:

leta 1968	4.000.000 din
leta 1969	6.000.000 din
leta 1970	6.900.000 din
leta 1971	7.100.000 din
leta 1972	11.000.000 din
Skupaj	35.000.000 din

Zavarovalnica je od 1. 1. 1972 uvedla tudi nove cenike za življensko zavarovanje z ugodnejšimi zavarovalnimi vsotami, ki so povprečno povečane za 6,5 odst. Povečanje zavarovalnih vsot sta omogočili boljša organizacija dela in večja produktivnost, kar je pocenilo stroške poslovanja. Ugodnost povečanja zavarovalnih vsot je zavarovalnica razširila na vsa zavarovanja po 31. 12. 1964.

Življensko zavarovanje pri zavarovalnici Sava vključuje tudi brezplačno zavarovanje otrok za primer smrti, ki velja za vse zavarovančeve otroke od 1. – 15. leta starosti. Preko 300.000 zavarovanecv že uživa ugodnosti življenskega zavarovanja pri zavarovalnici Sava.

Vabilo za študij v Novem mestu

Kakšne so možnosti za nadaljevanje šolanja na oddelku pedagoške akademije v Novem mestu

Oddelk pedagoške akademije za razredni pouk v Novem mestu bo tudi letos vpisoval študente, ki želijo postati učitelji razrednega pouka. Ker vsi, ki bi se vpisali na pedagoško akademijo, ne poznajo pogojev, ki jih morajo izpolnjevati, in možnosti študija, jim želimo na kratko prikazati pogoje vpisa in študija.

Na oddelke pedagoške akademije v Novem mestu se lahko vpiše vsakdo, ki uspešno konča eno izmed naslednjih šol: učiteljske, gimnazijske pedagoške smeri, gimnazijske splošne smeri, vzgojiteljsko šolo, zdravstveno in ekonomsko šolo. Absolventi gimnazij, učiteljska in vzgojiteljske šole se lahko vpišejo neposredno, medtem ko so dolžni absolventi drugih šol opraviti preizkus iz nekaterih predmetov. Kot za vse visokošolske zavode velja tudi za pedagoško akademijo, da se lahko vpišejo tudi drugi občani, ki nimajo ustrezne izobrazbe, vendar morajo opraviti izpite, katerih vsebino in obliko določijo pedagoška akademija.

Študij traja dve leti in vsebuje: predavanja, seminarско delo, hospitacije in nastope. Predavajo se naslednja predmetna področja: a) skupni

(glej razpis prostih delovnih mest v zadnjem Prosvetnem delavcu) je zaposlitev zagotovljena. Prav zaradi tega je možno dobiti tudi štipendijo za ta študij, vodstvo oddelka pedagoške akademije v Novem mestu pa je pripravljeno tudi posredovati za dodelitev štipendij. Ko bo oddelk prejel prijave posameznih slušateljev za študij, to pa bi bilo potrebno še pred uradnim razpisom, bo oddelk posredoval tudi pri iskanju stanovanj za študente tega oddelka.

Glede na družbeno pomembno vlogo učitelja, ki mu je zaupana mladina, morajo biti kandidati za učitelje moralno, politično in karakterno zreli ljudje, katerih lastnosti bodo zagotavljale uresničevanje družbenovzgojnih smotrov.

Kandidati, ki bodo izredno dobro opravili študij na pedagoški akademiji – oddelk za razredni pouk, se, če to želijo, lahko vpišejo v 5. semester oddelka za pedagoško filozofsko fakulteto v Ljubljani.

Na oddelku pedagoške akademije v Novem mestu je možno študirati

tudi izredno. Izredno lahko študirajo učitelji z učiteljskim, ki so redno zaposleni. Tudi ti lahko, če utegnejo, obiskujejo redna predavanja in opravljajo izpite v Novem mestu. Zaenkrat pa oddelk ne more organizirati posebnih predavanj za izredne slušatelje, prizadeval pa si bo ustvariti pogoje tudi za to možnost.

Oddelk ima svojo pedagoško in strokovno knjižnico ter učila. O počutju študentov na oddelku za razredni pouk v Novem mestu bi lahko povedali kaj več naši študentje (25 rednih in 10 izrednih), ki jim je že uspelo oblikovati prijeten delaven kolektiv.

Da bi oddelk lahko še bolj zastavil svoje delo, vabi vse, ki bi se želeli vpisati na naš oddelk, da se še pred rednim razpisom neuradno pisмено prijavijo s kratkim opisom želje na naslov: Pedagoška akademija – oddelk za razredni pouk, Novo mesto, Cesta herojev, p. p. 23, in sicer do 15. maja 1973.

VELJKO TROHA

RAZMIŠLJAM O SEBI

Velikokrat razmišljam o sebi. Največkrat takrat, kadar kaj zagrešim. Takrat skušam napake odpraviti in se poboljšati. Večkrat razmišljam o svojem bodočem življenju in v zvezi s tem o poklicu. Vem, da bom svoj cilj težko dosegla. Toda sklenila sem, da bom vztrajala do konca, kajti le tisti, kdor vztraja, doseže cilj. Moje življenje bo potekalo v šoli, ki se bistveno loči od osnovne šole. Potrebno bo veliko več vztrajnosti. Preden sem se vpisala, sem čele dni premišljevala, kam naj grem. Tudi s starši sem se pogovarjala o tem. Pretehtala sem vse slabe in dobre lastnosti in spoznala, da bom mogoče le lahko uspešno nadaljevala šolo. In sedaj, ko sem v prvem letniku, se večkrat bojim, da ne bom nikoli prišla do cilja. Vsak večer razmišljam o preteklem dnevu. Najdem precej napak. Te napake skušam odpraviti, zato si v mislih napravim načrt, kaj bom storila, da ne bom imela toliko slabih lastnosti. Vsak človek ima napake, toda meni se zdi, da jih imam jaz največ. Upam, da bom v šoli napake in slabosti odpravila in postala boljša.

NUŠKA

Najboljši razred v tekmovanju za bralno značko — 4. razred iz Birčne vasi. (Foto: foto krožek šole)

Pisatelj izročil značke

Kot že nekaj let smo v naši šoli tudi letos tekmovali za Zupančičevo bralno značko. Tekmovali smo po novem skupnem programu, ki so ga prevzele skoraj vse šole v Sloveniji. V njem je bilo nekaj najnovejših del naših književnikov. Prebrali smo jih z velikim navdušenjem. Morda je tudi to pripomoglo, da je letos tekmovalce še precej več učencev kot lani.

Za Zupančičevo značko in priznanje je letos tekmovalo kar 93 učencev, od tega 11 na podružnični šoli v Birčni vasi. To pomeni, da je sodelovala dobra četrtina vseh učencev. V posameznih razredih je bilo število tekmovalcev precej različno. Največ učencev je tekmovalo v 4. razredu v Birčni vasi — kar 44 odst., na matični šoli pa se je najbolje odrezal 6. a razred s 34,3 odst. Bronasto bralno značko je osvojilo 21

učencev, 10 jih je prejelo priznanja, srebrno bralno značko je prejelo 29 učencev, priznanja 8, zlato bralno značko 20, priznanja pa 5 učencev. Naš trud je bil poplačan v soboto, 14. aprila, ko smo sprejeli svetle bralne značke iz rok književnika Antona Ingoliča. Pisatelj nam je rad pripovedoval o svoji mladosti, o izgnanstvu v Srbijo in o splavarjih na Dravi. Njegovega obiska smo bili veseli predvsem zato, ker smo imeli v programu za tekmovanje kar 3 Ingoličeva dela.

Vsi tekmovalci smo se za nagrado odpravili 31. aprila na izlet, kjer smo si ogledali grad Turjak, Trubarjev spomenik na Raščici ter rojstno hišo Frana Levstika v Sp. Retjah.

EVA ŠUŠTERŠIČ
8. a OŠ „Milka Sobar-Nataša“
NOVO MESTO

RAZPRODAJA TRŠKE GORE?

Tovariš urednik, ali vas je volja objaviti v Dolenjskem listu članek, ki prav gotovo zadeva vse prebivalce od Novega mesta tja do Brezic in še dalje? Naslov članka bi bil lahko tudi takle: „Trška gora v demontazi?“

Razen Gorjancev je Trška gora s svojimi zidanicami in lego nad Novim mestom najbrž najbolj priljubljena turistična točka v bližini Novega mesta, kjer najdeš naravo in oddih, kakor si ga državljani želi in tudi potrebuje. Na gori stoji prelepa baročna cerkev, ki jo je republiški Zavod za varstvo kulturnih spomenikov visoko zaščitil; zgrajena je bila pod vodstvom stiških menihov 1620, pravi kulturni spomenik. Pogled z gore na Dolenjsko je ob lepem vremenu čudovit. Tudi za razvajene oči je podoba te lepe

pokrajine, ki se razprostira pod Trško goro, zelo zanimiva. S pogledom zajameš lepoto slovenske dolenske zemlje in strmiš: kako čudovito...

In kaj se dogaja s to naravno lepoto?

Proti Židnji vasi lahko turist ali romar občuduje petično zidnico ali bolje vikend Pintarjevih, ki imajo zdaj v zakupu ves pogled z zapadne strani proti Bršlinu, Bučni vasi in Židnji vasi, vse do obronkov-na obzorju. Če greš okoli vogala vikenda, boš morda še kaj videl. Količkor vem, je ta vikend črna gradnja — obravnavajo jo menda že nekaj let, a še stoji; treba je imeti zveze, pa si lahko privoščiš kaj tako dragocenega! In da je zakup razgleda lahko popolen, se na dvorišču vikenda šopiri drevo, ki bo zaprlo še zadnji pogled na zapad, če nočeš iti okoli vogala. Lipe, ki bi dokončno zaprlo pogled na za-

pad, se je neki pameten človek vendarle usmilil in ji odsekal glavo.

Ni še tri tedne od tega, ko si je podoben privatni „turizem“ privoščil avtoprevoznik Franc Zajc iz Novega mesta. Kar se ni posrečilo zakriti Pintarjevim, se je posrečilo njemu. S svojim vikendom (on mu pravi zidnica) je dobesedno zaprl pogled na pobočje Trške gore tik pod cerkvijo in skoraj povsem pogled na Novo mesto s trate pred cerkvijo. Nima ne lokacijskega dovoljenja občine, ne gradbene dovoljenja in je meni nič tebi nič zgradil svoj vikend na meji cerkvene parcele. Celotno cerkveno slivo je vgradil v svoj vikend, da danes skozi njegovo streho gleda v lepi ali v grdi dan, kakršno pač je vreme, in se sramežljivo sprašuje, ali je še vedno resničen pregovor, da z denarjem otovorjeni osel preskoči še tako širok jarek...

Ali so še kje paragrafi, ki branijo naravne lepote, ali pa naj kar vsak po svoje „mahne“ in nas ne bodo nič več brigali ne urbanistični načrti in ne gradbena dovoljenja, da ne govorim o željah turistov, ki bi radi videli lepo naravo, ne pa petičnih vikendov od včeraj. Če bi šlo za delavsko hišico, kjer živi družina iz rok v usta, bi človek tako postopanje še razumel. Tu pa gre za razkošje petičnih, ki nam s svojo samovoljo jemljejo v svoj privatni zakup najlepše, kar imamo.

Kaj neki bo rekla na vse to občinska skupščina? Ali bo sprejela ta izzivanja ali pa bo naučila svoje občane, da je tudi na Dolenjskem treba spoštovati zakone? V Umagu so Hrvatje dali „potni list“ kakim 40 črnim vikendom. Ali bomo Dolenjci tako „humani“ in bomo dovoljevali tudi to, kar ni mogoče? Resno se sprašujem, kaj bo rekel na vse to Zavod za varstvo kulturnih spomenikov. Rekel bo že, to vem, toda — ali bo tudi uspel v zaščiti, ki jo ima na skrbi?

Dolenjci — branimo vsaj to, kar imamo! Če bomo tiho, jutri tega ne bomo imeli več in rod za nami nas bo po pravici obsojal!

KAREL ERJAVEC
župnik na Otočcu
Otočec št. 3

TONETU V SLOVO

Lepega pomladnega dne je, tako kot se je rodil, za vedno zapustil svoj domači kraj, brata, sestre in prijatelje Tone Lavrič z Gornjega Polja 4 pri Straži, star komaj 23 let.

Tone je bil dober in pošten kmečki fant. Mladost je preživel doma, bil je vesel in je rad imel tovariše. Oče mu je umrl pred letom, Tone je kot najstarejši fant zagospodaril za njim. Kljub delu v Soteski je pomagal mami in sestram na polju in v vinogradu.

Tone je umrl 23. marca. Življenje se mu je končalo na poti, ki jo je tisočkrat prevozil in prehodil. 22. maja bi dopolnil 23. leto. Anica Z.

NI NUJNO

da se uredništvo Dolenjskega lista strinja z vsemi sestavki, ki so objavljeni na tej strani. — Kriplevom, ki jih pošiljate za objavo v našem tedniku, pripišite svoj celi naslov, sicer ne pridejo v poštev za tisk. Na posebne želje pisca lahko ostane njegovo pravo ime za javnost tajno (podpisal ga bomo s kraticami ali kako drugače), vsekakor pa je pred sodiščem za resničnost napisane odgovoren predvsem sam.

„DRUGO PA NAJ BO ZA SKLAD LISTA!“

Rojak Frank Petrič iz Toronta v Kanadi nam je 30. aprila poslal pismo, v katerem pravi:

„Spoštovani, ker hočem poravnati svojo naročnino za leto 1973, vam prilagam money order (ček) za 15 kanadskih dolarjev. Ker ne vem točno, koliko je zdaj naročnina za celo leto, si vzemite pač toliko, kolikor je treba, drugo pa naj bo za sklad lista, saj vem, da imate finančne težave.“

Dolenjski list še kar redno prihaja in sem vesel novic iz domačih krajev. Želim vam veliko uspeha in novih naročnikov! — Prijateljsko vam pozdravlja vaš naročnik iz daljne Kanade.

FRANK PETRIČ
Toronto, Ont.

DRAGI ROJAK PETRIČ, lepa hvala za ček in prijateljske pozdrave! Naročnino smo vam vpisali v dobro, ostanek pa dali v tiskovni sklad. Podrobneje vam pišemo o tem v pismu. Želim vam mnogo prijetnih uric pri prebiranju novic iz starih krajev in Vas pozdravljamo!

UPRAVA LISTA

ŠE TAKO IZČRPNO POROČAJTE

Spoštovani!

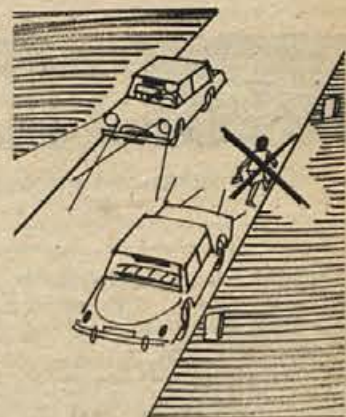
Dovolite mi, da vas lepo pozdravim z željo, da bi še v bodoče tako izčrpno poročali o domačih novicah. Veste, človeku, ki je že dalj časa zdoma, vendar mu je z dušo in srcem ostal zvest, se zdi med prebiranjem vašega lista, kot da bi bil v središču dogajanja. Želim vam torej tudi v bodoče še veliko uspehov, za prvi maj pa vam pošiljam iskrene čestitke!

Imam pa še majhno prošnjo: radi bi zvedel, če imamo v Sloveniji izposojevalnico osebnih avtomobilov. Prosim, posredujte mi njen naslov, če obstaja tako podjetje. Za uslugo se vam prav lepo zahvaljujem in vas pozdravljam!

FRANCI SIŠKO
Bad Homburg
Zahodna Nemčija

ODGOVOR: podjetje Kompas v Ljubljani ima službo rent-a-car, ki posoja osebne avtomobile. Ko pride na dopust, se oglasite pri KOMPASU v Ljubljani, s podatki pa vam bodo radi postregli tudi v vseh Kompasovih hotelih in poslovalnicah. — Hvala za tovariške pozdrave in mnogo uspehov pri Vašem delu!

Uredništvo lista.

Po levi, po levi...

Ni dolgo tega, kar sem v prvem mraku vozil skozi Muljavo proti Ivančini gorici. Sredi vasi mi je pripeljal naproti drug avto, zato sem moral zasenčiti luči in zavoziti povsem na desno. Ko se je to zgodilo, sem skoraj tik pred svojim avtomobilom ob robu ceste opazil — pešca! Za las je manjkalo in zgodilo bi se...

Bilo je dekle, kakšnih petindvajset let staro. „Odvil“ sem sivo in rekel: „Če slučajno ne bi imeli svetlih nogavic, vas ne bi videl! Veste, kaj to pomeni...?“

Skomignila je z rameni in nadaljevala pot.

V tem trenutku sem doumel: dekle sploh ni vedelo — in z njo še marsikdo po odročnejših krajih, kjer so tudi ceste ozke, nevarnejše — KAKO NEVARNO JE PONOČI HODITI PO DESNI STRANI! Ni vedelo, da voznik, posebno če mu prihaja kdo naproti, ne vidi skoraj ničesar na svoji desni. In da je nesreča še večja, tudi pešec ob ropotu nasprotnega avtomobila morda ne ve, da se mu bliža nesreča za hrbtom...

Naj torej velja tudi za te, ki še ne vedo: PO LEVI!

Lj — 475-36

Počastili smo učitelja

14. aprila se je zbrala v Ljubljani še živeča nekdanja šolska mladina osnovne šole Dvor pri Žužemberku in lepo počastila nadučitelja Cirila Dekvala, ki je praznoval 80. rojstni dan. Pristrčno je bilo snidenje z njim, utrnila se je solza ob stisku roke, saj ga marsikateri učenec ni videl, odkar je zapustil šolske klopi. V pozdravnem nagovoru, ki ga je imel tovariš Tomat, nas je popeljal nazaj v otroška leta ter orisal delo tega človeka in učitelja na vasi.

Ciril Dekval je bil pobudnik in ustanovitelj gasilskega društva Dvor, ki praznuje 40-letnico delovanja. Bil je tudi soustanovitelj takratnega društva fantov in deklet; pod njegovim vodstvom je mladina uprizorila prvo igrano na Dvoru.

Bil je tudi velik ljubitelj jamarstva in je v družbi svojih učencev obhobil

KRKA SE NAS JE SPOMNILA

Tudi letos tovarna zdravil „Krka“ v Novem mestu ni pozabila svojih nekdanjih sodelavcev — upokojenec, ki so bili deležni denarne pomoči za rekreacijo. Kaj pomeni tako nepričakovana pomoč današnjemu upokojenec v času, ko se vse tako naglo draži, znajo ceniti samo tisti, ki živijo od svojih skromnih pokojnin. Zato se za izredno pozornost Krke javno zahvaljujemo.

UPOKOJENCI KRKE

vso okolico Dvora in raziskal vse jame.

Tov. Dekval je bil vse življenje človek naprednega duha, tudi v najtežjih časih. Zato ga je preganjala takratna politična oblast in ga pregnala z Dvora v Ambrus ter končno leta 1937 premestila v Mozelj pri Kočevju.

Jubilantu želimo še mnogo zdravil let.

A. T.
Ljubljana

POZDRAVLJATA VSE ZNANCE IN PRIJATELJE

23. aprila sta obiskala upravo našega lista Ivan Slaven z ženo; delata že štiri leta v Mainzu v Zahodni Nemčiji, vedno pa rada prihajata v Dolnje Lokovnice pri Novem mestu, kjer je njun dom. Tudi tokrat sta poravnala naročnino, upravi našega lista pa sta prinesla prigodno darilo — lep pepelnik in nekaj kozarcev. Slavnova, ki bosta še nekaj časa doma, pozdravljata vse znance in prijatelje.

SEVNIČA: ALI ODLOK NE VELJA?

Ob prazniku Osvobodilne fronte in 1. maju je bil zunanji vitez mnogih stavb, z izjemo podjetij, v naši občini kaj žalosten, saj niso bile okrašene z zastavami. Občani so imeli vse polno izgovorov, češ da stanovanjsko podjetje ni oskrbelo zastav, da to ni potrebno itd. Odgovornost za tak odnos zadene vsekakor tudi občinsko skupščino, ki je 5. junija lani sprejela odlok o izobešanju zastav, odloka pa ne izvaja. Za zgled bi lahko vzeli sosednjo občino Trebnje, kjer so ob svečanih priložnostih izobešene zastave celo v kmečkih naseljih.

Naši slavnostni dnevi so spomin na našo revolucionarno preteklost, zastave pa simbol teh dni in tega boja. Zato smo ob teh priložnostih dolžni pokazati našo revolucionarno zavest, kate- re pa, žal, danes mnogokje že manjka.

B. DEBELAK
Krmelj 30

Staričem, Kotarjem in drugimi. To omenjam zato, ker je šlo v obeh primerih za izdajstvo. Tistega dne, ko sta padla Marok in Torbar, je v vas pripeljal belogardiste partizanski dezertir, ki je istočasno odpeljal svojo družino v Kočevje.

Te vrstice nisem napisal z namenom, da bi komurkoli škodoval, temveč v korist resnice, kaj vse je partizanska vas Koprivnik pretrpela med vojno. Žal marsikaterega njegovega prebivalca od vojne sem ni več med živimi, zato so že pozabljene nekatere podrobnosti, ki bi pomagale osvetliti bližnjo zgodovino tega kraja.

ANTON KORELC
Domžale, Brejčeva 2

Kaj pa žene in otroci?

Alkoholizem in boj z njim

V vašem in drugih listih večkrat piše o tem, kako naj bi pomagali alkoholikom, da bi se vrnili na pravo pot. Ustanavljajo klub alkoholikov, zdravijo alkoholike, kar je večkrat brezuspešno in zahteva veliko denarja, nikjer pa še nisem brala o tem, kako naj bi pomagali ženam in otrokom alkoholikov, ki pri tem največ trpijo. Vsakdo, ki ve, kaj je alkoholik v družini, ve, da so otroci in žena alkoholika živčni in zbegani, saj so v stalnem strahu pred možem oziroma očetom. Otroci slabše izdelujejo v šoli, nešteto je neprespanih noči.

Vprašujem, zakaj se socialne službe in drugi, ki so za to postavljeni, ne zanimajo za otroke alkoholikov, kako izdelujejo v šoli in če si bodo lahko pridobili po končanem šolanju poklic ter se zaposlili. Ker so taki otroci prepuščeni sami sebi, tudi oni pozneje pogosto stopijo na pot alkoholizma. Večkrat slišim pijance, kako se izgovarjajo, da niso

pijani, temveč bolni. Kot taki mislijo, da lahko počnejo s svojimi najbližjimi, kar hočejo, domači pa naj vse v miru potrpijo. Menim, da dajemo s tem, ko govorimo o alkoholizmu kot bolezni, potuho pijancem, saj se sedaj celo trkajo na prsi, češ: nisem pijanec, sem bolnik in se moram ozdraviti na državne stroške. Pri tem pa še kar naprej pijejo. Vem, da med njimi mnogi resno mislijo na svoje zdravljenje, vendar pa so tudi taki, ki se povrnejo k pijančevanju. Za tako neuspešno zdravljenje je porabljenega veliko denarja, ki je vržen proč, čeprav ga povsod tako primanjkuje. Mislim, da je bolj važno preprečiti kot zdraviti, to velja za vse, vendar tega dovolj ne upoštevamo. Zato je tudi alkoholikov in s tem nesrečnih žena in otrok čedalje več.

Mara Bevc
Cvišlerji 9
KOČEVJE

ZLATA POROKA LAKNARJEVIH — V soboto, 28. aprila, sta na novomeškem rotovzu po 50 letih skupnega življenja ponovno potrdila zakonsko zvezo Fanica in Anton Laknar iz Gornjega Vrhpolja pri Šentjerneju. Zakoncema so se rodili trije otroci, imata pa tudi devet vnukov. V imenu občinske skupščine Novo mesto je slavljenecema čestital odbornik Rudi Mraz in jima izročil lepo darilo. (Foto: S. Mikulan)

Umrl stric Jakob, izumrla družina

V Čabranski dolini spet ena hiša več prazna - Sina ustrelili Italijani, žena umrla lani - Zvečer se šalili, zjutraj mrtev

Daleč znani, priljubljeni in spoštovani mož, udeleženec NOB, partizanski oče, ki je izgubil edinega sina, kovač, ki je koval tudi v partizanski kovačnici, oglar, gozdni delavec in lovec Jakob Poje-Koširkin stric, star 84 let, je umrl v noči od sobote, 21. aprila, na nedeljo, brez pomoči, sam v svoji hiši. Čabranska dolina je izgubila spet eno trdno korenino in ena hiša več je zaprta in osamela.

Zadnjega januarja letos sem ga obiskal. Videti je bil zdrav, čil in veder. Nekaj dni kasneje sva se srečala na Travi, na pogrebu lovca Edvarda Pojeta. Jakob je od Čabranke, iz svoje vasi Črni potok v hrib priganil sneg do kolen. Na Travi sem mu iz snežne gazi pomagal na cesto. „Ne počutim se dobro. Pljučnico imam, a moram se posloviti od prijatelja Edvarda.“

Zaloval je za svojo ženo Gero, ki mu je umrla lani. Zelo je pogrešal sina Alojza, ki so ga Italijani leta 1942, ko mu je bilo 27 let, obsodili na smrt in ga 2. avgusta ustrelili na njhval v Plešcih. „Kako bi ga potreboval zdaj na stara leta, ko nimam več nikogar!“

Nedavno sem ga videl v Kočevju, kjer si je brezuspešno urejal pogrebno po ženi. V nedeljo, 29. aprila, sem ga nameraval spet obiskati. Vrata njegove hiše so bila zaprta. Vaščanke so mi povedale, da ga ni več. „Naš stric Jakob je umrl.“ Pogled na ostarelo, znamenito hišico, obdano s sadnim drevjem, je bil žalosten, tem bolj, ker so strica Jakoba našli v njej samega, mrtvega.

Zadnji večer sta mu delali družbo Fanika Košmrl in partizanska

vdova Ana Malnar. Ob kavi in šali je mineval Jakobov zadnji večer. Bil je nasmejan in veder, kot ponavadi. Ko sta odšli, je utrl luč in legel. Zjutraj ni nihče slišal udarcev sekire kot vsako jutro prej, ko si je tesal treske, zakuril in si skuhal. Okoli devetih ga je šel obiskat Ivan Vesel. Zaman je trkal in tolkel po

hišnih vratih. Pozneje je prišel na obisk nečak Filip iz sosednje vasi Pungert, od koder so mu večkrat prinesli jesti. Tudi njemu se ni oglašil. Zato je pristonil lestev na okno striceve sobe in splezal po nji. Skoz okno je zagledal na postelji lepo odetega strica, ki je mirno spal večno spanje.

Cez dva dni so ga odpeljali na travljansko pokopališče, kjer se je od njega poslovilo veliko ljudi, udeležencev osvobodilne vojne in lovcev, ki so mu izstrelili salvo. Lovski rog mu je otožno zatrobil v zadnje slovo, saj ni umrl le on, z njim je izumrla vsa njegova družina.

TONE OŽBOLT

70 let Jožeta Gorencea

30. aprila je minilo 70 let, kar se je v Gornjih Raduljah pri Bučki v številni družini malega kmeta rodil Jože Gorenc, revolucionar, aktivist in bореc ter udeleženec Zbora kočevskih odposlancev slovenskega naroda. Jože je imel še tri sestre in tri brate in v družini so si morali odtrgovati od ust, da so se prebijali iz meseca v mesec. Tako kot oče je tudi sin vedno stal na strani naprednjakov, bil je pristaš kmečko-delavskega gibanja in že kot 17-letni mladenič je šel leta 1920 v Škocjan manifestirat za komunistične ideje. Manifestacije so se sprevrle v demonstracije, Jožeta pa so obsodili na leto dni zapora.

Pozneje se je Jože priženil v Jerman vrh pri Bučki, in ker ni bil sposoben za vojaka, je okupacijo dočakal doma. Takoj se je povezal z narodnoosvobodilnim gibanjem in že 1942. leta je prišel v krajevni odbor OF. Kot politični aktivist je delal v tem odboru do septembra 1943, potem pa so ga na volitvah pri Smrekarju v Stari Bučki izvolili za odposlanca kočevskega zbora. Šel je na

priloge za ta zbor na Muhaber pri Novem mestu in poslušal Bogdana Osolnika.

Po vrnitvi s kočevskega zbora se je Jože zadrževal pri štabu Dolenjskega odreda. Ko se mu je decembra 1943 rodila hči, je šel za nekaj ur obiskat družino. To je bilo usodno: izdajalec ga je izdal Nemcem. Z vrečo čez glavo so ga odpeljali Nemci na svojo komando na Bučko, potem na na Rako pri Krškem. Od tam so ga odvlekli v brežiške zasilne zapore, potem v Maribor in nato v koncentracijsko taborišče Milbburg 46 na Poljskem. Vsega oslabel - tehtal je le 41 kg - so ga osvobodili vojaki Rdeče armade.

Ceprav si že nalaga osmi križ, vsa leta po osvoboditvi vodi borčevsko organizacijo. Kajpak sodeluje tudi v vseh drugih družbenopolitičnih organizacijah in društvih.

Vsi borci, aktivisti in znanci, ki poznamo dobričino Jožeta Gorencea, mu želimo še mnogo zdravih in srečnih let v krogu družine.

KAREL ZORKO

Člani mimopeškega društva pred tekmo koscev junija 1935: fantje so se s kosami pomerili ob nedeljah, zato niso dobili blagoslova cerkvenih krogov

Kakor je umrl Jakob Poje (na sliki), tako izumira v teh krajih tudi predenje (na sliki predica Marija Tušek iz Črnega potoka), izumira pa tudi vsa Čabranska dolina. (Foto: T. Ožbolt)

Združeni pod štiriperesno

Mirna peč: v društvu kmečkih fantov in deklet upali na boljše čase za kmečki stan

Člani nekdanjih Društev kmečkih fantov in deklet, Brazde in Njive so imeli po nedeljski proslavi 500-letnice prvih slovenskih kmečkih uporov v Vidmu ob Ščavnici srečanje pri Blagaškem jezeru. Eden izmed udeležencev, Lojze Povše iz Dol. Podboršta, se tako spominja delovanja mirno-

peškega Društva kmečkih fantov in deklet:

„V Mirni peči smo ustanovili društvo leta 1934. Vanj je vstopilo nad 30 fantov in deklet. Povezoval nas je simbolični znak: štiriperesna deteljica. Štiriperesna prinaša srečo, nam v društvu pa je pomenila vero, da se bo tudi kmečkemu stanu življenje izboljšalo. Prirejali smo tekme koscev in žanjic, se izobrazevali in učili naprednega kmetovanja. S tem smo se odločno upirali v tedanjem režimu zakoreninjeni miselnosti, da pomeni delati na kmetiji opravljati hlapčevska dela. Borili smo se, da bi bilo kmečko delo priznано in ovrednoteno kot katerokoli drugo delo.“

Večina društev (na Dolenjskem so bila znana še na Muhaberu, v Zagradcu, Veliki Loki, Podhosti, Gotni vasi, Kronovem itd.) je delovala do okupacije, tako tudi mirnopeško. Kdo so bili njegovi člani, se je videlo po klicu KP na oborožen upor: večina je odšla v partizane. Precej jih je padlo, nekateri so umrli po vojni. Danes živijo v Mirni peči in drugih krajih poleg Lojzeta Povšeta nekdanji člani: Janez Galič, Janez Spental, Milan Zajc, Adi Osterc, Alojz Rajer, Tilka Strniša in drugi.

Od obljub se ne da živeti

Svet krajevne skupnosti na Studencu je ob koncu aprila po ostri razpravi občanov krajevnih skupnosti Studenca in Primoža na zboru volivcev sklical razširjeno sejo, na katero je povabil vse družbenopolitične organizacije in društva.

Na pripravi za referendum so lani zagotovili, da bo občinska skupščina začela že spomladaj letos graditi družinsko stanovanje za učitelja. Zaradi nezdravega in vlažnega stanovanja je namreč lani zapustil šolo prejšnji upravitelj z ženo učiteljico. Na več razpisov se ni nihče prijavil. Zdaj učijo trije, ki se vozijo iz Boštjana oziroma iz Sevnice, edina učiteljica, ki stanuje na Studencu, pa je že dala odpoved.

Ne le zato, ker bodo lahko ostali brez učitelja, ampak tudi zato, ker peša kulturna dejavnost v kraju, so se odločili, da bodo občinsko skupščino Sevnica seznanili s temi problemi. Če to ne bo uspelo, namenjajo sklicati odprt partijski sestanek, na katerega nameravajo povabiti predstavnike občinske skupščine, osemletke in TIS Sevnica.

Na seji so kritično ocenili tudi poslovodjo trgovine kmetijskega kombinata „Zasavje“ iz Sevnice, ker poslovalnici na Studencu ne dostavlja naročenih kmetijskih strojev in drugega blaga. Prav tako ne morejo razumeti nekaterih sevnških podjetij, ki ne dajo zaprosenega posojila za solidarnostni sklad za razvoj kmetijstva, ki je zaradi čudnih odnosov „Zasavja“ na psu. Na zboru volivcev so predlagali, naj bi na Studencu ustanovili samostojno zadrugo, če bo imelo Zasavje do kmečkih proizvajalcev na tem območju še naprej tako mačehovski odnos.

Direktor novomeškega podjetja PTT je lani obljubil, da bodo v Jančevi gostilni priklučili telefon, če bo kdo potreboval zdravniško pomoč, v primeru požara ali za civilno zaščito. Ker telefona še ni, bodo napisali še eno prošnjo.

K. ZORKO

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Lidija Polak iz Črnomlja - Alena, Ana Šiler iz Prečne - Sabino, Jožica Staniša iz Dolenjskih Toplic - Stanislava, Marija Štimpfelj iz Smarjeških Toplic - Sabino, Jožefa Barbič iz Sutne - Jožico, Stanislava Turk iz Podgrada - Slavka, Anica Hribar iz Žuzemberka - Jožeta, Ivanka Kic iz Potočne vasi - Heleno, Milena Marinčič s Kamnega Potoka - Tatjana, Ana Renko iz Klostra - Boštjana, Ana Drenik iz Žadovinka - Antona, Alojzija Bartolj iz Velikega Ceroveca - Roberta, Jožica Kozole s Senovega - Iztoka, Pavla Radojčič iz Bojančev - Natašo, Ružica Režek iz Radovice - Martina, Lidija Saje iz Gornjih Jesenic - Zorana, Marija Potočar iz Velike Bučne vasi - Damjana, Boža Barbič iz Dolenjskih Toplic - Barbaro, Anica Cerkovnik iz Gornjega Vrhpolja - Vesno, Valerija Fink iz Mirne - Iztoka, Šerifa Ordagič iz Svibnika - Senada, Slavka Grabnar iz Malega Kala - Andrejo, Sofija Radojčin iz Krškega - Roberta, Amalija Vitman iz Mokronoga - Vesno, Marija Koprivnik s Trške gore - Matjaža, Cecilija Drenik iz Velikega Podljudna dve deklici, Marija Junc iz Srednjega Gričevja - deklico, Ana Praznik iz Velikega Gabra - dečka, Majda Podlogar iz Dolnjih Jesenic - dečka, Marija Suštaršič iz Regrče vasi - dečka, Anica Vidrih iz Sela - deklico in Alojzija Brcar iz Sentruperta - dečka. - Cestitamo!

Kapitelj in župnijska Oznanila

Ali je razen pri verouku učenec res ves ostali čas več ali manj podvržen vplivu, ki razkraja vrednote?

Župnijski urad Kapitelj Novo mesto je ob velikonočnih praznikih izdal brošuro, v kateri med drugim objavlja tudi sestavek o župnijskem oltarnem svetu, eni izmed „novih struktur, ki se porajajo med verniki. Zgrajen je iz več delov. Prvi del župnijskega sveta sestavljajo aktivni laiki kristjani, drugega pa sestavljajo tisti, ki so njegovi naravni člani (duhovniki, ključarji...) in predstavnik skupin, ki se zbirajo v župniji (srednješolci, odrasli, starši in ministrantje...).

Iz pripovedovanja člankarja M. D. se da razbrati, da se v Novem mestu na oblikovanje in duhovno delo župnijskega sveta šele pripravljajo.

Kakšna bodo njegova delovna področja? V sestavku pisec omenja samo nekatera, na primer: pomoč pri reševanju nesporazumov, sporov v družinah in duhovniki pri krščanski vzgoji mladine, opravljanje raznih del ljubezni (pomoč ostarelim, bolnim, materialno šibkim itd.), priprava bodočih zakoncev na skupno življenje, skrb za kulturno življenje - predvsem duhovno izpoplavljanje mladine, poleg tega pa so še področja, kot je socialno delo, oznanjanje evangelija, razlaganje koncilskih idej itd.

Naj omenim iz celotnega programa samo tisti del, ki govori o delu z mladino. Zapisano je: „... pri katehizih, posebej pa še pri oblikovanju krščanskega duha, vidimo, da en sam človek pri takšnem številu mladine ne more narediti veliko. Koliko se lahko posveti

enemu v enem tednu? Se je kdo že vprašal? Osnovnošolcev je približno 450, ostalih pa okoli 100. Za primer vzemimo razred s 30 učenci, ki eno uro na teden poslušajo duhovnika. Tako na vsakega med njimi prideta dve minuti. Kaj pa človek v dveh minutah lahko sporoči sočloveku? Pa vendar mi to imenujemo krščanska vzgoja, hrana, ki naj mladega človeka odvrne od slabih poti, saj je ves ostali čas več ali manj podvržen vplivu, ki razkraja vrednote.“

Ta del programa me je najbolj razžalostil, saj ne ponižuje samo vzgojiteljev, ampak tudi večino mladih, ki se trudijo, da bi v plodnem družbenem delovanju bili posvobodeni v boju za temeljne vrednote samoupravnega socializma, za katerega lahko rečemo, da po humanizmu in perspektivi, ki jo nudi ljudem, daleč presega vse do sedaj znane družbene ureditve ter poglede na družbo in človeka.

Ne morem se strinjati s tako oceno, kot jo pisec izpove v zadnjem stavku omenjenega odstavka. Po njegovem so otroci več ali manj podvrženi vplivom, ki razkraja vrednote - razen seveda tistih „dveh minut“, ko so pod duhovnim nadzorstvom božjega služabnika.

Vsem, ki se zanimajo za življenje mladine, še posebno pa tistim, ki imajo sami otroke, je znano, kako večina naraščajoča preživlja svoj dan. Največ ga posveti učenju, šoli, nekaj ji ga ostane za društveno življenje in delo v organizacijah, ostalo pa za osebno razvedrilo, svobodne aktivnosti ter seveda domače družinsko življenje. Pri vsem tem kot vzgojitelji in učitelji sodelujejo: v šolah pedagogi, v društvih in organizacijah iskreni prijatelji mladih, v delovnih organizacijah celotni sistem dela in življenja in v družinah starši ter ožji sorodniki. In kdo v tem ostalem času pomaga otrokom razkrajati vrednote - katere vrednote? In kaj je s tistimi otroki, ki nimajo niti teh dveh minut tedenskega očiščevanja, saj vemo, da vsi ne zahajajo k verskemu pouku? In če ne hodijo k verskemu pouku, ali so že zaradi tega več ali manj popolne žrtve vrednostnega razkrajanja? Ne verjamem, vendar napisano je. Napisano je v glasilu župnijskega urada Kapitelj Novo mesto za delo, za katero je odgovoren gospod Jože Lap. Ne morem verjeti, da kdo lahko tako neresnično napiše danes, leta 1973, ko že 20 let gradimo družbo samo-

upravnih socialističnih odnosov med ljudmi.

Naj pripomnim, da otroci ves ostali čas več ali manj živijo v okolju, ki jih ne razkraja, ampak jim oblikuje vrednote. Prav tako kot pisec ugotavlja, da nekaterim otrokom dve minuti na teden duhovnik oblikuje krščanske vrednote, lahko tudi jaz rečem, da posvetna družba po vseh svojih dejavnostih ves ostali čas več ali manj seznanja mladino z dosežki znanosti in z ideologijo delavskega razreda. Menim, da je člankarju znano, da gradimo samoupravno socialistično družbo - takšne družbene odnose, v katerih se delovni človek uresničuje kot edini zavestni ustvarjalec in upravitelj, pri čemer je temeljno merilo njegovega položaja in vloge v družbi njegovo delo.

V boju za novi svet se šola, okolje, dom, pa tudi mladi sami trudijo, da bi bilo čim manj moralno razkrojenih otrok. V celoti nikomur niti v preteklosti niti v sedanjosti ni uspelo, pa tudi v prihodnosti mogoče ne bo, da bi vse otroke vzgojili tako, kot želi, saj je težko v vsakem primeru med vsemi dejavniki, ki vplivajo na otroke, in med otrokom doseči takšno sodelovanje, da bi bili rezultati vedno dobri.

Mislím, da je pisec zavestno uporabil pojem „razkroj vrednot“ namesto „oblikovanje vrednot“, saj je hotel povedati, da gre za čas, ki razkraja krščanske vrednote.

Osebo me zanima, kateri so tisti vplivi in katere so tiste vrednote, ki so danes v napoto krščanski vzgoji? Ali je to samoupravna socialistična družba, ali so to šole, organizacije, društva, ateistične družine itd. ali kaj drugega? Ali so to ideje o svetu, ki je enoten v svoji materialnosti, večten, neskončen, neuničljiv in neustvarljiv, pa vendar v samogibanju ter spreminjanju? Ali mar o človeku, produktu tega sveta, ki ga zavestno preoblikuje po svojih zamislih, o družbah, ki se razvijajo po lastnih zakonih, o mišljenju kot proizvodu visoko razvite materije, o religiji, znanosti itd. kot oblikah družbene zavesti, o socialistični samoupravni družbi, ki osvobaja človeka od tisočletnega razrednega materialnega in duhovnega odnosa ter mu kaže pot, kako doseči kljub naravni neenakosti resnično enakost med ljudmi v tako imenovanem zemeljskem carstvu svobode - ali so to tiste vrednote ali katere druge?

Moja otrocka ne hodita h krščanski vzgoji, pa vendar si upam trditi, da pod vplivom vrta, šole in domačega okolja oblikujeta v sebi mnogo dobrega. Z njuno vzgojo v družini si prizadevamo (brez Kapitlja), da bi otroka dojela in vgradila vase vse, kar je človek v svojem razvoju v spoznavnem, miselnem in etičnem pogledu pomembnega dosepel, da bi bila tako vredna državljana samoupravne socialistične jugoslovanske in slovenske ter človeške družbe. Tudi brez

krščanstva (ob tem ne trdim, da je slabo ali da ga ni treba poznati) se da vzgojiti otroku pozitivni duhovni svet.

Ne morem se strinjati tudi z nekaterimi drugimi točkami programa bodočega župnijskega sveta. Recimo: pod točko tri so naštega „dela ljubezni“. Gre za pomoč ostarelim, bolnim, materialno šibkim itd. Kot komunist in humanist, član socialistične samoupravne družbe, se z vsemi svojimi možnostmi idejno, politično, organizacijsko in osebno zavzemam in tudi sam tako delujem - toda v okviru Rdečega križa, in če slučaj nanese, tudi kot posameznik.

Mislím, da bi morali pot do Rdečega križa, v to človekoljubno organizacijo, najti vsi ne glede na svetovni nazor ali veroizpoved. Mnogi kristjani, ateisti in komunisti tako tudi delajo, zato se ne morem strinjati s tistimi organizatorji, ki hočejo ustvarjati v Cerkvi vzporedne karitative, rekreacijske, vzgojne in druge dejavnosti, za katere je posvobodilni prostora v že obstoječih oblikah družbenega življenja samoupravne socialistične družbe. Ljudje, ki želijo v Cerkvi razvijati dejavnosti, za katere je dovolj prostora v posvetni družbi, hote ali ne hote vodijo Cerkev v politično nastopanje, kar pa ni v skladu z v ustavi začetnim položajem Cerkve v naši družbi.

Pisec ob rojstvu župnijskih Oznanil meni, da „nimajo pa še koncepta niti ideje, ki bi jih naj vodili“. Mnenja sem, da takšno razmišljanje in pogledi na vzgojo ter čas, v katerem živimo, kot jih v Oznanilu oznanja pisec, ne morejo biti podlaga bodočim številkam, niti ne eni izmed aktivnosti novomeškega Kapitlja. Odgovorni v župnišču bi morali misliti na to.

FRANCI ŠALI
Novo mesto

S PROMETNIMI MILIČNIKI NA OTOČCU

Radar ne dela izjem

»Danes je to že moja tretja kazen«, je priznal voznik avtobusa Niš - ekspres, ko so mu na Otočcu pokazali napako: tahograf ne dela

Dan pred prvomajskimi prazniki 1973. Avtomobili sem, avtomobili tja. Jutranje sonce se je odbijalo od ceste in osvetljenih vozil ter slepilo pogled v zagrejsko smer.

Delovni dan skupine prometnih miličnikov iz Novoga mesta se je začel nekaj po sedmi uri na veliki parkirni ploščadi pri bencinski črpalnici na Otočcu. Razmestili so znake o omejitvi hitrosti, postavili v zasledo radar in čakali.

Pod vodstvom komandirja Jožeta Prosinečkega je imel vsak od šesterece prometnih miličnikov v tej akciji svoje delo. Eden je bil pri radarju, eden je ustavljal vozila, drugi pa so opravljali preglede, kot so imeli tisti dan zapisano v delovnem nalogu Ivan Gorše, Ludvik Hočevar, Franc Dravinec, Mirko Kuzma, Janez Markovič, Franc Krašovec.

»Ustavi ga! Vozi 75 km na uro!«

»Pazi, prihajajo tovornjaki. Vse na parkirišče!«

»Spet prekoračena hitrost: 70 na uro!«

Vsaj 70 osebnih avtomobilov, tovornjakov in avtobusov je moralo tisto dopoldne ubogati miličnikov znak

cali" s ceste samo zato, ker je prehitro vozil.

Kajpak voznikom ni bila všeč ta zaseda, imeli so kup izgovorov za prekrške („ko sem šel zdoma, je bil avto v redu“, „res, znaka pa nisem videl!“, „ja... ampak, saj ni nesreče, zakaj omejujete hitrost?!“ itd.). Med njimi so bili tudi „nesrečni“, kot sofer avtobusa Niš-ekspres: „Vi ste danes že tretji, ki me kaznujete!“ Seveda: mož ni imel v redu tahografa, pa je raje trikrat posegel v listnico po bankovce, kot poskrbel, da bi mu ta naprava delala.

„Izkupiček“ z Otočca je bil precej zajeten, čeprav promet ni bil tako gost kot običajno: miličniki so kaznovali ali opozorili 55 voznikov. Z denarno kaznijo so kaznovali 37 voznikov; po 50 din so plačali tisti, ki so vozili s pomanjkljivo opremljenimi avtomobili (n.p. tudi brez tahografa) ali niso pravilno prehitovali. 24 voznikov, ki niso upoštevali znakov o omejitvi hitrosti, so kaznovali s po 20 din. Enemu vozniku, ki je potoval s skrajno malomarno opremljenim avtomobilom, so vzeli prometno dovoljenje. V petih primerih so vo-

»Vozniško in prometno dovoljenje, prosim.«

in spremeniti smer - na parkirišče.

Tam je sledilo: pregled luči, smernih kazalcev, zavornih luči, krmil, gum, registrskih tablic, tahografov, vozniskih in prometnih dovoljenj, opreme (varnostnih trikotnikov, pribora za prvo pomoč, naprav za gašenje požarov). Poleg tega so miličniki pregledovali, kako je naložen tovor, kako so obremenjena vozila in podobno. Takemu pregledu ni ušel nihče, četudi so ga „pokli-

znike opozorili zaradi manjših kršitev prometnega reda.

Takošnjem plačilu denarne kazni se ni nihče uprl. To velja pri tej akciji še posebej poudariti, saj se običajno rado dogodi, da ima s prenekanterim kršiteljem, ki na cesti ne zamudi priložnosti, da strese na službujočega miličnika ves svoj nečedni besečni zaklad, opraviti šele sodnik za prekrške. In tudi tole velja poudariti: tuji so na naših cestah precej bolj disciplinirani kot naši vozniki.

»Posodite nam svoje oči in ušesa!«

Miličniki ne morejo biti povsod in vsak trenutek zraven. Zato morajo za osebno varnost in varnost svojega ali družbenega premoženja poskrbeti tudi občani sami. Delavci varnostne službe pozivajo stanovalce, pešce z ulice, sprehajalce, hiteče v službo ali domov: »Posodite nam svoje oči in ušesa!« Kdor opazi kaj sumljivega, naj takoj obvesti milico. Na voljo so telefoni in druge zveze. In ne samo tedaj, kadar je sam ogrožen!

Tat odložil suknjo

Pravilno je ravnal v hladni zimski noči 22. januarja letos Novomeščan Lazar Ristovski.

Ko se je nekaj pred polnočjo vračal iz Kandije, je že z mostu zagledal nekaj nenavadnega: okrog izložbe pri Okrasu se je smukala neka postava, hip nato se je v tišino Glavnega trga zarezal zvenket razbitega stekla in - glej spaka! - skrivnostni moški je že izginil v notranjost.

Lazarja je prešinilo: »Vlomilec!« In takoj je vedel: »Brž na milico!« Kratko obvestilo postaja milice v Novem mestu je zadostovalo, da je dežurni po radijski zvezi preusmeril na Glavni trg miličniški patroljni avtomobil, ki je bil na drugem koncu mesta.

Ob sodobni tehnični opremljenosti varnostne službe in milice (motorizirane patrolje, povezane prek radijskih zvez z dežurno službo, dobra organiziranost itd.) se je lahko zgodilo le to, da je bil nočni vlomilec že nekaj minut po obvestilu v družbi miličnikov.

Miličnika Franc Režek in Anton Keše sta nepovabljenega gosta v Okrasu zagledala skozi razbito izložbeno okno. Videla sta, kako je oni odpiral in zapiral predale ter iskal denar. Drobiž iz blagajne na mizi se je že preselil v storilčeve žepe, v žepe si je natlačil tudi 11 dragocenih zapetnih ur, nekaj večjih predmetov pa je odnesel ven za vogal.

Patrolja miličnikov je neznanca povabila iz Okrasa po isti poti, po kateri je zlezel noter. Možakar si je seveda hudo zaželel prostosti, ko je videl, da mu gre za nohte. Otepal se je z vsemi štirimi, vendar je naposled le moral ukročen sestri v patroljni avtomobil. Miličniki so tedaj po radio-telefonu obvestili center: »Storilec Ivan Ivanovič, 31-letni nezaposleni delavec iz Sedlarice, prijel. Peljemo ga v zapore; predali ga bomo preiskovalnemu sodniku.«

Ivan Ivanovič je med vlomom odložil plašč. V njem so našli rezilo za steklo, ki pa ga to noč ni uporabljal: bolj priročen

Stevilka je prava, ampak - predpisi so predpisi...

se mu je zdel navaden kamen s ceste. S seboj je nosil tudi velik kuhinjski nož, da bi se branil, če bi ga kdo „motil“ med opravlilom. Miličnika sta mu ga med aretacijo iztrgala.

Med zaslišanjem se je izkazalo, da je Ivanovič vlomil tudi v Dolenjino samopostrežnico v Bršlino (13. januarja 1973), kjer si je nabral za 3.100 din pletenin in drobiža, jeseni 1972 pa je vlamjal v gostišče Rotovž v Novem mestu ter odnašal denar in cigarete. Sodišče mu je prisodilo tri leta strogega zapora.

Hitro obvestilo občana varnostnim organom je torej zadostovalo, da so stopili na prste drznemu vlomilcu.

Vlomilec si je svetil

Zgled dobrega sodelovanja občanov pri odkrivanju ljudi, ki so zašli na stranpota, je nedvomno tudi tale primer:

Franc Bohte, čuvaj v IMV, je bil na mestu in je budno opazoval okolico v nevihtni noči 12. novembra 1972. Nenadoma je nedaleč od osnovne šole Grm

zagledal blisk vžigalice, takoj nato pa zaslišal, kako je zažvenketalo steklo. Manj pazljivemu bi ta dogodek ušel, Bohte pa je takoj poskrbel, da je za to zvedela milica.

Patrolja, v kateri sta bila miličnika Miha Marša in Valentin Dobnikar, se je takoj napotila k šoli, srečala neznanca in ga prišla. Ugotovili so, da imajo v rokah starega vlomilca v šole, Josipa Bajala, 24, iz Zagreba, delavca, ki je rad „igral“ in zato bolj „cenil“ instrumente. Šele tedaj so lahko dokončno razvozljali vlom v novomeško glasbeno šolo 18. aprila 1971. Bajalo je iz te šole odnesel štiri harmonike in oboo. Obiskoval je šole tudi na območju celjske UJV in v okolici Laškega vlamljal v šole, krajevne urade in kleti. V novomeških zaporih čaka, da mu bodo dokazali dejanja in mu odmerili kazeno.

V nedeljo, 13. maja, bo poteklo devetindvajset let, odkar je tovariš Tito z odlokom ustanovil oddelek za zavarovanje ljudstva. V spomin na ta dan slavi služba varnosti vsako leto svoj praznik.

Vsa ta leta se je služba varnosti strokovno in tehnično krepila ter vraščala v sistem družbenega samozavarovanja kot specializirana služba za opravljanje nalog, ki si jih družba nalaga za zavarovanje neodvisnosti in celovitosti dežele, ustavnega reda, za osebno varnost ljudi, varstvo zasebnega in družbenega premoženja itd.

Ustavnost in zakonitost sta osnovni načeli za delovanje varnostne službe, pri čemer dobiva ta služba družbeno pomoč, ki se kaže tudi v neposredni pomoči občanov in družbenih dejavnikov pri odkrivanju vseh škodljivih pojavov ter v materialni podpori za njeno delovanje.

Tovariš Tito je na nekem zborovanju poudaril: »Vsi občani, ki imajo radi svojo državo in naš družbeni sistem, bodo morali v prihodnje še bolj aktivno delovati pri odkrivanju in preprečevanju pojavov, ki zavirajo naš razvoj.« Gre torej za to, da so »oči in ušesa« varnostne službe.

V Ljubljani: športne igre

V počastitev 13. maja, dneva ustanovitve organov varnosti Jugoslavije, se bodo začele danes v Ljubljani tradicionalne »Športne igre pripadnikov organov varnosti 73.«

Letošnje igre dobivajo širše obeležje tudi zato, ker so vključene v okvirni spored prireditev v počastitev obletnice osvoboditve Ljubljane. Pokrovitelj iger je predsednik republiške konference Socialistične zveze Mitja Ribičič.

Športniki se bodo potegovali za odličja v moštveni in posamični konkurenci. Tekmovali bodo v streljanju (pištola, puška, avtomat), jiu-jitsu, judu, atletskem peterboju, odbojki, kegljanju, avto-rallyju, motoristiki, radiotelegrafiji, šahu in strojepisju. Izven konkurence se bodo pomerile ženske v streljanju z malokalibrsko puško.

Radar se ne moti - zato so ugovori, da niste vozili toliko, kot pokaže, odveč. S sodobnimi napravami in tehničnimi pripomočki je prometnim miličnikom mnogo lažje ugotavljati prekrške in nadzorovati promet.

BETONSKO ŽELEZO IN APNO!

NUDIMO

VIŠEK BETONSKEGA ŽELEZA

od profila 10 mm naprej
MOŽNA TUDI IZDELAVA KOMPLETNE ARMATURE

VIŠEK GAŠENEGA APNA

VSE INFORMACIJE DOBITE PRI SGP PIONIR —
PRODAJNI ODDELEK, BRŠLIN

SLUŽBA ZA VRATARJE IN ČUVAJE!

„VARNOST“, LJUBLJANA — IZPOSTAVA KOČEVJE

objavlja prosta delovna mesta:

1. VEČ VRATARJEV IN ČUVAJEV V IZPOSTAVI KOČEVJE IN
2. ENEGA NADZORNIKA V IZPOSTAVI KOČEVJE.

Pogoji:

Pod 1. točko se zahteva poleg splošnih pogojev dokončana osnovna šola, predpisano je poskusno delo, ki traja 90 dni; osebni dohodek po pravilniku o delitvi dohodka in OD.

Pod 2. se zahteva srednja strokovna izobrazba in šoferski izpit A in B kategorije ter ostali splošni pogoji.

Pismene prijave sprejema 15 dni po dnevu objave Svet izpostave podjetja „Varnost“, Kočevje, Trg zboru odposlancev 60/III

Vojna gostinska ustanova za družbeno prehrano
PARTIZAN, Ljubljana, Trg OF 13

razpisuje v PE Novo mesto, obrat vojaška kantina prosta delovna mesta

DVA KV NATAKARJA ALI TRGOVSKA POMOČNKA

s tremi leti prakse v stroki ali PK s petimi leti prakse v stroki.

Osebni dohodki po pravilniku o OD.

Prošnje s kratkim življenjepisom pošljite na naslov
VUU PARTIZAN, Ljubljana, Trg OF 13

NOVOMEŠKA OPEKARNA ZALOG
NOVO MESTO

razpisuje prosto delovno mesto

SEKRETARJA PODJETJA

Za to delovno mesto se zahteva pravna, ekonomska ali srednja administrativna šola in enoletna praksa.

Prijave pošljite na upravo podjetja v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij osnovne šole Bršlin, Novo mesto,

razpisuje dvoje prostih delovnih mest

PERICE-LIKARICE IN SNAŽILKE

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa.

ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL!

Komisija občinske skupščine Novo mesto za volitve in imenovanja

razpisuje naslednja vodilna delovna mesta

1. RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE OTOČEC
2. RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE ŠMARJETA
3. RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE VAVTA VAS

Pogoji: Poleg splošnih pogojev ter splošne družbenopolitične razgledanosti in aktivnosti veljajo za razpisana vodilna delovna mesta pogoji po prvem odstavku 89. člena zakona o osnovni šoli.

Zasedba delovnih mest po tem razpisu bo možna s 1. 9. 1973.

Pismene ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah ter kratkim življenjepisom je treba poslati v 15 dneh po objavi razpisa komisiji občinske skupščine Novo mesto za volitve in imenovanja.

Komisija za delovna razmerja pri „RIKO“, Ribnica na Dolenjskem,

objavlja prosta delovna mesta:

VK AVTOLIČARJA

KV AVTOLIČARJA

Rok za sprejem prošenj z ustrežno dokumentacijo je do zasedbe delovnih mest. Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanja ni na razpolago, možno pa je dobiti kredit za gradnjo stanovanjske hiše. Interesenti naj vložijo ponudbe na Komisijo za delovna razmerja pri „RIKO“, Ribnica, p.p. 11.

gradbeno
podjetje

NOVOGRAD NOVO MESTO

RAZPISUJE LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. avto Zastava 620 BL, letnik 1968, v voznem stanju. Izključna cena 7.000.— din;
2. mlin za pesek in traktor ZADRUGAR v uporabnem stanju. Izključna cena 6.000.— din;
3. tračna žaga s pomičnim vozičkom, krožno žago in elektromotorjem. Izključna cena 2.500.— din;
4. igličasto dvigalo — nekompletno. Izključna cena 500.— din;
5. šivalni stroj BAGAT. Izključna cena 300.— din;
6. brusilni mizarski stroj — nekompleten. Izključna cena 900.— din;
7. staro pohištvo (mize, peči).

Licitacija bo 18. 5. 1973 ob 8. uri v upravi podjetja, Germova 3, Novo mesto.

ŠTIPENDIJE!

Upravni odbor sklada „Jožeta Slaka-Silva“ pri občini Trebnje

razpisuje na podlagi 21. člena statuta sklada

ŠTIPENDIJE ZA IZOBRAŽEVANJE

za študij na srednjih, višjih in visokih šolah.

Prošilec mora prijavi priložiti kratek življenjepis, dokaz o zadnjem učnem uspehu, potrdilo o premoženjskem stanju in mnenje krajevne družbenopolitične organizacije.

S SPECIALNO
PRILOGO NA
32 STRANEH
JE IZŠLA
ŠT. 5 REVIJE

NAŠ
DOM

ABC
PRILOGA

- Nove ideje za lepo ureditev ležišč
- Samo za mlade — tako velik in tako otročji
- Katalog svetilk
- Recepti za toast
- Zložljiva oprema za balkone
- Zmrzovanje sadja in zelenjave s pregledno in praktično tabelo
- Lepe cvetlice v cvetličnem oknu s pregledno tabelo
- Prostor za avtomobiliste

Prijetni poletni večeri na balkonu: ideje za ureditev balkona s pomočjo opreme in cvetlic
Izolacijski materiali
Kako pravilno sadimo
Test vodovodnih pip in baterij — katere pipe so zares dobre

Pravilna razsvetljava posameznih prostorov
Preproge na stopnicah
Nasveti za nakup semena
Zatesnenje oken in vrat
Če je zamašen odtok
Rastlinski bazen

Dijaški dom v Kranju
razpisuje delovno mesto

KUHARICE

za nedoločen čas

Pogoj:

kvalificirana kuharica
in 3 leta prakse

Nudimo samsko stanovanje.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Zdravilišče Čateške Toplice

razpisuje prosto delovno mesto

KV KUHARJA

za delo v restavraciji zdravilišča.

Poseben pogoj: poskusno delo 30 dni.
Osebni dohodek po pravilniku.
Nastop dela po dogovoru.
Prošnje naj pošljejo zainteresirani komisiji za delovna razmerja Zdravilišča Čateške Toplice.
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

V aprilu je slovenski izvršni svet sprejel osnutka dveh pomembnih zakonov: zakona o kmetijskih zemljiščih in zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč ter zasebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij). S sprejemom teh dveh zakonov bomo v Sloveniji tudi izrabili možnosti, ki jih dajejo ustavna dopolnila iz leta 1971, da prvič v svoji zgodovini oblikujemo lastno zakonodajo na tem področju ter pri tem upoštevamo naše razmere in ustvarimo možnosti za bolj smotrno gospodarjenje z zemljišči. To pa pomeni, da je potrebno dosledneje uveljaviti načelo „Zemljo tistemu, ki jo obdeluje“ tudi s tem, da obdelovalcem omogočimo učinkovito sodelovanje pri urejanju kmetijskih zemljiških razmerij.

Osnutka navedenih zakonov pomenita uresničevanje sklepov druge in tretje konference ZKS. O osnutkih obeh zakonov je potekala široka javna razprava, ki je prispevala mnenja zainteresiranih posameznikov in institucij.

POSEBNOSTI ZEMLJE

Izhodišča za novo pravno ureditev kmetijskih zemljiških razmerij so: družbenoekonomska in socialna funkcija zemljišč sploh ter kmetijskih zemljišč še posebej, demografska in socialna gibanja, perspektive razvoja kmetijstva v prihodnjih 15 do 20 letih in celovita izraba prostora, varstvo okolja in pokrajine.

Zemlja je naravni pogoj za obstoj človeka, hkrati pa je naravni ekonomski dejavnik za pridobivanje živil, lesa in drugih naravnih dobrin ter surovin, je podlaga za naselitev človeka itd.

Druga značilnost zemlje je, da ni rezultat gospodarskega procesa, temveč je dana. Zato tudi razširitev zemlje praviloma ni mogoča – izjema je zemlja, pridobljena z izsuševanjem. V tem se zemlja loči od drugih proizvodnih dejavnikov.

Zaradi teh značilnosti je zemlja predmet nasprotujočih si interesov (kmetijskih in nekmetijskih). Njena ponudba je strogo omejena. Mogoče so sicer spremembe kultur, spreminjanje neplodne zemlje z melioracijami, pogozditvami in drugimi tehničnimi ukrepi v plodno itd., vendar pa vsi taki ukrepi vsaj v Sloveniji ne morejo bistveno spremeniti strukture površin, ker so bile možnosti za to že skoraj optimalno izrabljene.

Vse to nam narekuje, da moramo bolj kot doslej gospodarno ravnati z zemljo. Spremeniti moramo tudi podedovane in žal preveč ukoreninjene nazore o lastnini in drugih pravicah glede zemlje. Spričo pomena in vloge zemlje ne more biti lastnina na njen nekaj dokončnega, predvsem pa ne pravica do neomejenega razpolaganja z njo in njenimi plodovi.

Osnutek zakona o kmetijskih zemljiščih ima enajst poglavij. Najprej obravnava temeljna načela in splošne določbe, potem varstvo, promet in zakup kmetijskih zemljišč, nadalje zemljiški maksimum, kmetijske prostorske ureditvene operacije, skupne pašnike, inspekcijo, kazenske določbe ter prehodne in končne določbe.

KDO JE KMET IN KDO NI

Ena izmed najpomembnejših določb temeljnega značaja je prav gotovo določba, kdo je kmet in kdo je kmetijska organizacija Zdrženega dela. Na to določbo je namreč vezano, koliko ima kdo lahko kmetijske zemlje v lasti, oziroma koliko je sme uporabljati. Različen je zemljiški maksimum za kmeta oziroma nekmeta in različne so pravice na kmetijskem zemljišču v družbeni lastnini.

Osnutek določa, da je kmet tisti občan oziroma njegov družinski član, ki z osebnim delom obdeluje kmetijsko zemljišče, stalno živi v kraju, kjer je kmetijsko zemljišče, in s kmetijsko dejavnostjo redno ustvarja pomemben dohodek ne glede na to, če ima še druge vire dohodkov, npr. iz delovnega razmerja, pokojnine, obrti in podobno. Poleg tega se po osnutku smatra za kmeta tudi tisti občan, ki ne živi v kraju, kjer ima kmečko posestvo, če živi sicer v bližini in če občinski upravni organ, pristojen za kmetijstvo, ugotovi, da sicer z osebnim delom obdeluje kmetijsko zemljišče in ustvarja pomemben dohodek.

Osnutek zakona torej ne zahteva, da bi kmetov edini ali pretežni del dohodka moral izvirati iz kmetijske dejavnosti. Osnutek se je namreč moral ozirati na demografska in socialna gibanja pri nas. Za povojni čas pri nas je zelo pomembno zmanjševanje števila kmečkega prebivalstva, saj se je le-to zmanjšalo od leta 1948 do leta 1968 za 40 odst., t.j.

Slavko Kocjan

novosti, ki jih prinašata ZEMLJIŠKA ZAKONA

na približno 24 odst. skupnega prebivalstva Slovenije, v nadaljnjih treh letih, t.j. do leta 1971, pa še za več kot 5 odst., tako da je bilo tega leta kmečkega prebivalstva manj kot 19 odstotkov. Pričakujemo, da se bo zmanjševanje še nadaljevalo tako, da bomo imeli 1990. leta po nekaterih izračunih komaj 8,8 odst. kmečkega prebivalstva. Poleg tega pa teče še zelo močno preseljevanje kmečkih gospodarstev v delavsko-kmečka. Teh je že več kot 50 odstotkov.

Nujno je torej, da zakonodajalec ne vztraja na čistem poklicnem kriteriju kmeta, saj bi bilo potem veliko kmetijskega zemljišča zapuščene in neobdelane. Zato velja tudi za delavsko-kmečka gospodarstva isti maksimum kot za čisto kmetijska, t.j. 10 ha kmetijskih obdelovalnih zemljišč v ravnini ter v gorskih, hribovitih in kraških predelih 20 ha.

NOVOST: KMETIJSKA ZEMLJIŠKA SKUPNOST

Pomembna novost, ki jo uvaža osnutek, je kmetijska zemljiška skupnost. Ta namreč sodeluje pri vseh nameravnih spremembah namembnosti kmetijskih zemljišč, gospodari s skladom kmetijskih zemljišč v občini in s kmetijsko zemljiško politiko.

Ta kmetijska zemljiška skupnost bo samoupravna skupnost delavcev kmetijskih in gozdno-gospodarskih organizacij Zdrženega dela ter kmetov. Kmetijska zemljiška skupnost je tudi pravna oseba ter bo imela poseben poravnalni svet, ki bo skušal sporazumno odpraviti možna nesoglasja in spore. Pomembna novost v delu teh poravnalnih svetov je, da stranke

ne bodo mogle vložiti tožbe pred pristojnim sodiščem niti vložiti predloga za arondacijo in komasacijo, dokler poravnalni svet kmetijske zemljiške skupnosti ne bi obravnaval zadeve in poskušal sporazumno odpraviti spor oziroma nesoglasje.

VARSTVO KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

V Sloveniji smo prišli do spoznanja, da moramo z zemljišči skrbno gospodariti. Celotna kmetijska površina se je v Sloveniji od leta 1947 do 1969 zmanjšala od 1.022.000 ha na vsega 937.000 ha ali za nad 4.000 ha na leto. Pričakujemo, da se bo velikost kmetijskih zemljišč v Sloveniji zmanjšala do leta 1990 za nadaljnjih 180.000 ha, od tega 60.000 ha na račun urbanizacije, 120.000 ha pa zaradi pomikanja meje pri mestnih in obronkih zemljiščih. Tako naj bi imeli leta 1990 le še približno 750.000 ha obdelovalnih zemljišč.

Zato posveča osnutek zakona posebno skrb varstvu kmetijskih zemljišč in jih razvršča v tri območja, in sicer: v območja, na katerih namembnost se ne sme spreminjati; v območja, v katerih se lahko zemljišča uporabljajo za nekmetijske namene le na način in po postopku, določenem z zakonom o kmetijskih zemljiščih, in v območja, v katerih se smejo zemljišča uporabljati tudi za druge, s kmetijstvom povezane namene, kot npr. za turizem, naravno-varstvena območja in podobno. Kmetijska zemljišča bodo v navedena območja razvrstili ob-

činski prostorski plani.

Osnutek tudi na drug način varuje kmetijska zemljišča. Tako nalaga uporabniku oziroma imetniku kmetijskega zemljišča, da mora v splošnem družbenem interesu obdelovati zemljišče tako, da je zagotovljena trajna rodovitnost. Predvidena je tudi možnost, da lahko za kmetijstvo pristojni občinski upravni organ odredi izvedbo potrebnih ukrepov na stroške obdelovalca, ki bi kršil navedeno določbo.

»ZEMLJO TISTEMU, KI JO OBDELUJE«

Osnutek določa, da bo prenehala prepoved prometa s kmetijskimi zemljišči, brž ko bo zakon stopil v veljavo.

Osnutek prevzema že dosedanje določbe: da ne more nihče niti z dedovanjem niti na kak drug način pridobiti več kmetijskega zemljišča, kot ga sme imeti po zakonu (maksimum). Kdor bi pridobil več kmetijskega zemljišča, se mu bo to vzelo, in sicer brez odškodnine. Do odškodnine bo upravičen samo tisti, ki je z dedovanjem pridobil več kmetijskega zemljišča, kakor ga sme imeti.

Da bi uresničili načelo „Zemljo tistemu, ki jo obdeluje“, določa zakon, da imata prednostno pravico pri nakupu kmetijskega zemljišča kmetijska organizacija Zdrženega dela in kmet. Če je več takih interesentov, imajo prednost sosedje. Prednostno pravico nakupa ima tudi zakupnik, pri gozdu pa gozdno-gospodarska organizacija. Šele če bi ne bilo teh interesentov, lahko kupi kmetijsko zemljišče nekmet.

V zvezi s prometom s kmetijskimi zemljišči določa osnutek še eno novost. Po njej namreč postane družbena lastnina tisto kmetijsko zemljišče, katerega lastnik najmanj 10 let ne stori ničesar, s čimer bi kakorkoli izvrševal svojo lastninsko pravico na tem zemljišču. Prav tako izgubi pravico uporabe na kmetijskem zemljišču tista kmetijska organizacija Zdrženega dela, ki tega zemljišča ne obdeluje dve leti zapored.

BOLJ ZAVAROVANI INTERESI ZAKUPNIKA

Osnutek pozna dve vrsti zakupa kmetijskih zemljišč: dolgoročni zakup ter zakup, ki ga sklepajo kmetje za čas do dveh let zaradi posebnih razlogov (npr. zaradi odhoda k vojakom, na krajše delo v tujino, zaradi bolezni in podobno). Ta zadnji zakup bo potekal tako kot do sedaj, nove določbe pa so za dolgoročni zakup.

Pri dolgoročnem zakupu je pomembna določba, da mora zakupodajalec najprej ponuditi kmetijsko zemljišče v zakup kmetijski zemljiški skupnosti ali kmetijski organizaciji Zdrženega dela, šele nato pa kmetu ali drugemu občanu. Kmetijska zemljiška skupnost ali kmetijska organizacija Zdrženega dela sme dati kmetijsko zemljišče v zakup samo v primeru, če ni mogoče na tem zemljišču organizirati proizvodnega sodelovanja med kmetom in kmetijsko organizacijo Zdrženega dela.

Osnutek vsebuje zelo natančne določbe o dobi zakupa. Zakupna doba ne more biti krajša kot 25 let, če naj rabi zemljišče osnovanju vinogradov, sadovnjakov ali hmeljišč, 15 let za nasade hitro rastočih listavcev in 10 let, če naj rabi zemljišče drugim namenom. S to določbo so predvsem zavarovani interesi kmeta-zakupnika.

Zakupna pogodba preneha s potekom časa, s sporazumom, z odstopom, če zakupnik ne izkoristi zemljišča kot dober gospodar, če obdeluje zemljišče v nasprotju s sklenjeno pogodbo in če da tako zemljišče v izkoriščanje drugemu.

Da bi preprečili izkoriščanje, vsebuje zakon določbo, da nima pravnega učinka zakupna pogodba, s katero se zakupnika določi v obliki dela na kmetiji zakupodajalca ali v obliki deleža od pričakovane pridelke oziroma predvidenega dohodka. Drugače pa je višina zakupnine prosta in odvisna od ponudbe in povpraševanja.

ZAKUPNIŠKI MAKSIMUM

Kmetje imajo lahko v lasti največ 10 ha obdelovalnega zemljišča na gospodarstvo, v gorskih, hribovitih in kraških predelih pa največ 20 ha. Novost je v tem, da morata biti v tem primeru najmanj dve tretjini kmetijskih obdelovalnih zemljišč travniki. Ta določba je v skladu z našo agrarno politiko, ki skuša pospeševati živinorejo.

Nekmetje bodo smeli imeti v lasti v ravninskih predelih največ 1 ha kmetijskih in gozdnih zemljišč skupaj, od tega največ 0,5 ha gozda in 0,5 ha vinograda, v gorskih hribovitih in kraških predelih pa največ 3 ha skupnih površin, od tega največ 0,5 ha gozda in 0,5 ha vinograda. Novost glede na dosedanje ureditve je v tem, da se v ta maksimum vštevata površina zemljišč vseh članov ožje družinske skupnosti.

Osnutek zakona o kmetijskih zemljiščih določa samo merila, po katerih se bodo s poznejšim zakonom določili gorski, hriboviti in kraški predeli. Ta merila so klimatske in talne razmere zemljišč njihova nadmorska višina in nagib. Določa pa, da se štejejo za gorske in hribovite tisti predeli, ki so nad 600 m nadmorske višine.

Glede zemljiškega maksimuma so pomembne še določbe, da se v zemljiški maksimum ne vštevata kmetijsko obdelovalno zemljišče, ki ga obdeluje kmet po pogodbi o trajnejšem proizvodnem sodelovanju z organizacijo Zdrženega dela, da pa se

všteje v maksimum tisto kmetijsko obdelovalno zemljišče, ki ga ima kmet v zakupu.

SKLAD KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Kmetijske zemljiške skupnosti bodo, kot že rečeno, razpolagale s kmetijskim zemljiškim skladom v občini. Ta sklad bodo sestavljala tista kmetijska zemljišča v družbeni lastnini, na katerih nimajo pravice uporabe kmetijske organizacije Zdrženega dela.

Kmetijska zemljiška skupnost ne bo sama obdelovala zemlje, temveč jo bo dajala v uporabo kmetijskim organizacijam Zdrženega dela ali v dolgoročni zakup kmetom. V nekaterih primerih bo pa lahko kmetijska zemljiška skupnost tako zemljišče tudi prodala ali zamenjala.

Občinska skupščina bo predpisala prispevek pri vsaki spremembi namembnosti kmetijskega zemljišča za potrebe kmetijske zemljiške skupnosti. S tem prispevkom bo dobila kmetijska zemljiška skupnost sredstva za svoje delo v zvezi z varovanjem in izboljšavo kmetijskih zemljišč. Ta prispevek bo moral plačati tudi lastnik oziroma uporabnik zemlje, če bo v skladu s predpisi spreminil njeno namembnost.

NOVOSTI, KORISTNE ZA ZLOŽBO ZEMLJIŠČ

Po osnutku so kmetijske prostorske ureditvene operacije: menjava kmetijskih zemljišč, arondacije, komasacije in tudi drugi posegi v način izkoriščanja kmetijske zemlje. V tej zvezi je pomembna določba, da se ne plačajo takse in davek od prometa nepremičnin za medsebojno menjavo kmetijskih zemljišč, ki služi racionalnejšemu gospodarjenju z zemljo.

Po novem bo arondacija možna tudi v korist kmetov, ki preko kmečkih skupnosti ali sami trajneje gospodarsko sodelujejo z organizacijo Zdrženega dela, če gre za družbeno obnovo ali napravo trajnih nasadov, za združeno obdelovanje ali če se z arondacijo v gorskih, hribovitih in kraških predelih omogoča povečanje kmetijske tržne proizvodnje.

Glede arondacije osnutek še določa, da lahko prejšnji uporabnik oziroma lastnik pripojena zemljišča zahteva, da se razveljavi že dokončna odločba o arondaciji, če arondacijski upravičenec najkasneje v 3 letih ne začne urejati arondiranih zemljišč, če začete ureditve ne konča najkasneje v 5 letih ali če arondiranih zemljišč ne izkoristi za kmetijsko proizvodnjo.

Kar zadeva komasacijo, določa osnutek, da se ta lahko izvede, če predlagatelj razpolaga z več kot polovico vseh kmetijskih zemljišč na komasacijskem območju. Poleg drugega je pomembna še določba, da stroške v zvezi s komasacijo krijejo SR Slovenija, občina in komasacijski udeleženci. Prav ta določba bo v veliki meri omogočala izvedbo komasacij v Sloveniji, saj komasacij do sedaj ni bilo, čeprav so bile marsikje nujno potrebne.

SKUPNI PAŠNIKI

Določba osnutka zakona o kmetijskih zemljiščih glede skupnih pašnikov usklajuje dosedajni zakon o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti z ustavo.

Osnutek določa, da se za pospeševanje živinoreje ustanovijo skupni pašniki za skupno pašo živine pašnih interesentov na posameznem območju. Pašni interesenti so kmetijske organizacije Zdrženega dela, pašne skupnosti in zasebne kmetije na območju, za katero je skupni pašnik namenjen.

Osnutek ima še več določb o skupnih pašnikih in o postopku za določitev skupnega pašnika, ki pa se bistveno ne razlikuje od dosedanjih.

KDAJ PRILAGODITI ZAKONU

Pomembne so še nekatere določbe. Naj najprej omenimo tisto, ki pravi, da morajo občani prilagoditi obseg svojih zemljišč določbam zakona v petih letih. V enem letu po uveljavitvi zakona pa bodo občani in organizacije Zdrženega dela, ki niso kmetijske, dolžne prijaviti vsa kmetijska zemljišča. Pomembna je tudi določba, da je treba vse pogodbe o prodaji družbenih zemljišč občanov, ki so bile sklenjene po datumu, ki v osnutku ni določeno, predložiti občinskemu javnemu pravobranilstvu. Ta lahko zahteva razveljavitev pogodbe in vrnitev v družbeno lastnino, če bi bilo ugotovljeno, da je bilo kmetijsko zemljišče prodano v nasprotju s predpisi o prometu z zemljišči in stavbami. Gre za to, da bodo ponovno preiskusili take pogodbe ali morda ni bilo kršeno načelo, da se kmetijska zemljišča v družbeni lastnini ne smejo prodajati občanom pod ceno, ki je manjša od dveh tretjin prometne vrednosti kmetijskih zemljišč.

(PRIHODNJIČ O DEDOVANJU KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ)

kultura in izobra- ževanje

KRŠKO: ZA ZAČETEK
SLIKAR MIHA MALEŠ

V krški galeriji bodo jutri odprli prvo likovno razstavo v tem letu: ljubiteljem likovne umetnosti se bo predstavil znani slikar Miha Maleš. Običajno je v tem hramu po 5 do 7 tovrstnih prireditev. Upajo, da to število tudi v tej sezoni ne bo okrnjeno.

Dragica Belković: SOSEDA JANA, Hlebine 1973

Puntarska iz 250 grl

Sevnica: na prvi posavski pevski reviji pelo 8 zborov in gostje iz Radeč

Za nedeljsko revijo posavskih pevskih zborov v Sevnici so prireditelji pridobili: združeni moški pevski zbor Artiče - Globoko z dirigentom Miho Halerjem, oktet Boštanjki fantje, ki ga vodi Jože Pfeifer, moški zbor DPD Svoboda iz Brestanice (vodja Adolf Moškon), moški zbor Pd Staneta Vogrinca iz Dobove (zborovodja Ignac Regovič), moški zbor PD Planina iz Cerklj (vodja Anton Miler), mladinski mešani zbor iz Koprivnice, ki ga vodi Adolf Moškon, moški gasilski zbor iz Sevnice (dirigent Viktor Krenčič) in

ženski zbor Jutranjke pod vodstvom Marije Bon. Na revijo so povabili tudi goste iz Radeč ter več strokovnjakov: prof. Radovana Gobca, Branka Rahterja, Marjana Gabrijel čiča in Franca Tavčarja. Revija naj bi postala tradicionalna, vsako leto pa naj bi gostovala v drugem kraju. V Posavju deluje 28 šolskih zborov in 15 z odraslimi pevci. Pačunajo, da v njih poje 1.800 pevcev. V prihodnje bodo povezali vse zebre - tudi šolske in mladinske.

A. ZELEDNIK

Mali kulturni barometer

KJE STE BILI, OBISKOVALCI?

Novomeščani, ki so se 26. aprila udeležili slovesnosti v čast dneva OF in praznika dela v Domu kulture, so prvič videli skupaj nastopati vse sekcije DPD Dušan Jerreb: pihalnega orkestra, salonskega orkestra, moškega pevskega zbora in dramske skupine. Enopolurno proslavo je namreč priredilo osrednje novomeško kulturno društvo samo - s svojimi sodelavci.

Besedo, dve bi kazalo reči le še o obiskovalcih. Le-ti so bili spet tako maloštevilni, da se je eden starejših odborov razburjal: „Cigav pa je ta praznik, da je tako malo ljudi!“ In res: na prste bi lahko prešteli odbornike, člane občinskih družbenopolitičnih vodstev in številne druge, ki udrihajo: „Ni kulturnih prireditev, ni tega, ni onega.“

Kaže, da tudi partijska beseda ne zaleže dosti, saj se je pozivu članom občinske konference ZK, ki je zasedala le malo predtem, odzvala le peščica. Torej: ali je bila prireditev le za krog ljudi, ki vselej pride, ali še za koga drugega, pa čeprav bi moral ta ali oni priti že zaradi „službene dolžnosti“?

OTROŠKE ILUSTRACIJE K „TLAKI“ - Na bršlinski osnovni šoli so ob koncu aprila odprli razstavo blizu 70 otroških grafik, risb in slik na temo plovov. Učenci so ilustrirali Aškerčev balado „Tlaka“, izdelali nekaj simboličnih plastik itd. Razstava bo odprta ves maj. Bršlinska šola se je prijavila za tekmovanje za Gubčevo plaketo.

V TREBNJEM: DO 13. MAJA - Slikarsko-kiparska razstava del romunske slikarske samorastnice Florice Puja iz Uzdina in kiparke Dragice Belković, samorastnice iz Hlebin, ki je vzbudila veliko zanimanja in pritegnila že številne domače obiskovalce in goste, bo v trebnjski Galeriji likovnih samorastnikov odprta do 13. maja.

STRAŠKA GODBA GRE V RIBNICO - Na izbirno tekmovanje pihalnih orkestrorov v Ribnici se je prijavila tudi pihalna godba Novolesa iz Straže.

KMALU „DEDINJA“ - V Novem mestu gre do koncu priprave za uprizoritev „Dedinja“, ki jo z mladšimi in starejšimi igralci pripravljata Riko Urh. Po dolgem času bo to prva predstava novomeških gledališčnikov.

V KOSTANJEVICO DOTEKAJO GRAFIKE - Dolenjski kulturni festival, prireditelj tradicionalnih bienalov pionirske grafike, je že dobil prve pošiljke grafik, ki so jih poslali učenci iz raznih šol v državi. Tretji grafični bienale jugoslovanskih pionirjev bo v Kostanjevici letošnje jesen. Med tem si obiskovalci v Lamutovem likovnem salonu še vedno lahko ogledajo slikarsko razstavo, ki so jo sredi aprila odprli pod naslovom „Krvave kronike glas“ in na kateri so predstavljeni odlični slovenski in hrvaški slikarji z deli na temo kmečkih uporov.

Grad Mehovo, kakor je bil natisnjen po bakrorezu v Valvasorjevi Slavi vojvodine Kranjske leta 1689. Grad je zdaj v razvalinah. Novomeška mladina je razvaline skupaj s stopiškiimi in podgrajskimi mladinci v nekaj delovnih akcijah očistila navlake. 26. maja bodo na Mehovem odkrili spominsko ploščo

ANTROPOLOG, ZGODOVINAR, NARODOSLOVEC:

Življenje, ki je pustilo sledove

V dvanajstem letu po smrti dr. Nika Županiča: spomenik pred Belokranjskim muzejem v Metliki in spominska plošča v rodnih Gribljah

Ko je jeseni 1971 potekalo deseto leto, odkar se je za vedno poslovil dr. Niko Županič, je med njegovimi belokranjskimi rojaki vzniknila misel, da bi mu v rodnih Gribljah ob Kolpi odkrili spominsko ploščo. To zamisel bo Belokranjsko muzejsko društvo, katerega častni član je bil pokojni dr. Županič, uresničilo letos: pred Belokranjskim muzejem v Metliki bodo 13. maja temu znanemu možu odkrili spomenik (kip je delo Zdenka Kalina), isti dan pa na Županičev rojstni hiši v Gribljah spominsko ploščo.

Kdo je bil dr. Niko Županič, s čim se je trajno zapisal v tem pro-

storu in času? Zakaj so Belokranjci še posebej ponosni na tega svojega rojaka? Čeprav je bilo o njem že veliko napisanega in govorenega, je prav, da pred dnem, ko mu bo rodna Bela krajina spet izkazal čast, o njem, zlasti kot o antropologu, zgodovinarju in narodoslovcu, spet poskušamo v nekaj vrstah zaobseči njegov prispevek v zakladnico slovenske omike.

V brošuri, ki jo je Belokranjsko muzejsko društvo posvetilo svojemu častnemu članu, beremo, da se je življenjska pot Nika Županiča začela 1. decembra 1876 v Gribljah ob Kolpi, „vasi, ki šteje 110 domov“. Osnovnošolec je bil v Podzemlju, gimnazijec v Novem mestu: tu je bil njegov sošolec viniški rojak Oton Županič, drugoval pa je tudi z drugim pesnikom slovenske moderne Dragotinom Kettejem. Po maturi je na dunajski univerzi študiral geografijo, zgodovino, prazgodovinsko arheologijo, etnologijo in antropologijo. Po promociji 1903 se je izpopolnjeval na antropoloških institutih v Nemčiji in Svici.

Na Dunaju je začel dr. Niko Županič skupaj s semiškim rojakom izdajati revijo Jug. Odselil se je v Beograd, bil kustos v Zgodovinsko-umetnostnem muzeju in zatem delal v beograjskem Etnografskem muzeju. V prvi svetovni vojni je bil prostovoljec, po vojni pa predsednik podsekcije, ki je določala takratne severne in severovzhodne jugoslovanske meje. Leta 1921 je postal Županič upravnik novoustanovljenega Etnografskega inštituta v Ljubljani. V teh letih je bil minister in ustanovitelj znanstvenega glasila Etnolog. Od 1940 do upokojitve 1957 je bil profesor etnologije na ljubljanski univerzi. Med zadnjo vojno je odšel v Belo krajino, kjer ga je SNOS imenoval za dopisnega člana Znanstvenega inštituta v Črnomlju. Umrli je 11. septembra 1961 v Ljubljani v 85. letu starosti.

Dr. Niko Županič

Dr. Niko Županič se je uveljavil kot politik in znanstvenik. Znanstvenemu delu se je bolj posvečal zlasti po letu 1923. Ko je bil v muzejih in predavatelj na univerzi, je moral marsikaj začeti na novo. Prof. Jože Dular pravi, da je Županičev znanstveni register segel v davnino prvih človeških rodov prek antike in srednjega veka v današnji čas. V številnih razpravah je proučeval zlasti etnološke, antropološke in zgodovinske probleme ljudstev na Balkanu

in v Mali Aziji.

Prof. Dular: „Ko se v svobodi lahko sproste Županičeve znanstvene ustvarjalne sile, ga najdemo med utemeljitelji slovenske etnologije. Etnografski muzej, Etnolog in stolica za etnologijo na ljubljanski univerzi so trije zunanji mejniki Županičevega organizacijskega prizadevanja za slovensko etnologijo. Vmes pa je čez 200 razprav in člankov v domačih in tujih strokovnih glasilih in listih. Skratka: bogato življenje, ki je zapustilo sledove!“

Trebnje: v spomin fiziku

Na rojstni hiši znanega slovenskega fizika dr. Naceta Klemenčiča na Kamnem potoku bodo 15. maja ob 17. uri odkrili spominsko ploščo

Pred dvema letoma je izšel pri Slovenski matici Zbornik za zgodovino naravoslovja in tehnike. V njem je dr. Lavo Čermelj opisal življenjsko pot slovenskega fizika dr. Naceta Klemenčiča, doljenjskega rojaka.

Kdo je bil ta mož? Podatki trdijo, da se je Nace Klemenčič rodil 6. februarja 1853 na Kamnem potoku pri Trebnjem. Osnovno šolo je obiskoval v Trebnjem, v desetletnem letu pa vstopil v novomeško gimnazijo in maturiral z odliko. Po maturi je študiral fiziko na graški univerzi. Tu je bil njegov učitelj znani fizik Ludvik Boltzman. Nace je bil njegov najboljši učenec. Leta 1879 je odlično zagovarjal doktorsko disertacijo iz fizike. Zatem so ga imenovali za rednega profesorja fizike na inšbruski univerzi. Njegovo plodno življenje je ugasnilo leta 1901 v Trebnjem. V hiši nasproti cerkve, ki jo je podedoval po teti, ga je na počitnicah zadela kap. Dočakal je samo 48 let življenja.

Dr. Nace Klemenčič se je največ ukvarjal z vprašanji elektrike in magnetizma. V tistih časih se je na podlagi Faradayevih odkritij utirala Maxwellova teorija elektrodinamike. Heinrich Hertz je s poskusi potrdil obstoj elektromagnetnih valov. Klemenčič je med prvimi nadaljeval Hertzovo delo in izumil preprosto napravo za sprejem elektromagnetnih valov. Lepe uspehe je dosegel pri proučevanju trajnosti magnetov. Pri tem se je odlikoval s skrbnimi in natančnimi eksperimenti. Samo o magnetizmu je napisal dvanajst razprav. Njegovo ime je prišlo v fizikalne in tehniške knjige, sodobniki so mu ob smrti priznali, da si je pridobil častno mesto v fiziki.

Dunajska akademija znanosti ga je za uspehe nagradila s 500 goldinarji. Hotel je postati univerzitetni profesor v Gradcu, vendar univerzitetni senat ni ugodil njegovi želji, ker je bil Klemenčič po rodu in misljenju Slovenec. Nace Klemenčič je

UČITELJ PETER ŠOBAR IZ KOČEVJA:

Nagrada za izum

Tehnični pripomočki za pouk naj bodo taki, da bodo učencem zaposlili čim več čutil

Del nedavne razstave učil v Ljubljani je bil posvečen tudi učiteljevi ustvarjalnosti. Peter Šobar iz Kočevja je bil eden izmed učiteljev, ki so dobili nagrado za pripomočke za popestritev pouka, ki so jih sami pripravili.

„Na razstavi sem imel prikaz brezžičnega prenosa električne energije. V bistvu je to delovanje radijskega oddajnika in sprejemnika. Skupaj z elektrotehnikom Stanetom Hribarjem iz Kočevja pa sva razstavila še najin izdelek: strojček za rezanje stiropora in za vžiganje v les. Ta strojček se da uporabiti tudi kot vir enosmernega toka do 12 V - 4 A.“ je povedal o svojih razstavljenih pripomočkih Peter Šobar.

Komisija zavoda za šolstvo, ki je ta učila pregledovala, je ugotovila, da strojček ustreza vsem varnostnim in pedagoškim predpisom ter je primerno učilo, ki naj bi se ga posluževali pri pouku na vseh osnovnih šolah, posebno na nižji stopnji. Uveden je tudi že postopek za uradno potrditev tega učila, na kar ga bodo predvidoma začeli izdelovati.

Peter Šobar je danes direktor Delavske univerze Kočevje. Ko je bil še učitelj na kočevski osnovni šoli, je imel več časa za izdelavo takih in podobnih pripomočkov za popestritev pouka. Že takrat je dobil podobno

nagrado kot letos, in sicer za učno enoto „Električna napeljava v hiši“.

Pripravlja tudi razna druga učila za predavanja. O smislu takih prizadevanj pravi:

Peter Šobar. (Foto: J. Primc)

„Naprave je treba prikazati tako nazorno, da se vidi bistvo njihovega delovanja. Tehnična izvedba naprav je namreč pogosto zelo zapletena, čeprav je načelo delovanja preprosto. V šoli bi morali učencem vedno pokazati bistvo čim nazorneje. Za prikaz delovanja naprave, aparata, stroja ni dovolj le tabla in kreda, ampak so potrebni še drugi pripomočki, ki pa naj bodo taki, da zaposlijo učencem čimveč čutil (vid, tip, sluh itd.). Tako si bodo vse lažje in bolj zapomnili. V tem pa je smisel vseh pripomočkov za pouk.“

pedagoški kotiček

UREJENE DRUŽINSKE RAZMERE - VAŽEN POGOJ ZA OTROKOV USPEH

V materialno skromnih, a urejenih družinskih razmerah je zrastle in še raste pri nas na sto tisoče zdravih, v šoli ter v življenju uspešnih delovnih ljudi. Notranje neurejene družine, kjer je otrok prikrajšan za toplino in vzgojo, pa razvijajo v njem klice boleznim in notranjega razkroja, ki ga je težko ali celo nemogoče povsem ozdraviti. To se dogaja pogosto tudi v družinah, kjer na videz otroku nič ne manjka, kjer so gnotne razmere povsem urejene, otrokom pa manjka pravi dom - ljubezen, toplina in skrbnost staršev.

Jože Valentinčič

IZBIRA POKLICA

Poklic, v katerega se vključi otrok, je lahko sam po sebi še tako „dober“, lahko nudi še take ugodnosti in ima lahko še tako bodočnost - toda otrok v njem ne bo srečen in ne bo uspešen, če si ga ne bo izbral po lastni želji, po „klicu srca“. Mnogokrat bo poklic po našem občutku težak in neprijeten, toda otrok bo šel veselo in vztrajno preko vseh ovir, na katere bo naletel v njem, če bo čutil, da si je poklic sam izbral.

Jan Makarovič

GRIZENJE NOHTOV, SESANJE PALCA NISO ZGOLJ NAVADA

Te motnje imajo starši pogosto za slabe navade in jih temu primerno tudi obravnavajo, običajno z opozarjanjem nanje, s kaznovanjem ali zasmehovanjem. Običajno menijo, da goji otrok te navade zaradi upornosti, komodnosti, nagajivosti in da bi se lahko odvadil, če bi le hotel. Danes vemo, da te motnje navad niso posledica otrokove samovolje, ampak posledica čustvene stiske, v katero je otrok zašel zaradi ravnjanja odraslih.

Leopold in Milona Bregant

V počastitev praznika dela je novomeški kolesarski klub pripravil kolesarsko dirko po dolini Krke, ki se je udeležilo 66 dirkačev. Med turisti je zmagal Kavaš (Prekmurje), med mladinci pa Trček (Odred). Domače društvo je dobro pripravilo dirko. Od Dolenjcev je bil med turisti Krčan Barbič tretji. Na fotografiji: borba za vsak meter. (Foto: S. Dokl)

košarka

V soboto na Loki - Vrhnika

Košarkarji Novoteksa so v tretjem kolu I. A lige zmagali v Mariboru proti Marlesu - Pojutrišnjem derbi na Loki, Beti doma z Zarjo

Košarkarji v I. A ligi so igrali že med tednom, ker je bila sobota namenjena majskemu turnirju v Ljubljani, na katerem je zmagala Jugoslavija in bila pred SSSR, Slovenijo in Kubo. Novomeščani so z vročega igrišča v Ljudskem vrtu prinesli dve točki, ki so jih dobili z Marlesom. Metličani so bili prosti, ker bo naslednje kolo sele to soboto. Novomeščani vodijo po treh kolu v A ligi, v soboto pa bo na Loki derbi prve tretjine spomladanskega prvenstva; domačini se bodo pomerili z Vrhniko. Gostje so sicer favoriti, vendar pa Novoteks pričakuje izdatno pomoč gledalcev in obljublja borbo do zadnjega žvižga!

Marles - Novoteks
60:76

Domačini so menili, da bodo zmagali, vendar so jih novomeški košarkarji presenetili že v prvih treh minutah in povedli s 7:0. Marles je sicer poskušal vse, da bi nadoknadil zaostanek, vendar so imeli Novoteksovi izredno čvrsto obrambo, povrh pa so pobrali še vse odbite žoge pod košema. Ze ob polčasu so vodili 34:25, na koncu pa je bila razlika še bolj izdatna.

speedway

Babič tretji na conskem

Na koncu pa si je zlomil nogo v kolku!

Mladi Krčan Evald Babič je v Gornji Radgoni pred več kot 10.000 gledalci na conskem prvenstvu v speedwayu na pešeni stezi presenetil mnoge favorite in se uvrstil na tretje mesto - za Nemcem Unterholznerjem in Švedom Samuelssonom ter pred mnogimi znanimi dirkači iz Avstrije, CSSR, Nizozemske, Norveške, Švedske in ZRN.

Po koncu dirke se je 12 najboljših dirkačev potegovalo še za „Nagrado Mure“: Babič, ki se je uvrstil v polni nale svetovnega prvenstva, je nesrečno padel in ima po prvih vesteh iz mariborske bolnišnice, kamor so ga prepeljali na zdravljenje, zlomljen desni kolik in poškodovano nogo.

Derbi v soboto - po treh zmagah: tehnični vodja Janez Prijatelj

Novoteks: Splichal 8, Ž. Kovačević 12, Ivančič 21, Šepetav 7, S. Kovačević 26, Kopač 2.

Velik uspeh Evalda Babiča in očetova čestitka

rokomet

Brežičanke že v nevarnosti?

Zmaga Ribnice v dolenjskem derbiju z Brežicami, poraz Brežičank z vodečimi in prva zmaga Sevnice na tujem igrišču - v Rovinju!

Sevničani so popravili spodrsnjaj, ki so si ga privoščili na domačem igrišču, z zmago v Rovinju in imajo zdaj spet veliko možnosti za obstanek v drugi zvezni ligi. Brežičanke nadaljujejo s porazi in če v zadnjih šestih nastopih ne bodo zaigrale bolj zbrano, se kaj lahko zgodi, da se bodo morale seliti v slovensko ligo! V dolenjskem derbiju v slovenski ligi so Ribničani močno premagali Brežice, vendar zaostajajo šest točk za Šoštanjem, ki si počasi, a zanesljivo utira pot v drugo zvezno ligo.

Rovinj - Sevnica 17:21

Sevničani so zaigrali tako, kot je potrebno: trdo in kolektivno v obrambi, kar se jim je na koncu bogato obrestovalo. Domačini so vodili le z 1:0, potem pa so vseskozi vodili gostje. V napadu so Sevničani dobro izkoriščali krožne napadalce, izkoristili pa so tudi nekaj protinapadov. Za prvo zmago v gosteh so zaslužni prav vsi, ker so zaigrali izredno borbeno.

Sevnica: Možic, Papež, Simončič, Jurišič, Bizjak, Svažič 6, Koprivnik 4, Štojs 2, Silc 4, Trbovc 6, Krnc, Sirk.

E. R.

4, Božič 4, Zore, Avsec, Gorišek 8, Vervega 3.

F. L.

V. P.

Brežice - Split 9:19

Proti Splitčankam, ki bodo prihodnje leto igrali v zvezni ligi, so bile domačinke brez moči in so močno izgubile. Gostje, ki so bile za razred boljše, so brez težav dosegale gole.

Brežice: Zorko, Bužančič 3, Molan 2, Štauber, Bah, A. Mišič, Smerkolj, Engel, Toplak 4, Lipej, Grahek.

S področnega prvenstva v rokometu v Šentjerneju: borba med Črnomaljkami in Stopičankami (Foto: krožek OŠ Stopiče)

ŠPORTNI KOMENTAR

Pomoč za šolska društva

Denar, namenjen šolskim športnim društvom, se zanesljivo večkratno obrestuje!

Področna šolska prvenstva so spet pokazala, kako veliko je zanimanje za šport med mladino. Tekmovanja v košarki, rokometu in v atletiki so že od nekdaj najbolj množična in tudi najbolj kvalitetna. Spomnimo se le nekdanjih uspehov novomeških osnovnošolcev, ki so na tekmovalnih sarajevskih Malih novih osvajali tudi prva mesta v atletiki.

Vse to kaže, kako pomembno je spodbujati tekmovalna najmlajših. Neprekinjena vadba in redno nastopanje so vsekakor pomembni tako za zdrav razvoj otrok kot tudi za naš koncept vsesplošnega ljudskega odpora, kajpak pa tudi za razvedrilo in sproščenost najmlajšega rodu.

Če bi imeli po šolah še več vaditeljev in profesionalnih trenerjev za posamezne panoge, to gotovo ne bi bil stran vržen denar, pač pa nalozba, ki bi se lahko kmalu bogato obrestovala. Skladi za telesno kulturo in občinske zveze za telesno kulturo

bodo gotovo lahko koristno sodelovale pri pomoči šolskim športnim društvom, saj imajo enak namen: povečati množičnosti in izboljšati kakovost športa.

Tako šolanje najmlajših je dvakrat koristno: tisti, ki se po odhodu iz šol ne bodo več aktivno ukvarjali s športom, bodo poznali pravila in bomo na ta način dobili vzgojene, kulturne gledalce, ki jih je na naših športnih igriščih še vse premalo. Ti bodo znali ceniti napor in ne bodo zahtevali zmage za vsako ceno.

Oni drugi, ki bodo aktivno nadaljevali športno pot, bodo imeli športno osnovno šolo že za seboj in bodo tako trenerjem posameznih športov obilno pomagali, ker se jim ne bo treba ukvarjati z abecedo.

Zato je pomoč športnim društvom na šolah koristna in nujna, saj se ob današnjem hlantanju za dobrinami in skomercializirani družbi vse manj ljudi ukvarja s športom.

J. SPLICAL

Manj golov kot v nasprotnikovi mreži - Možic

Ribnica - Brežice 31:20

Domačini so gospodarili na igrišču, zato se je dolenjski derbi končal s prepričljivo zmago Ribničanov. 51 golov je sicer razveselilo gledalce, vendar kaže, da obrambi nista bili najboljše razpoloženi. Najboljša pri „Ribnici“ sta bila brata Kersnič, pri gostih pa sta igrala dobro Gorišek in Šetinec.

Devet golov v derbiju - J. Kersnič

Ribnica: Lovšin, I. Kersnič, Abram, Zuk, Radič 3, S. Kersnič 8, Matelič 3, Mikulin 1, Andoljšek 2, J. Kersnič 9, Ponikvar 5.
Brežice: Rozman, Skočaj, Rovani, Šetinc, Stangelj 1, Bužančič, Bosina

odbojka

Dva poraza Dolenjcev

V zadnjem kolu bosta Trebnje in Novo mesto v medsebojni borbi bila boj za obstanek

Tako Novomeščani kot Trebanjci so izgubili tekmi predzadnjega kola v slovenski ligi in zdaj jih čaka le še medsebojna tekma v nedeljo na Mirni. Tudi od uvrstitve slovenskih ekip je odvisno, če bosta Trebnje in Novo mesto prihodnje leto igrala v slovenski odbojarski ligi ali pa bo ena izmed teh dveh ekip izpadla. Več možnosti za obstoj imajo Trebanjci, ki jim tudi tesen poraz zadostuje, da bodo pred Novim mestom. Novomeščani pa bodo v zadnjem kolu gostovale na Jesenicah. Z zmago bi si bržkone zagotovile drugo mesto v ligi.

Branik - Novo mesto 3:0

Novomeščani so bili slabši nasprotnik; to dokazuje tudi končni rezultat. Potem ko so v prvih dveh setih skupaj zbrali komaj 12 točk, so imeli v tretjem priložnost za zmago, vendar so kljub vodstvu ostali na 14 in izgubili.

Novo mesto: Goleš, Koprivnik, Jenko, Babnik L., Babnik I., Weiss, Graberski.

Trimo - Izola 1:3

Tehnično slabša, povrh pa še oslajena ekipa TRIMA z enim samim rezervnim igralcem se ni mogla upirati mnogo boljšim Izolčanom, novim republiškim prvotomom, ki je zlasti v prvih dveh nizih pokazal sodobno, hitro odbojko, tako, ki navdušuje. Kljub temu so domačini v tretjem nizu dali vse od sebe ter s požrtovalno igro dobili dragocen

niz. Tekma je bila v mirni konkurenci pred blizu sto gledalci, končni rezultat pa je bil 1:3 (-1, 4, 10, -4).

M. ZAVRL - 409,5 TOČKE

Do ponedeljka so se dolenjski jadralski piloti v tekmovalju za prvaka Dolenjske tako razvstili: 1. M. Zavrl 409,5 točke, 2. B. Keršič 204, 3. Windischer 118, 4. Kos 118, 5. Štemberger 114, 6. Zupančič 88,5; 7. J. Keršič 85,5 točke. V prvem razredu vodi Zupančič, v drugem Zavrl in v tretjem Windischer. Jadralska komisija je dodatno uvedla še razred dvose- dov, v katerem je trenutno najboljši par Kos-Pekolj (125,5 točke), druga pa sta Zavrl-Strugar (118). Vsi skupaj so preleteli 1.098 km, od tega največ Zavrl (460) in B. Keršič (145).

V Orehovicah imajo športni motoklub, ki je delaven in združuje mlade motoriste iz vseh podgorjanskih vasi. Za 1. maj so organizirali motokros čez drn in strn iz Orehovice do Miklavža. Najhitrejši je bil Slavko Matko iz Gabrja, ki je težavno progo prevozil v manj kot 21 minutah, drugi je bil Franc Pavlič iz Loke, tretji pa Bojan Sašek iz Doljnega Suhadola. Organizatorji so pripravili zbiralcem značk lično značko svojega kluba. (Foto: M. Vesel)

šport

LJUBLJANA - Na področnem tekmovalju za atletski pokal Slovenije so nastopili tudi Novomeščani. Dragaš je zmagal v skoku v daljavo s 641 cm, Simunič je bil s 628 cm tretji. Sečnjak je vrgel kroglo 11,23 m in je bil tretji, Špiler pa drugi v metu kopja z 62,21 m. Kovačič je zmagal na 800 m v času 1,55,9, novomeška štafeta je zmagala v teku 4 x 100 m, Simunič pa v toskoku s 13,70 m. Med ženskami je bila Gazvodova druga v teku na 200 m s časom 26,5 in tretja na 100 m s 13,3. Levstikova iz Kočevja je bila s 509 cm druga v skoku v daljavo. (J. S.)

KOČEVJE - Na slovenskem osnovnošolskem prvenstvu v Ljubljani sta igralca namiznega tenisa iz Kočevja Hegler in Skufca prišla v četrtfinale v dvojicah, ekipa Kočevja pa se je uvrstila na 8. do 16. mesto. (Z. F.)

KOČEVJE - Za letošnje sindikalne športne igre se je v nogometu prijavilo 15 ekip, v kegljanju 36 in 5 ženskih, v streljanju 17, v šahu 18, v košarki 9, v odbojki 8 in dve ženski, v rokometu 4, v atletiki 3 in v namiznem tenisu 12 ekip. Računajo, da bo na letošnjih igrah sodelovalo več kot 600 delavcev. (Z. F.)

SEVNICA - V prvenstveni rokometni tekmi mladinske zasavske lige so Sevničani premagali Radeče 37:10 (16:3). Sumej je dal kar 14 golov. (E. R.)

CRNOMELJ - Nogometiški Bele krajine so premagali Hraštnik 1:0 z golom Toneta Weissa, mladinci pa so premagali mladinsko ekipo Hraštnika 3:1. (T. L.)

LOŠKI POTOK - V novi telovadnici osnovne šole je bilo občinsko prvenstvo v namiznem tenisu. Zmagala je - med osmimi ekipami - ekipa Partizana iz Sodražice. (F. L.)

LESKOVEC - Leskovčani nima- jo sreče v letošnjem prvenstvu, saj se je že v začetku tekme z Usnjarem ponosrečil Jože Arh. Gledalci so kljub porazu - ekipa je izgubila z Usnjarem 20:23 - bodrili domače rokometarje. (L. S.)

KOČEVJE - V mladinski košarkarski ligi so mladi igralci Kočevja v Ljubljani premagali Prule 73:53. (Z. F.)

KOČEVJE - V prvenstveni nogometni tekmi je Kočevje na Vrhniki premagalo Logatec 3:0. Dva gola je dal Kopač, enega pa Briški. (Z. F.)

SEVNICA - V prvenstveni rokometni tekmi zasavske lige za ženske je domača Lisca premagala Šentjernejs 16:8 (6:2). Mlinaričeva je dala 9 golov, Sevničanke pa so zdaj kandidatke za prvo mesto. (E. R.)

CRNOMELJ - V prvenstveni rokometni tekmi ljubljanske lige za ženske je Crnomelj v gosteh premagal vodeči Kamnik 15:11. Fortunova in Galtarjeva sta dali po 5 golov za Belokranjke. (T. L.)

KOČEVJE - Po 15 kolih občinske lige v malem nogometu vodi Mahovnik s 26 točkami, sledita Rog in Kolodvor A, ki jih imata po 22 (Z. F.)

RIBNICA - Po osmih kolih v Dolenjski rokometni ligi vodijo rokometarji Gradiša z 10 točkami, Grosuplje in B ekipa Ribnice jih imata po 9, Sodražica 7, Itas 5 in Šmarje, ki igra izven konkurence, 4 točke. V zadnjem kolu je Sodražica presenetila Itas na njegovem igrišču in ga premagala z 11:8. (Z. F.)

BREŽICE - Brežičani so osvojili novi dve točki proti Boču, katerega so premagali 3:2. Gole sta dala Jeflič (dva) in Mirkač. Igra je bila groba, trije igralci so bili poškodovani. (V. P.)

NOVO MESTO - Na občinskem pionirskem strelskem prvenstvu je zmagala OŠ Dolenjske Toplice s 361 krogi, sledita OŠ Katja Rupena s 328 in OŠ Škocjan s 312 krogi. Pri pionirskih so bile najboljše strelke OŠ Katja Rupena s 287 krogi, slede Šentjernejs (272) in Smihel z 232 krogi. Med posamezniki je zmagal Bevk (Štj) s 132 krogi pred Gimpeljem (OŠ KR) in Čučnikom (OŠ Smihel), pri pionirskih pa Gornikova (OŠ KR) s 112 krogi pred Pavličevom (Štj) in Pužino (Smihel). (J. L.)

„Če le pomislim, kako zapleteno je bilo včasih računanje z električnim računalom!“

Zgodilo se je...

ZMEŠANI TELEFON — Bolničar v avstralskem mestu Perth je dvignil slušalko: pričakoval je klic za prvo pomoč, oglasila pa se je ženska iz Los Angelesa. Presrečena govornica sta se znenadoma, da je hotela ženska poklicati sosedo v svojem mestu. Če se zmeša truh telefonije...

ZIVA PO PADCU — Trije francoski planinci so se poskušali povzpeti na več kot 4.000 metrov visok žigarski vrh. Brata Salomona sta izgubila ravnotežje in padla 300 metrov v globino. Na srečo sta padla v visok snežni jaz, njuno stanje se v bolnišnici izboljšuje. Če padec, glej, kam pade!
PROPADLA POROKA — V bližini pakistanskega mesta Lahore sta trčila avto in avtobus. Petčlanska družina, ki se je z avtom peljala k poroki, je v nesreči podlegla. Poškodban. Namesto poroke so sliši potem svojci za pogrebom...

BOLJSI TUPOLEV — Sin pokojnega Andreja Tupoleva, Aleksej, se je peljal na preizkusnem poletu z najnovejšim TU-144. Spremenjeno letalo, za katero trdijo poznavalci, da ima vsaj pet večjih sprememb, bodo prihodnje dni pokazali na letalskih razstavi v Parizu, letalo pa nameravajo prihodnje dni redni promet na ruskim domačih progah.

VEČNI FRANKY — Po slabih dveh letih prostovoljnega počitka se Frank Sinatra spet vrača k petju. 57-letni pevec naj bi novembra nastopil v enourni televizijski oddaji. Kaže, da je vedno kot mafija, kamor pravi, da spada.

KONEC KAJENJA? — Indijska vlada preučuje možnost, da bi z zakonom popolnoma prepovedali kajenje. To je povedal indijski minister za zdravstvo. O tem zdaj razpravljajo z vladiami posameznih indijskih držav. Bodo prvi, ki bodo prepovedali ta strup?

SKRIVNOST — Norman Mackinnon iz Edinburgha je zvedel pred dnevi za eno izmed najbolj skrivnih čuvarnih skrivnosti: njegova mama, ki je umrla v starosti 88 let, mu je zaupala recept za izdelavo znanega likerja, ki ga neka škotska firma izdeluje na podlagi viskija. Sodijo, da je recept, se iz 18. stoletja. Najboljša opotoka!

SLEČENA V OPERI — Polna dvorana v New Orleansu je navdušeno ploskala, ko se je ob koncu prvega dejanja 27-letna sopranistka Carol Neblett s telesa do gola in se tako ponudila svedeniku. Ljubitelji take opere so potem vse večer pliskali sopranistki. V spominu pa jim je gotovo bolj od glasu ostala njena golota...

GRK ZORBA — Anthony Quinn, nepozabni Grk Zorba, imel je Picasove slike. Po smrti velikega slikarja je filmski igralce dejal: „Leto dni svojega življenja bi dal, če bi lahko igral Picasa v filmu...“ Že ve, kaj govori, saj je za vlogo slikarja Paula Gauguina dobil oskarja!

ZASTONJ ZA STARE — Pariški mestni svet se je izrekel za to, da bi se vsi Parizani, starejši od 65 let, ki ne plačujejo davka na dohodek, zastonj vozili v pariških avtobusih in podzemeljski železnici. Pravijo, da bi bilo potem 250.000 zastonjkarjev...

NAPAKE NA STENI — Glasbena založba v američkem Minneapolisu je dala na stansko steno poslovne zgradbe narisati note. Stena nosi odloček iz klavirskega koncerta Mauricea Ravela. Strokovnjaki so hitro našli tudi nekaj napačno natislih not. Plesarji so brčkone raje gledali dekleta pod seboj kot notni zvezek...

AMERIŠKI PROGRAM: Proti Jupiteru

NASA sodi, da je letošnji program »velik«

Pravijo, da se bodo zares uresničile besede vodilnih ljudi pri NASI (Nacionalni upravi za aeronavtika in vesmirske raziskave): vesoljske aktivnosti naj bi bile po teh napovedih do desetletja prav tako privlačne kot prej, čeprav ne bo več čar v spuščanju posadk na Meseč.

Z lansiranjem 257 kg težkega avtomatskega Pionirja, ki bo z 12 instrumenti skrbel za 14 znanstvenih eksperimentov, se začne letošnja sezona v vesolju. Amerikanci računajo, da bo Pionir prisel do Jupitera v začetku 1975. leta. Preden bo dosegel cilj, bo Pionir raziskoval prostor med planeti, zlasti pa se 280 milijonov kilometrov širok pas asteroidov, kjer je kamenje in drugi kozmični odpadki, skozi katere bo potoval.

Sicer pa se Američani v tem letu pripravljajo na dve novi izstrelitve. Maja naj bi lansirali vesmirske postajo Skylab: tri posadke s po tremi člani naj bi v njej preživeli 140 dni. Posadke bodo potovale k Skylabu z ladjama Apollo.

Junija bo NASA spustila v vesolje avtomatsko vesmirske ladje, ki naj v Mesečevi orbiti sprejema radijske valove z Mlačne ceste. Oktobra bo šel na pot Mariner 10, ki se bo februarja prihodnjega leta približal Veneri, potem pa nadaljeval pot do k Merkurju, Soncu najbližjemu planetu. Novembra bo šel v vesolje prvi stacionarni ameriški meteorološki satelit, ki bo približno 37.000 km nad ekvatorjem, blizu Latinske Amerike.

Praznik dela

Prvega maja sem v GASperjevem laznu srečal gručo veselih ljudi. Vriskali so in peli ter se nastavlili soncu. „Zi vel praznik dela!“ so si nazdravljali s čašami, zraven pa prigrizovali dobrote, ki so jih prinesli s sabo ali pa splekli na raznju.

„Kaj si tako slabe volje, Martin? So ti mati umrli ali kaj?“ so me spraševali. „Prav rad bi praznoval, pa ne morem,“ sem jim potolžil. „Nimam novece, da bi si privoščil mokrote ali kaj drugega za pod zob.“ Eden od njih se oglašil: „Lepa reč. Zdej pa po prvi ci povej: ali nočes delati ali pa vse sproti zapiješ? Meni se zdi, da si že od nekdaj rad postopal naokoli, pri delu si se pa bolj ob strani držal.“ „Ne eno ne drugo ne bo držalo,“ sem ga prepravečeval. „Delat sem, en cel mesec sem trdo delal, pa nisem dobil plačila. Tako se mi godi, kot takrat na Dunaju, ko sem pototkel Brdavsca. Hvaliti se me, plačila pa ni bilo od nikoder. Prostit nočem nikogar; samo od dela in hvale se pa ne da živeti. Veselim se lahko le plačila ali pa obogate, zato naj bo današnj dan praznik dela in plačila.“

„Menis, da imaš prav, pa vidim, da se ti pamet kisa, ko si ne znaš pomagati. Me ne poslušaj, kajti jaz imam s temi rečmi izkušnje. Tudi pri meni so skrivi pozabili na plačilo. Čakal sem, čakal, pa nič. Kaj sem hotel? Kadar sem jih srečal v krčmi, sem na ves glas zapele: od žuljev se naših piyavke redijo... Pomagalo je. Se preden je bil teden naokoli, sem dobil novec.“

„Prav imaš. To bo tudi mene izučilo,“ sem mu pokrimal.

„No, zdej pa pozabi na to in praznuj z nami,“ mi je dejal in me zvelkel v družino.

MARTIN KRAPAN

ISČEMO STARINE
Malo morje starih stvari

Šivalni stroj, kolovrat, ura in še kaj

Janez Kastelic iz Doblč 7 pri Crnomlju je posebež skoz in skoz. Mimo tega, da sta z ženo Kristino privlekla s podstrešja in senika vrsto starih predmetov, ki jih danes redko vidiš, je gospodar tudi človek z nenavadno preteklostjo.

„Rojen sem bil v novomeški kaznilnici. Mater so zaprli, ker je nekdo zažgal našo hišo v bližini Kostonjevice, v njej pa sta zgorela dva otroka. V Doblčeh sem se priženil pred 43 leti. Zraven borme kmetije sem vedno opravljal se poklic. Nazadnje sem bil rudar in kot tak upokojen.“ Tako mi je v skopih besedah nakazal svojo preteklost človek, ki je vedno kazal zanimanje za stare predmete.

„Naš je zelo praktičen,“ ga je pohvalila žena. „Tale kolovrat je sam naredil. Predla sem naj, delala domače platno za rjuhne in tudi otroci so imeli iz njega hlače, dokler so bili majhni.“

Šivalni stroj, ki sta mi ga pokazala, še danes šiva na ročni pogon in je menda prva „singlerica“ na doblškem območju.

„Kolikor Kastelčevi vedo, je bila kupljena pred več kot 90 leti. Likalniki na oglje ni tako star, pač pa ima gotovo staro rojstno letnico stenske ura. Nekdo je imela uteži in je dobro šla. Zdej pa zaprašena leži na podstrešju. Za spomin.“

Janez Kastelic ima tudi dva fotoaparata. Enega je kupil takoj po zadnji vojni v Zagrebu in slika se na plošče, drugi ni tako star. Čeprav je preprost človek, se je za pred leti ukvarjal s fotografiranjem.

„Se mlad sem bil, ko sem nekje za nagrado pri reševanju угank v časopisu dobil fotoaparati. Tak sem se s tem začel ukvarjati in vedno me je privlačilo,“ je povedal.

R. BAČER

Z naših vrstov

RIBNIŠKO LONČARSKA

To se je zgodilo njega dni, ko je lončar iz Dolenje vasi pripeljal v Ribnico sklade in lonce ter jih razstavil pred cerkvijo, da bo prodajal. Niheče se ni za robno dosti zmenil, le mlad fantič je pobral lončarja:

— Stric, po čem prodajate lonce?
— Kaj te briga, smrkavec, ko nimas nobenega dinarja!
— Saj ne bom kupil, le zani-ma me, za koliko robe bo vrag vzal.
V. I.

BERITE DL	SEGA CEV	VRSTA LILJJE	T. UR. GOSPOD	POLJSKA CVETICA	BELOKR. TOVARNA	ERICH LANGE	DEB. KONČ. HLODA	VRSTA PREMOMA	DL
									ČRTA
PRISTAS RAKEL LIZMA							PROGA DARUVAR		
UČINEK									
BODICA STANOVA INMAINI				MIRNO SOZITJE					
	A. F. RAJA	OLIKA KOS ZA NA VOZ				JANEZ N. D. V. O. SREBRO			
INOVSKI VLADAR			ANTON DERMOTA	NEBESNI D. B. K.	SEV. P. TIC				
PREBIV BARIJA					KING COLE	DURHOVNIK			
MAKEDON PRAZNIK							EKBERG		
MORSKA ŽIVAL				PREBIVA-LEC NASEGA POLIOTKA	ZORNIK NAJUSNE BOLEZNI				V VSAKO HISO DL
	PRODUKT VARUJENA								

ZASEBNI DETEKTIV

Roger je že pri vratih naročil viski, sedel za točilno mizo in si prižgal cigareto. Iz glasbene skriny je vrečala glasba. — Imam še 50 dolarjev, — je razmišljal, ko je počasi pil svojo priljubljeno pijačo. To mi zadostuje za teden dni. Medtem bom še enkrat vse pregledal, nato pa na delo. Ko bo vse gotovo, bom najmanj za 20 tisoč dolarjev težji. Povsem dovolj, da se umirim in uredim.

Dobro razpoložen je zahteval za en kozarec viskija. Izpil ga je na dušek, dal natakarju dobro napitnico in zapustil kavarno.

Velika blagovna „Gardner in sin“ je bila v najbolj prometni mestni četrti. V šestih nadstropjih je bilo razporejenih šest velikih oddelkov, v katerih je človek dobil najvažnejše — ob vsaki uri, ker so trgovino zapirali šele ob desetih zvečer.

To je zbudilo Rogerjevo pozornost, ko je nekoga večera kopalval darilo za Sibill. Od tedaj je začel razmišljati o tej okoliščini.

Prvo, kar je sklenil in o čemer se je čez nekaj dni prepričal, je tudi bilo najvažnejše v vsej akciji: denar celodnevne prodaje je šele zjutraj zapustil trgovino in se preselil v banko.

— Le koliko denarja se nabere vsak dan in kateri dan se ga največ? — sta bili drugi dve vprašanji, ki sta mučili Rogerja. To je natančno pregledal. Začel je v prvem, končal pa po tednu dni v šestem nadstropju. Neopazno je gledal, kako delajo blagajne. Prišel je do grobe opece.

— V glavni blagajni prenoči vsako noč najmanj 20.000 dolarjev, — je računal v metrujo, ko se je trudil vračati domov.

Da se je lotil tega posla, je precej pripomogla njegova zveza s Sibill.

Bila je lepa, izrazita plavalaska. Roger jo je prvič videl pred tremi meseci na kopanju v velikem bazenu „Ambasadorja“. Bila je v belem bikiniju in kar je bilo najvažnejše, sama. Točneje, bila je sama, dokler je Roger koval načrt, kako naj se ji približa. Priložnost je prišla nenadoma. Sibilli je padla v bazen torbica s šminko in potnila na dno. Ker je bil v njeni bližini, je sveda priskočil na pomoč. Dvakrat se je potopil, prinesel torbico in se spoznal s Sibilljo.

Pozneje je vse krenilo kot treba. Že po tretjem sestanku je ugotovil, da do dekleta ni ravnodusen, pri četrtem pa je spoznal, da je poročena s precej starejšim, vendar bogatim poslovnim človekom.

Roger je bil čeden fant, ki v življenju ni imel mnogo uspehov. Zlezel je hoditi v šolo, pa za to ni imel dovolj denarja. Zapolnil se je na enem, drugem, desetem delovnem mestu. Kmalu, navadno že po štirinajstih dneh, se je prepričal, da telesno delo ni zanj in da za zaslužek precej manjši od tistega, kar bi želel imeti v žepu. Zato je začel na svojo. Na akcije je hodil sam. Navadno je izbiral majhne trgovine ali kioske, v katerih je vedno našel nekaj sto ali v najboljšem primeru nekaj tisoč dolarjev.

— Sedaj je priložnost, da se rešim teh majhnih, umazanih vtlmov, — si je govoril. — Velik posel, nekaj deset tisoč dolarjev, pa imaš življenje brez skrbi in stalnega tveganja, ki so ga prinašali vtlmi v kioske.

Roger je potreboval denar tudi zaradi Sibille. Predstavil se je kot človek, ki z denarjem nima problemov. Mimo tega naj bi Sibillin mož odšel za deset dni v Evropo. Ta čas — tako sta se dogovorila s Sibilljo — bosta prebela na sončnih plažah Kalifornije.

Dan, ki ga je Roger izbral za akcijo, je bil oblačen in hladen. Mimo tega je bila sobota, ko je kupčija največja. S potrebnim orožjem je Roger stopil v blagovnico točno eno uro prej, preden so jo zaprli. Reka ljudi se je zivala po preminih stopnicah v drugo nadstropje. Prišel je v oddelke s pohištvo. Takoj za tem oddelkom je bila pisarna starega Gardnerja, zraven nje pa prostor, kjer je bila velika jeklena blagajna. V njej je celodnevni izkupiček čakal jutra in glavnega blagajnika.

Povsem neopazen je Roger izkoristil trenutek, ko s skritem vogalu ni bilo nikogar. Hitro je odprl vrata velike omare in izginil v njej.

Minute so počasi lezle naprej. Že je mislil, da je vse propadlo. Prodajalec se je s kupci ustavil točno pred omaro, v kateri je skrčen in prestrašen čepel Roger. Kupec je stopil k omarini in začel po njej bobnati s prsti.

— Kaže, da je dober les, — je rekel.

Roger je poslušal glasove, ki so se nenadoma izgubili na drugi konec oddelka.

— Kmalu nato je v blagovnici zavladala tišina. — Še deset minut in lahko bom šel ven, — je mislil v svojem skrivališču.

Prepričal pa se je, da se moti. Potem, ko so zaprli, so prišle čistilke. Šele ob enih ponoči so končale. Tedaj je Roger zgrbljen in utrujen zapustil svojo leseno kletko.

Ob petih zjutraj se je s polno torbo denarja znašel na prazni in temni ulici.

— Dober lov, — si je čestital, ko si je na prvem vogalu prižgal cigareto. Gotovo imam 40 tisoč dolarjev.

Ni pa še dobro potegnili iz cigarete, ko je začutil udarec po glavi in padel. Osvestil se je na pločniku nekaj minut pozneje. Torba je izginila. Kot brez glave je stekel po ulici. Prišel je do križišča. Pločniki so bili prazni. Na ulici ni bilo žive duše. Luči so še bile prižgane, vendar se je že danilo.

— Kaj sedaj? — je zamrmral in sedel na rob pločnika.

Bilo je točno ob desetih, ko je zasebni detektiv dajal poročilo Michaelu, Sibillnemu možu.

— Bodite brez skrbi. Spremljal sem Rogerja dan in noč ves teden. Njegovi sprehodi z vašo soprogo so končani. Kot sem rekel pred dvajsetimi dnevi, so bili ti sestanki popolnoma nedolžni. Po pravilu so se začelnjali in končevali v slaščičarnah. Mirno krenite na pot.

— Hvala vam, Tom, in upam, da vas ne bom potreboval, — je zamrmral Michael, ko je jermal denar iz debele listnice.

— Preppičan sem, — je odgovoril Tom.

— Pozabil sem vam povedati, da sem se odločil oditi v pokoj. Precej v letih sem že za to delo. Zbogom!

— Veselo je stekel po stopnicah. Na ulici ga je sprejelo sonce.

— Kakšna sreča, da sem srečal starega bedaka in ubogega Rogerja. Ko bi samo vedela...

Detektiv je zvižgaje pohitel naprej.

Dolenjski list pred 20 leti

Srečanje pri Miklavžu

VELIKO SLAVJE na Gorjancih je znova potrdilo, da je duh partizanstva živ in neuničljiv. Zbor preživelih borcev Gorjanske bataljona so ob njegovih 11. obletnici pozdravili pri Miklavžu na Gorjancih, narodni heroj Jože Borštner, prvi komandant bataljona polkovnik Franc Pirković-Cort in prvi komisar bataljona Tone Šuštaršič - Tine Železnik. Bilo je tako, kot takrat, ko so Italijani, beli, Nemci in švabobranksi pretorijanci štiri leta zaman oblegali to močno, svobodno partizansko trdnjavo. Le kotli so bili tikrat večji, kot so bili v tistih hudi in mršavih letih.

TEČANICE Rdečega križa v Predgradu ob Kolpi so priredile igro „Ploha“, ki je dobro uspela. Igralke so se potrudile in tudi moške vloge kar dobro odigrale. Glavno vlogo je imela Slavica Širaj iz Močil, ki je pokazala na odru prirojen izreden smisel za igro tako v kretanjah kot v izgovorjavi. Mladim igralkam za njihov uspel nastop lahko samo čestitam.

PRAZNIK OF in 1. maj smo proslavili tudi v Mirni peči prav slesovno. Pionirji in mladinci nižje gimnazije so na predvečer 12. obletnice ustanovitve OF zažgali kresove in zapeli ob njih nekaj partizanskih pesmi, nato pa je bila slavnostna proslava.

NEKA UČENKA žužemberske gimnazije se je vračala s prvomajske proslave proti domu; na cesti ni opazila strupenega gada, stopila nanj in jo je picil. Žužemberski zdravnik ji je takoj nudil pomoč. Starejši ljudje pravijo, da bo letos veliko te golznji, zato je treba biti vedno previden, da ne pride do nesreče.

TRZišČE. Na krožni žagi si je obrezal prste leve roke rudar Franc Komljanec.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA, 8. maja 1953)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice. Novi denar se že izdaja

Novi denar se vže izdaja zlasti bronasti po eden in dva vinarja pa niklasti po 10 in 20 dinarjev. Pazite, da ne bodete ogoljufani. Pred vsem ne pozabite, da velja novi denar ravno pol manj krajcarjev ali goldinarjev, kakor kaže številka. Vinar je pol krajca, dva vinarja eden krajcar, nikelnasti komad za 20 vinarjev je 5 krajcarjev, oni za 20 pa dosedanja desetica. Nova krona je srebrna; vrednosti ima ravno dosedanjega pol goldinarja. Denarji po 10 in 20 kron so zlati. Kedor ni dobro poudčen, naj pazi, da ga ne prevari kakov navihaneec.

(Ogrska vladar) prvi dalje v svojej slepej strasti zoper cerkev in vse kar ni mažarsko. Hrvate čaka še huda borba; žal, da so krivi večinoma sami. Cerkev pa se poživji v boju. Gotovo se bude to zgodilo tudi na Ogrskem. Dostki gnilega je bilo vže tamdo; vihar bude scitil za kraj.

(Angleži) so si v Aziji privsojili nov kos dežele ter se zopet bolj približali Rusiji. Tezko, da ne bi te dve močohčni državi se krvavo plesali ravno v Aziji.

(Iz Boštanj) dne 2. maja je bil tukaj semenj. Živine se je prignalo par veliko in ker izvanredno lepe, zaradi tega je bila kupčija zelo živahna. Kramarji, posebno bližini, se opozarjajo, da se sejmov v večjem številu tu v Boštanju udeleže, ker so isti dobri obiskovani, torej kupčija izvrsntna; da je temu tako, nam kaže to, da je tudi krivonos — žid — zavohal že naše sejmišče. Tudi naši gostilničarji so bili zadovoljni, ker mnogi tujni sejmjarji so slastno skrli našo izborno kapljico domačega pridelka, kar se pa zdaj le redkojde dobi.

(Preklici) očitno naznanjam, da ni resnica, kar sem nepremišljeno govoril zoper starosta in načelnika katoliške družbe rokodelskih pomočnikov v Novem Mestu. V Kandiji, dne 10. maja 1893. Franc Skrajnar.

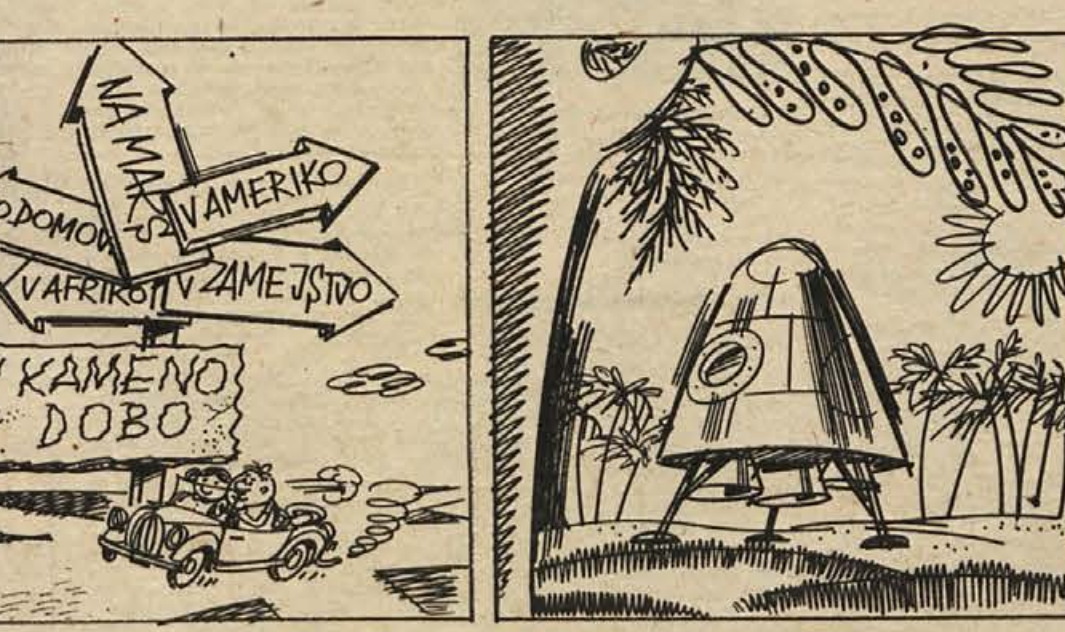
(Iz DOLENJSKIH NOVIC, 15. maja 1893)

1. Dragi bralci! Preden se zatopimo v naslednjo epizodo naše „Nadaljevke“, bi kazalo malce osvoboditi spomina, malce ozreti se nazaj po prehajeni poti!

Nasa junaka, vrli upokojenec Paradžnik in njegova simpatična soproga Klara — ogledmo si ju na oknu njune prisrčne hišice v Košati lipi! — sta si prihranili nabavila kabriolet, avtomobil solidne predvojnne znamke. Zapustila sta topli dom, zaprta kurnik, odnesla

PRISTANEK V PRASKUPNOSTI

lončnice k sosedu in se podala v beli svet.

Prvo leto sta drdržala po ožji domovini, naslednje-poletje sta se spustila že čez mejo: leto nato pa celo na lov v vročo Afriko! Pogum in zvedavost sta rasla in čez tristoletinšestdeset dni ju najdemo v deželni predku, v Ameriki. Tu pa po neverjetnih zapletljivih zadeta v vesoljsko ladjo in — leto za tem — se znajde-

ta na daljnem Marsu... In zdaj, dragi bralci, sta spet tu!

V teje vesoljski kapsuli sta zaprta — pravkar sta priletela z rdečega planeta! Ladja je še vroča od potovanja skozi ozračje, vsak trenutek pa se bo ohladila vsaj toliko, da bo Paradžnik lahko zgrabil za ključno in odprl vrata v beli dan!

S prvomajske akcije prometnih miličnikov na Otočcu: „zaseda“ se je izplačala: od nekaj več kot 70 ustavljenih in pregledanih vozil (luči, tovor, krmila, gume, oprema, dokumenti) so jih več deset zalotili s pomanjkljivostmi. Vseh ukrepov so izrekli 55, najhujše kršitelje so na kraju samem denarno kaznovali. (Foto: I. Zoran)

Dežurni poročajo

POŽAR V BOLNIŠNICI – 30. aprila popoldne je nastal požar v kotlarnici centralne kurjave na internem oddelku bolnišnice v Novem mestu. Požar so pogasili novomeški gasilci. Vzrok požara in škodo, za katero menijo, da je precejšnja, komisija še raziskuje.

DELAL JE NERED – 30. aprila zvečer so miličniki v Dol. Toplicah pridržali do iztreznitve Huseina Kajtezovića iz Dol. Toplic, ker je delal nered v restavraciji zdravilišča. Prijavili so ga tudi sodniku za prekrške.

KDO JE PODTAKNIL? 30. aprila zvečer je nastal požar v svinjaku Karla Merčnika iz Škocjana. Svinjak je stal ob zapušeni hiši v Dobruški vasi. Poslopje je popolnoma zgorelo in je škoda za 3.000 din. Domnevajo, da je bil oženji podtaknjen, zato za storilcem poizvedujejo.

RAZGRAJALI V HOTELU – Novomeški miličniki so 5. maja zjutraj pridržali do iztreznitve Pera Tomiča, Adema Kajtezovića in Viktorja Božiča, vse tri iz Novega mesta, ker so opiti razgrajali v hotelu Kandija. Razbijali so steklenice in močno kričali.

OKRADEL KANADČANA MED SPANJEM – V noči na 4. maj je neznanec obiskal spečega Kanadčana, ki je prenočeval v kombiju na kampu pri Otočcu. Ukradel je denarnico z dokumenti in 50 kanadskimi dolarji, 1.430 dinarji in kreditno karto. Za storilcem, ki je prišel do „lepega“ plena, poizvedujejo.

30. aprila zvečer okrog 20. ure se je na vrhu karteljevskega klanca zgodila huda nesreča, v kateri je izgubil življenje 60-letni Franc Murgelj z Daljnega vrha. Ko je Ljubljčan Florijan Podgoršek vozil osebni avto proti Zagrebu, je prečkal cesto pešec Murgelj. Trčenja ni bilo mogoče preprečiti. Hudo poškodovanega Murgelja so odpeljali v bolnišnico, kjer pa je še isti večer podlegel poškodbam.

To je že druga smrtna nesreča v zadnjem mesecu, nastala

ŠE ISTI VEČER JE PODLEGEL

zaradi prečkanja hudo prometne ceste med Ljubljano in Zagrebom. Le kdaj bo občane učilo, da je bolje naokrog, toda živ priti domov, kot tvegati bližnjico, toda do groba.

Če bi hotel delati, bi lahko

Peter Knapič je v novomeškem zaporu dobil informacije, kje bi se kradlo, toda pri dejanju so ga dobili in prejel je kazen

Okrožno sodišče v Novem mestu je tik pred prazniki obsodilo na 1 leto in 10 mesecev zopora Petra Knapiča, 26-letnega monterja centralne kurjave, brez zaposlitve, ker je zagrešil 4 vlomne tatvine in 1 poskus vloma. Specializiral se je za vlome v šolska poslopja.

Knapič, doma z Verda pri Vrhnici, je bil na delu v Nemčiji, lansko

DRUGI DAN MRTEV

30. aprila zjutraj so doma v Brezini pri Brežicah našli mrtvega 24-letnega Marjana Grošlja. Prejšnji dan se je peljal s kolesom s pomožnim motorjem iz Brezic proti Krškemu, v Zgornjem Lenartu pa je vozil po cesti sem in tja, nato pa padel. Za hip je izgubil zavest, ko se je zavedel, pa ni hotel v bolnišnico. Sel je domov in v posteljo, toda ko ga je zjutraj prišla mama klicat za v službo, je videla, da je sin mrtev. Kot so pri obdukciji ugotovili, je smrt nastopila zaradi možganske krvavitve.

Težnja: vinjenim ostrejšše kazni

Okrožno sodišče je lani sodilo 17 povzročiteljem hudih prometnih nezgod, od teh jih je bilo kar 7 za volanom vinjenih

Pri prometnih kaznivih dejanjih je kot posledica smrt vse pogostejša, med vzroki za te nesreče pa je alkoholiziranost voznikov velikokrat na prvem mestu. Med 17 storilci prometnih kaznivih dejanj, ki jih je obravnavalo okrožno sodišče v Novem mestu v preteklem letu in katerih sodbe so že pravomočne, je bilo 7 ljudi v času vožnje vinjenih za volanom.

Kot ugotavljajo strokovnjaki, je alkoholiziran šofer nevaren: pri večini se reakcijski čas podaljša, pri vseh pa se poveča odstotek napačnih kretenj, ki pa so usodne. Prav izvenzavestne funkcije, ki nosijo večji del bremena pri upravljanju motornega vozila in s tem varujejo voznika prežgodnje duševne utrujenosti, pa trpe že pri manjših količinah alkohola v krvi. Te izvenzavestne funkcije so pri poklicnih šoferjih bolj zakoreninjene kot pri šoferjih amaterjih, zato slednje alkohol močneje in prej prizadene.

To dokazuje tudi dejstvo, da je med 7 obravnavanimi primeri, kjer so bili udeleženi vinjeni vozniki, kar 5 šoferjev amaterjev. Od teh 1 gradbeni delavec, 1 gostinski delavec, 1 kmet, avtobusni sprevodnik in 1 profesor. Pri štirih je bila ugotovljena stopnja alkohola v krvi od 0,93 do 1,35 promil, kar kaže, da se niso bili v stanju očitne vinjenosti, pač pa so bile prizadete njihove funkcije za hitro in pravilno

ukrepanje v kritični situaciji. Pri obeh preostalih storilcih – poklicnih šoferjih pa je znašala koncentracija alkohola v krvi 1,57 in 2 promila. Vsi obsojeni vinjeni vozniki so bili moški, stari od 26 do 40 let, večina nesreč, ki so jih povzročili, se je zgodila v nočnem času od marca do septembra. V petih obravnavanih prometnih nesrečah je bil mrtev po en poškodovanec in le v eni nesreči dva človeka, v nobenem primeru pa ni bilo zraven še telesnih poškodb. Za omenjena kazniva dejanja je sodišče izreklo kazni od najmanj 8 mesecev zopora do največ 1 leto in 6 mesecev strogega zopora. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo olajševalne okoliščine: neoporočno prejšnje življenje, kesanje, skrb za družino, zato je v 4 primerih izreklo omiljeno kazen zopora od 8 mesecev do 1 leta. Trem storilcem je sodišče izrečene kazni pogojno odložilo za tri leta. Samo v enem primeru so imeli opraviti s special-

Prodal ukradena konja

Kobila Beba in rjavec Sokol sta izginila s ciganskega pašnika in se znašla onstran Kolpe v Oslju

Pavle Hudorovac iz Coklovec pri Semiču, ki živi brez zaposlitve in je bil že večkrat kaznovan, je lani polti zasnoval imeniten načrt, kako v eni noči priti do polnih zopov denarja. Neko avgustovsko noč je odpeljal s pašnika blizu ciganskega taborišča kobilo in konja. Najel je dva gonjčca, ki sta ju pripeljala do Oslja, sam pa se je peljal za njima s svojim avtom – kot veliki trgovec in šef. Jožetu Kralju in Martinu Hudorovcu je za nočno pot odštél 250 do 300 din, na konja pa je čakal v Oslju kupec Marko. S Hudorovcem sta udarila v roke za 4.000 din; od tega je kupec 2.000 din plačal takoj. Kobila Beba in konj Sokol pa sta bila vredna vsaj 9.000 dinarjev. Dobro premišljena kraja se je pred kratkim končala pred senatom občinskega sodišča v Crnomlju. Obtoženi „trgovec“ Pavle Hudorovac je v zagovor rekel tako: „Potreboval sem denar, Ciganom pa konji tako niso potrebni. Saj nimajo zemlje, da bi jih redili...“ Pavle Hudorovac bi gotovo lahko prišel do denarja na drug način, saj je veliko vprašanje, če je njemu potreben avto. Sodišče je obtožencu prisodilo 1 leto zopora, oškodovanima rojakoma Angeli Hudorovcu in Borisu Hudorovcu pa bo moral povrniti 4.000 in 5.000 din za ukradena konja. Sodba še ni pravomočna.

nim povratnikom, kar je še posebej obtežljiva okoliščina. Šestim od 7 kaznovanih voznikov je sodišče izreklo tudi varnostni ukrep odvzema vozniškega dovoljenja za dobo 8 mesecev do treh let.

Na odmerjene kazni so se v vseh 7 primerih pritožili obtoženci, v 4 primerih pa tudi javni tožilec. Pritožbeno sodišče je kazen potrdilo v dveh primerih, v petih primerih pa sodbo spremenilo. Enemu so kazni zvišali, dvema zmanjšali, dvema pa pogojno kazni spremenili v nepogojno.

Iz teh odločitev se jasno vidi težnja: manj pogojnih obsodb in strožje kazni, kajti promet in nesreče s tragičnimi posledicami zaskrbnjujejo rastejo.

R. BAČER

Kot drugič rojen

Iz kabine kranjskega tovarnjaka, naloženega s 15 tonami železnih plošč, ki je bila pri silovitem trčenju 7. maja zjutraj pri Mačkovicu popolnoma zmečkana, je po čudežnem naključju zlezl skoraj brez praske voznik Stanislav Žakelj iz Kranja. Ko so na kraj hude nesreče prihitali očividci, skoro niso mogli verjeti, da se je to zgodilo.

Nesreča se je pripetila, ko je Bruno Bragazzi s tovarnjakom italijanske registracije v nepreglednem ovinku, kjer prehitvanje ni dovoljeno, začel prehitovati tovarnjak iz Kumanovega, ki ga je vozil Momčilo Dodič. Prav tedaj je iz ljubljanske smeri pripeljal kranjski tovarnjak s Stanetom Žakljem, zato sta Italijan in Kranjčan silovito trčila. Iz tovarnjaka s kranjsko registracijo se je tovor železnih plošč razsul in poškodoval kumanovski kamion, iz italijanskega hladilnika pa je zletelo na cesto 20 odtih jagnjet. Gmotne škode je po prvi oceni okrog 350.000 dinarjev.

Ker so se trije tovarnjaki znašli na kupu, vsi trije so bili hudo poškodovani, je bil promet na cesti Ljubljana-Zagreb zaprt vse do 17. ure popoldne, medtem pa so promet preusmerili skozi Novo mesto. Ob tej nesreči se je spet pokazalo,

lo, da na našem območju ni podjetja, ki bi z dvigali lahko hitro odstranilo s ceste poškodovana vozila in tovor. Šele popoldne so iz Ljubljane in Gornjskega zrišli na pomoč z dvema dvigalom in so po dveh urah trdega dela s ceste odstranili razbitine.

TRČENJE TOVORNJAKOV

5. maja ob 3. uri zjutraj je voznik tovarnega avtomobila s priklopnikom Vladimir Kušec iz Markovca peljal proti Zagrebu. Pri Brežicah je pripeljal naproti voznik tovarnega avtomobila Branko Vranješević iz Prijedora, ki je tik pred srečanjem zapeljal v levo in silovito trčil, kljub temu, da se je voznik Kušec umikal skrajno desno in zaviral. Ob trčenju je Kušcu strgalo volan iz rok, vozilo je zaneslo čez cesto v levo, kjer se je v priklopnikom vred prevrnilo pod cesto. Vranješevićovo vozilo je odbilo nazaj v desno, kjer je obstalo na cesti. Laže se je poškodoval voznik Kušec in so ga odpeljali v breziško bolnišnico. Na vozilih je škoda za približno 150.000 dinarjev.

Med prazniki 10 mrtvih

Na slovenskih cestah je bilo 146 prometnih nesreč v petih prazničnih dneh

Prejšnji teden, ko so se reke ljudi v avtomobilih prelivala proti morju, v tujino, na izlete ali na obiske k znancem in prijateljem, se je za prenekateroga slabo končal: po podatkih republiškega sekretariata za notranje zadeve se je med 26. aprilom in 2. majem dopoldne primerilo 146 prometnih nesreč.

Kar 10 ljudi je bilo v teh nesrečah mrtvih, 210 pa se jih je huje ali laže poškodovalo. Te tragični bilanci so kot običajno botrovali znani vzroki: prevelika hitrost, neprevidno prehitvanje, alkohol, neučakanost, ko je bilo treba voziti v kolonah. Po prvih podatkih je bilo v drugih republikah še več nesreč kot pri nas, najhujše pa je bilo na Hrvaškem, kjer je v 275 prometnih nesrečah našlo smrt 32 ljudi. V Srbiji se je v tem času primerilo 133 nesreč, ki so po zdajšnjih podatkih zahtevale 8 življenj.

Ves april pa lahko v Sloveniji štejejo za črni mesec, saj smo dosegli tragičen rekord: 52 mrtvih ali 19 več kot v tem času lani. Med temi žrtvami je bilo največ pešcev – 23, 10 avtomobilistov, 10 sopotnikov ter 5 kolesarjev, dva motorista in dva traktorista. Od vseh hudih aprilskih nesreč, ki so za-

htevale življenja, se jih je 33 pripetilo na območju, katerega registrsko tablico so vozila imela, torej na domačem terenu, kjer vsak cesto več ali manj pozna.

Začenjamo poletno sezono, saj se je vreme naenkrat spre-

menilo v toplejšo, ki bo privedla k večjemu številu prometnih nesreč. Če bodo vozniki in pešci naprej tako neustrežni in nepre-

vidni, lahko z vso zaskrbljenostjo čakamo poletja. Namesto da bi se zdrav, spočit in vesel vrnil z izleta, bo marsikoga čakala krsta.

R. B.

KRONIKA NESREČ

CEROVEC: TRČIL V KAMEN

29. aprila zvečer je Anton Malenšek iz Strekljčeva z avtom vozil od Novega mesta proti Gorjancem. Pri Cerovcu je v ovinku zapeljal na levo, trčil v obcestni kamen, se skotalil po nasipu in pristal od smreki. Voznik se je v nesreči poškodoval in so ga odpeljali v bolnišnico, gmotne škode pa je za 15.000 din.

CIKAVA: AVTO V VOZ

Franc Živec s Pangergrma je z avtom 30. aprila zjutraj trčil v vprago Alojza Vrtariča iz Praproč, pri čemer se je voznik vprage huje poškodoval. Nesreča se je zgodila, ko je avtomobilist pri vožnji skozi Cikavo nenadoma naletel na voz, ki je izpred gostilne Drenik pripeljal na cesto. Škode je za 3.000 din.

CRNOMELJ: ZANESLO GA JE V ZID

Crnomeljčan Strečko Jos je 30. aprila popoldne vozil z avtom proti Metliki. Pri železniškem nadvozu je dohitel konjsko vprego in jo začel prehitovati. Ker je tedaj naproti pripeljal drug avto, je Jos močno zavrl, pri tem pa je avto zaneslo v betonski zid. Škode je za 20.000 din.

CRNOMELJ: PREKRATKA RAZDALJA

Andrej Plevnik iz Crnomlja je 30. aprila popoldne vozil iz Gradca proti Crnomlju. Ko je pri železniškem nadvozu opazil Kosov avtomobil, ki je malo predtem treščil v zid, je zmanjšal hitrost. Za njim je vozila avto v prekratki varnostni razdalji Marija Hutar iz Crnomlja in trčila v zadnji del Plevnikovega avtomobila. Pri trčenju je Hutarjeva poškodovala nogo, gmotne škode pa je za 5.000 din.

VEL. LOKA: TRČENJE V KRIZISCU

30. aprila zvečer je Rajko Kamin iz Razbor pri Vel. Loki vozil z avtom od Male Loke proti domu. Ko pa je v križišču zavil proti Razboram in je bil na levi strani ceste, je naproti pripeljal z avtom Ivan Kozlevčar iz Tlake pri Gabrovki. Pri trčenju je nastalo za 2.000 din škoda.

RATEŽ: SREČA V NESREČI

1. maja dopoldne je Novomeščan Ivan Jalovec vozil z avtom proti Sentjerneju, ko je v Ratežu nenadoma pritekel pred avto 6-letni Mirko Nosan. Voznik je močno zavrl, kljub temu pa trčil v dečka in ga zbil na tla. Otroka so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer pa so ugotovili, da nima poškodb.

BRUSNICE: ZBIL OTROKA

Ko je Jože Božič iz Brusnice 1. maja vozil moped brez dovoljenja proti Ratežu, je v Brusnicah pritekla na cesto 3-letna Betka Lukše. Mopedist je deklino zadel in jo zbil na tla, nato so poškodovano odpeljali v bolnišnico.

IRČA VAS: OTROK PRITEKEL POD AVTO

2. maja dopoldne je Ljubljčančan Mardjetko Marjan vozil avto mimo kombija, ki je stal ob cesti v Irči vasi, nenadoma pa je izza vozila skočil na cesto 6-letni Tonček Merlin. Avto ga je zadel in zbil na tla, otroka pa so z laže poškodovano nogo odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč.

GROBLJE: TRAKTOR ZAPRL POT

Maks Rešetič iz Kostonjvice je 2. maja popoldne s traktorjem in prikolicco, na katero je bil pripet še vprežni voz, vozil hlovdino proti Sentjerneju. V Grobljah je zavil v desno in s hlodivi zaprl pot osebne avtomobilu, ki ga je tedaj naproti pripeljal Novomeščan Bojan Črtalič. Ta je trčil v hlovdino

IRČA VAS: SPET PEŠEC PRED AVTO

Novomeščan Vekoslav Kaplan je 2. maja popoldne vozil osebni avto skozi Irčo vas, ko je izza tovarnjaka, parkiranega ob robu ceste, stopil pred avto Frančišek Juršič, sta: 34 let, iz Irče vasi. Avtomobil je pešca zbil na tla, pri padcu pa se je Juršič poškodoval in so ga odpeljali v bolnišnico. Gmotne škode je za 2.000 din.

TREBNJE: MOTORNI VLAK ODRINIL AVTO

Trebnjančan Janez Janževc Mihevc je 3. maja zjutraj vozil z avtom po nekategorizirani cesti proti mizarskemu podjetju. Ko je zapeljal na železniški tir, je z novomeške strani pripeljal motorni vlak. Oplazil je avto in ga odrinil s tirov. Vozniku na srečo ni bilo nič, na avtomobilu pa je za 2.000 din škoda.

LOČNA: MOPEDIST V AVTO

Ko je Novomeščan Franc Gorenc 4. maja zmpodnel vozil proti Ločni, je pri tovarni zdravil hotel zaviti v levo. Za njim je vozil avto Sevnčan Maks Maršik, in ker je prav tedaj prehitelav, je mopedist trčil v avto in padel. Pri nesreči se je mopedist poškodoval in je moral v bolnišnico, škode pa je le za 500 din.

KOROŠKA VAS: TOVORNJAK V TOVORNJAK

4. maja popoldne je Ivan Čelič s Čučje mlake v Koroški vasi ustavil tovarnjak ob cesti, ko pa je za njim pripeljal tovarnjak Janez Pirc iz Stopič, je trčil v stoječi tovarni avtomobil. Škode je za 6.000 din.

VRANOVIČI: VEČ PREKUCIJAJEV

Anton Jelenič iz Dola je 4. maja popoldne vozil osebni avto od Crnomlja proti Vranoviču, v levem ovinku pa je avto zaneslo s ceste, da se je večkrat prevrnil in obstal na njivi. Sopotnik Anton Štefanič se je pri tem poškodoval, tako da so ga odpeljali v bolnišnico. Gmotne škode je za 15.000 din.

NOVO MESTO: SPREGLEDAL PREDNOST

Novomeščanka Ljudmila Lah je 5. maja zjutraj zapeljala avto s prednostne Partizanske ceste v kandijsko križišče, z mosta pa je pripeljal osebni avto Alojz Simunovič iz Gor. Orosavja. Ta je spregledal prednost Lahove in trčil v njen avtomobil ter povzročil za 1.500 din škoda.

NOVO MESTO: NA PLOČNIKU ZADEL PEŠCA

Vinko Robek z Malega Slatnika je 4. maja popoldne vozil avto po Cesti komandanta Staneta v Novem mestu, pri trgovini Borovo pa je zapeljal na skrajni desni rob ceste, ker se je hotel izogniti vozilu, ki je prihajalo naproti. Pri tem je avto zadel v pešca Alojza Hodnika iz Novega mesta, ki je šel po pločniku. Hodnik se je laže poškodoval.

VLAK GA JE

Ko je 6. maja okrog 10.45 motorni vlak iz Karlovca pripeljal na železniško postajo v Semiču, je strojevodja Leon Verdič zapiskal, ker je na tirih opazil pešca. Janz Tesari, 69-letni domačin iz Kota, se je prepoznal umaknil, zato ga je lokomotiva zadela. V nesreči si je pešec zlomil desni kolkn in so ga z istim vlakom odpeljali v novomeško bolnišnico.

Pravni nasvet: brezplačno

Franc Žunič, dipl. pravnik: »Pravna pomoč zaleže, če jo prizadeti iščejo pravočasno«

Na vprašanje Staneta Šobarja, ki je v prejšnjem četrtkovem intervjuju govoril o komunalnem urejanju v krajevni skupnosti Straža, je odgovorjal diplomirani pravnik Franc Žunič, vodja pravne posvetovalnice pri občinskem sindikalnem svetu v Novem mestu, odprte vsak torek od 15. do 18. ure.

»Pravna pomoč je uspešna le tedaj, če jo prizadeti iščejo pravočasno. Ko roki za to potečejo, še tako dober nasvet ne pomaga,« je začel Žunič, ki je obravnaval lani nad 180 zadev in pomagal tudi delavcem iz metliške, črnomalske, trebanjske in brežiške občine. Razvedelo se je, da dobe delavci v Novem mestu brezplačno pravno pomoč, pa so pritisnili iz vseh krajev, čeprav je posvetovalnica pri ObSS namenjena zlasti zaposlenim v novomeški občini.

»S kakšnimi zadevami se iskalcu pomoči obračajo na vas?«

Franc Žunič: lani 180 zadev

»Ta posvetovalnica daje pomoč predvsem s področij delovnega prava in socialne zakonodaje. Ne zavračam tistih, ki želijo pomoč z drugih področij, vendar se v tem primeru omejim zgolj na nasvet. V prejšnjih primerih pa obsega pomoč tudi sestavljanje vlog – od pritožb naprej.«

»Omenili ste zadeve s področja delovnega prava. Cesa je tu največ?«

»Sporov iz delovnega razmerja. Naj povem, za kaj gre: zatakne se pri letnem dopustu, kadar delavec menja delovno organizacijo. Lani je bilo precej stvari v zvezi z osebnimi dohodki – v času, ko so začele delovne organizacije usklajevati pravilnike z določili družbenih dogovorov oziroma samoupravnih sporazumov. Problemi se kažejo tudi pri premeščanju delavcev z enega na drugo delovno mesto. Nepravilnosti so v tem, da premeščitev ne izvajajo pooblašenci, in v tem, da delavci ne dobe v roke ustreznih odločb.«

»Slišati je, da so težave tudi s tako imenovanim časnim delovnim razmerjem. Kaj bi lahko dejali o tem?«

»To je v mnogih primerih res sporna zadeva. Čas do vojaščine štejejo ponekod za poskusno delo, kar seveda ni prav.«

»Bi lahko navedli kakšen primer s področja socialne zakonodaje?«

»Morda besedo, dve o tem, kaj se včasih dogaja s človekom, ki je na rehabilitaciji. Mislim, da tale primer vse pove: delavec, ki je med delom izgubil nogo, mora stati ves delovni čas. Po mojem to ni rehabilitacija, ampak kršitev zakona.«

Podobnih primerov, tudi z drugih področij, bi lahko Franc Žunič našel še in še.

»Vsem kajpak ni možno pomagati s pravnim nasvetom. Polovici, ki pridejo sem, gre za iskanje pomoči pri pravem varstvu.«

Svoje vprašanje je pravnik Žunič naslovil na tajnika novomeškega planinskega društva Antona Trunklja: »Zanima me, kako poteka že pred meseci najavljeno preurejanje planinskega doma Vinka Paderšiča pri Gospodici na Gorjancih.«

I. ZORAN

S slovesnosti na grmski šoli: aktivisti OF in SZDL ter družbenopolitični delavci iz vse občine po podelitvi občinski priznanj OF za leto 1973 (Foto: S. Mikulan)

Sindikat gre korak dalje

V novomeški občini podpirajo predlog za novo organiziranost - Osnova bo delegatski sistem - Vsaka TOZD bo imela svojo sindikalno organizacijo

V zadnjem času sindikati razpravljajo o novi organiziranosti. V novomeški občini so o tem govorili na skupni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta in občinskega komiteja ZK, na seminarju za vodstva osnovnih sindikalnih organizacij in nedavno tudi na občinskem sindikalnem plenumu. Z novo organiziranostjo naj bi sindikate tako usposobili, da bodo delavci prek njih laže uveljavljali svoje interese.

V novomeški občini menijo, da je potrebno usposobiti sindikat za petero osrednjih nalog: za politično vlogo v uresničevanju samoupravnega odločanja delavcev o pogojih in rezultatih njihovega dela, za dosledno uveljavitev delegatskega sistema in delegatskih razmerij, za poglobljen dejavnik v družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju, ne nazadnje za politično oporo in gibalno samoupravljanja, za zaščito pred

škodljivimi vplivi in pojavi ter za takšno lastno organiziranost, ki bo preprečevala odtujenost sindikalnega delovanja.

Z uresničevanjem teh in drugih nalog, ki si jih sindikat zastavlja v okviru akcije Zveze komunistov, so nujni koreniti posegi v organiziranost in ne le posamični popravki ali prilagoditve novim razmeram. Sedanja organiziranost, ki temelji pretežno na forumskem delu, ne omogoča, da bi se interesi delavcev povsem uveljavili, marveč le delno. Zato so nujni ukrepi za

večji vpliv osnovnih sindikalnih organizacij pri vgrajevanju in uveljavljanju delegatskih razmerij, za krepitev in povečanje števila sindikatov po dejavnostih itd.

Suhokrajinski drobiž

V ŽUŽEMBERSKI KRAJEVNI SKUPNOSTI so se lotili širšega urejanja krajevnih in vaških poti. Pri delih pridno sodelujejo občani. Sedaj je buldožer zaključil delo na trasi krajevne ceste Drašča vas-Dečja vas. Opravili so tudi že nekaj kompresorskih del. Na vrsti so minerska dela, tlakovanje ceste in posipavanje cestišča s peskom. Opraviti bo treba veliko prevozov materiala, pa tudi ročnih del. Tudi na vaški poti iz Klečeta v Trzno so opravili precej del.

V AJDOVCU so dobili novo vodstvo krajevne organizacije SZDL. Na tem sestanku so bili prisotni tudi sekretar osnovne organizacije ZKS Žužemberk, predsednik krajevne organizacije SZDL Žužemberk in predstavnik krajevne skupnosti Žužemberk. Sestanek je potekal v dokajšnjem delovnem vzdušju. Živahna je bila razprava o programu dela krajevne organizacije SZDL v tem kraju, ki bo sestavni del programa dejavnosti krajevne skupnosti.

OSEM NOVIH TRAKTORJEV je ob koncu letošnjega aprila predala Žužemberška zadruga svojim kmetom-kooperantom. Navdušenje kooperantov je bilo precejšnje, saj toliko traktorjev še ni bilo naenkrat v Žužemberku. Po trenutni oceni je sedaj na območju žužemberške zadruge okoli 30 traktorjev, kar se bo seveda poznalo pri kmetijskih delih. M. Senica

Šestnajst odlikovanj

Na slavnosti pred prvomajskimi prazniki je predsednik občinske skupščine v Novem mestu Avgust Avbar izročil šestnajstim zaslužnim delavcem (8 iz opekarne Zaloga, 7 iz novomeške Iskre in 1 od Gorjancev) državna odlikovanja. Prejeli so jih:

Red republike z bronastim vencem: Ivan Brsan (Gorjanci, Straža) in Franc Oklešen (opekarna Zalog); Red dela s srebrnim vencem: Jože Cvitkovič, Robert Dular, Viktor Forsček, Radovan Ilič, Janez Pirh in Viktor Staniša iz opekarne Zalog ter Štefan Šimunovič iz Iskre;

Medaljo dela: Marija Kamenšek – Jurejčič, Janez Kastelic, Milan Korče, Alojz Košmerl in Stane Nahtigal (iz Iskre) ter Ciril Zupančič (opekarna Zalog); Medaljo za vojaške zasluge: Franc Cotič iz Iskre.

V STARI ŠMARJEŠKI ŠOLI ŽE DVA MESECA:

Ženske šivajo moške čevlje

V šmarješkem obratu novomeške Industrije obutve bo delalo 100 žesk Obratovodja Franc Pavlič pravi: »Zaslužiti se bo dalo po 1.500 din«

Šmarjeta je dobila prvi industrijski obrat. V stari šoli, kjer so bila ob izselitvi v novo stanovanja, deloma pa so jo uporabljali za skladišče, ga je odprla novomeška industrija

Franc Pavlič

obutve. Trideset parov rok (žensk zaposlujejo 25) naredi dnevno 450 do 500 parov čevljev brez podplata. Šivajo le zgornje dele za moško obutev, medtem ko podplate prišijejo v Novem mestu.

Delati so začeli z novimi sekalnimi stroji, šivalne stroje pa bodo z novimi zamenjali postopno. Obrat

se bo širil, saj računajo, da bi zaposlili 100 žensk iz Šmarjete in okolice. Mnoge bodo dobile tu prvo zaposlitev. Delo je mikavno. Šmarjetčanke pa so zadovoljne zlasti iz dveh razlogov: ker lahko delajo doma in se bo dalo zaslužiti po 1.500 din in več.

Obrat vodi Franc Pavlič, domačin in izkušen čevljarški mojster. Precej zaslug ima za to, da je novomeško podjetje odprlo obrat prav v Šmarjeti. Sam pravi takole: »Devet let sem bil v Mokronogu, vleklo pa me je v domači kraj. Ko sem to omenil Jožetu Suhadolniku, načelniku iz Novega mesta, mi je svetoval, naj poskusimo v Šmarjeti odpreti kak čevljarški obrat. Takoj sem se odzval in začel v domačem kraju delati kot zasebnik. Ta čas sem naredil precej

poti. Jančarja letos sem šel v novomeško Industrijo obutve vprašat, če prodajo kaj rabljenih strojev. Odvrgli so, da bi radi odprli obrat, da pa še ne vedo, kje. Izbral sem priložnost in predlagal, naj bo ta njihov obrat v Šmarjeti. Dogovor je bil tu in v petnajstih dneh je bilo vse urejeno. V Šmarjeti smo začeli propagando za delavke. Odziv je bil lep. Februarja in marca smo jih poslali na priučitev v Novo mesto. Tako smo marca začeli delati. Delovno silo, ki jo bomo skladno z razvojem potrebovali, bomo vzgojili doma.«

PITNA VODA PRITEKLA

Cevovod za nov vodovod Jurka vas – Praprečo so položili že pred prazniki, tako da je v Praprečah že brizgnil prvi curek pitne vode. Ljudje, ki so opravili nekaj tisoč ur prostovoljnega dela pri izkopih in zasutju jarkov, so delo za krajši čas odložili, pripravljajo pa se že na izkope za hišne priključke.

Priučene šmarješke čevljarke: vsak začetek je težak

Občinska priznanja OF, podeljena 26. aprila na slavnosti na grmski osnovni šoli v Novem mestu, je prejelo 14 posameznikov: SLAVKA ANDREJČIČ z Dvora: družbenopolitična delavka, ki ne varčuje s časom, da bi se uveljavili smotri OF; KRISTINA CVELBAR iz Družinske vasi: njeno družbenopolitično in organizatorsko delo je vtakno v vse akcije za napredek kraja;

Priznanja OF

INŽ. PETER IVANETIČ iz Novega mesta: za OF delal že med NOB, aktivni udeleženec NOB, nosilec številnih odgovornih funkcij v ZK, SZDL, zdaj odbornik ObS;

ANTON JAKSE iz Orehovice: aktivist OF, borec NOB, prizadeven družbenopolitični delavec in dolgoletni predsednik KS;

FRANC KASTELIC iz Jame: aktivist OF, borec NOB, vsestransko aktiven družbenopolitični delavec;

JOZEFA KEJŽAR iz Novega mesta: aktivistka OF – kurirka, to delo nadaljevala po vojni v krajevnih organizacijah;

FRANC KIRN iz Novega mesta: z njegovim imenom je povezano delo KS Otočec;

JOZE KLOBČAR iz Novega mesta: med NOB član odborov OF, aktivni udeleženec NOB, po vojni v vodstvih krajevnih organizacij;

FRANC LUZAR iz Cerovega loga: med vojni aktivist OF, dolgoletni član krajevnih družbenopolitičnih organizacij;

JOZE MURN iz Novega mesta: med NOB deloval v OF, v Podgradu ustanovil aktiv SKOJ, sekretar mestne konference Zveze mladine, predsednik KO SZDL Podgrad, sekretar ZK Grm itd.;

JOZE RATAJ iz Stranske vasi: med vojni aktivist OF, organizator dejavnosti, neutrudljiv pri KS;

JOZE ROJC iz Lopate: v NOB od leta 1942, kasneje predsednik obnovitvene zadruge, predsednik KLO in KO SZDL, sekretar ZK, predsednik ZZB itd.

ANTON VIRANT iz Soteske: aktivni udeleženec NOB in aktivist OF, funkcionar v političnih organizacijah in zdaj član samoupravnih organov v delovni organizaciji;

FRANC ZAGORC iz Orehovice: med vojni aktivist OF, po njej poštvovalen družbenopolitični delavec.

Občinskemu odboru RK Novega mesta bodo priznanja OF podelili 1. junija na proslavi ob 20-letnici krvodajalstva.

ZAKAJ NI PODPISOV?

74 delovnih organizacij iz novomeške občine še vedno ni podpisalo samoupravnega sporazuma oziroma pogodbe o prispevku za gradnjo šol. V teh organizacijah je skoraj 25 odstotkov vseh zaposlenih v občini, med drugim pogodba še vedno nima podpisa odgovornega predstavnika IMV, ki zaposluje 2.680 zaposlenih.

Novomeška kronika

KRUHA ZMANJKUJE – Minuli četrtek popoldne je v več prodajalnah zmanjkalo kruha. Na Zagrebški cesti so proti večeru lahko ponudili le štiri dni starega.

RED IN CISTOČA – V mesto se spet selita red in čistoča, vendar samo v nekatere predele. Pohvalno je, da so okolico blokov ob Trdinovi, kjer v dežju mesijo blato, posuli s peskom.

NAVAL V AMBULANTAH – Minuli četrtek je bilo v zdravstvenem domu v Jenkovi ulici spet več obiskovalcev kot običajno. Zlobni jeziki trdijo, da so se ljudje preveč pretegnili med prvomajskimi prazniki, čeprav sta sindikat in SZDL poudarjala, naj bi te dni res praznovali in ne delali.

TOKRAT DOVOLJ ZASTAV – Nove in oprane državne trobojnice so visele med minulimi prazniki v vseh večjih mestnih ulicah tako na javnih in zasebnih stavbah. Kaže, da je javna kritika zalegla.

POUK IN DELO V SOBOTO – Podjetja in šole, ki so si vzeli prost dan 30. aprila, ki na koledarju ni rdeč označen, so delale v soboto, 5. maja. Nekateri so predpraznični ponedeljek odslužili že prej.

TRŽNICA – Na tržnici je bilo minul petek spet bolj živahno, ponujali pa so vse, od solate, zgodnjih povrtnih in druge zelenjave do jajc in suhe robe. Zanimivost: cene držijo.

ROJSTVA – Rōdile so: Milena

Bojanc iz ulice V brezov log 6 – Gregorja, Angela Viler iz ulice V brezov log 44 – Herberta, Majda Štrumbelj iz Kristanove 23 – Majo, Duška Eržen iz Kristanove 22 – Sašo, Simona Zmavc iz Kristanove 32 – Vesno in Milica Pavlin iz Kosove 5 Boštjana.

POGREBI – Minuli teden so na šmihelskem pokopališču pokopali Iztoka Žuglja, ki je umrl za posledicami prometne nesreče v 24. letu starosti.

– Ena gospa je rekla, da lepo prosti tistega ubožca, ki z groba njenih rajnih na šmihelskem pokopališču krađe rože, naj se ji oglasi: dala mu bo tudi za njegov venec ...

Znjimi se srečamo vsak dan

Naši znanci - nagrajenci Osvobodilne fronte iz brežiške občine

Praznik Osvobodilne fronte je dan, ko se v vsaki občini spomnijo nekdanjih aktivistov in povojnih družbenopolitičnih delavcev in se jim tako oddolžijo za nesebično delo. V Brežicah so letos podelili 7 priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda in danes v kratkem povzetku predstavljamo bralcem občane, ki so si zaslužili to priznanje.

IVAN CIZL iz Pišec je prejel priznanje za uspešno vodenje tamkajšnje krajevne skupnosti. Vsa povojna leta si je veliko prizadeval za napredek v Pišecah in okoliških vaseh. Prebivalstvo je spodbujal k številnim akcijam, za graditve cest, vodovoda, za napeljava elektrike in ureditev drugih krajevnih zadev.

KAREL GODLER, od 18. leta udeleženec NOB, se je takoj po osvoboditvi vključil v delo družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti Artiče. Več let je bil predsednik krajevne organizacije SZDL. Je prizadeven član v odboru prosvetnega društva, svetu krajevne skupnosti in odborih drugih organizacij. Za vestno opravljanje številnih družbenih dolžnosti je prejel letos priznanje OF.

IVAN MIHELIN je kmet iz Stare vasi na Bizeljskem. Večkrat je bil občinski odbornik in še danes rad pomaga v krajevni skupnosti ter vodi vaščane pri raznih akcijah. Priznanje OF so mu podelili za vestno,

dolgoletno delo v organizacijah in društvih.

FRANC SMERDEL, prosvetni delavec iz Mrzlave vasi, je dobil priznanje OF za družbenopolitično in kulturno delo v krajevnih skupnostih Velika Dolina in Mrzlava vas. Na svoje rame je v povojnih letih prevzemal številne funkcije v SZDL, prosvetnem društvu, društvu prijateljev mladine iz Zvezi komunistov.

VACLAV SADIL-VENDA si je zaslužil priznanje OF za družbenopolitično delo v Brežicah in za krepitev sodelovanja med pripadniki JLA in prebivalstvom brežiške občine. Kot vodja doma JLA je imel posluš za želje in potrebe občanov in po njegovi zaslugi so jim bila njegova vrata vedno odprta.

SLAVKO VEBLE je dolgoletni družbeni delavec v kapelski krajevni skupnosti. Sodeloval je v gasilskem društvu, v društvu prijateljev mladine, pri Rdečem križu, v prosvetnem in turističnem društvu, bil pa je tudi občinski odbornik, predsednik SZDL in tajnik ZZB v Kapelah.

Učiteljico **MARIJO ŠTERMEC-KIJEVO** iz Skopice smo predstavili v

zadnji številki lista. Priznanje Osvobodilne fronte je prejela za družbenopolitično in kulturno delo v Skopicach.

SO POTREBNE IZJEME?

Predlog odloka za prepoved točenja alkoholnih pijač v jutranjih urah so odborniki v Brežicah odložili do naslednje seje. V razpravi so se oglašali predvsem gostinci z željo, da bi pri tem izvzeli Motel, Čateške Toplice in Mokrice, ker zahaja v njihove lokale veliko tujcev. Za razne točilnice pa so menili, da bi preprečili jutranje točenje alkohola z drugačnim obratovalnim časom.

20 EKIP PRVE POMOČI

V nedeljo, 6. maja, je bilo v Brežicah občinsko tekmovanje ekip prve pomoči. Prijavilo se je dvajset ekip, od tega enajst iz delovnih organizacij. Kar štiri so bile več kot lani, pogrešali pa so ekipo iz dobovskega obrtno kovinskega podjetja in ekipo krajevnih skupnosti Sromlje in Velika Dolina. Najboljšim so tokrat podelili nagrado. Prvo nagrado 600 din je omogočila Tovarna pohištva drugo nagrado 400 din Čateške Toplice in tretjo Podjetje za popravilne voz iz Dobove. Najboljše znanje je pokazala ekipa Rdečega križa, ki so ji tudi prisodili prvo mesto. Tekmovalci so imeli po opravljenem praktičnem prikazu prve pomoči na stadionu skupno kosilo. Pripravila ga je preskrbovalna ekipa.

KROVDAJALCI, HVALA VAM!

V soboto, 5. maja je bila v Brežicah končana tridnevna krvodajalska akcija. Končala se je zares uspešno. Na odvzem krvi je prišlo nad 500 prostovoljcev. Nekaj so jih odklonili iz zdravstvenih razlogov in tako je darovalo kri 491 občanov. Pozivi niso bili zaman.

Kri za sina in za druge

Zgled Dobovčanov

„Pri vojakih sem bil, ko sem prvič dal kri. Triindvajset let je tega,“ se spominja ključavničar Franc Znidarič iz Dobove. V Podjetju za popravilne železniških voz, kjer je zaposlen, vodi krvodajalsko skupino. Po sedem do deset krvodajalcev iz kolektiva zbere v njej za vsako akcijo. Njegov osebni zgled je za krvodajalstvo najboljša reklama. Kri je daroval 28-krat. V Dobovi ga do sedaj še ni nihče dohitel. Srebrna in zlata značka ter plaketa so dokazi njegove človekoljubnosti.

„Kri sem dal tudi sinu Jožku, ko je bil star tri mesece. Mislim, da sem mu rešil življenje. Bil je kot smrt in niti zdravnica ni več upala, da bo ostal živ. Ozdravel je in danes je krepak dvanajstleten fant, da smo ga lahko veselili.“ Jožka tedaj ni bilo doma, zato ga je oče pokazal na sliki s sošolci.

„Imate v Dobovi dosti krvodajalcev?“

„Precej nas je, tako da pošljejo vsakokrat po nas poseben avtobus. Enkrat na leto sem vedno zraven. Krvodajalec bom, dokler bom zdrav.“

„Hodite s krvodajalci tudi na izlete?“

„Pa še kako rad! Vsako leto sem zraven. To daje ljudem voljo. Marsikatero kmečka gospodinja gre, ker drugače za to nima priložnosti. Veliko zanimivega spoznamo. Lani smo videli Postojnsko jamo in letališče Brnik, za letos pa še ne vem, katere kraje nam bodo razkazali. Na izlet bomo šli 6. junija, to smo že zvedeli.“

J. TEPPEY

NOVE HIŠE V Dovskem pri Senovem raste novo naselje enodružinskih in dvodružinskih montažnih hišic. Gradijo jih za prodajo. (Foto: J. Teppey)

V nekaj mesecih več kot vrsto let

Lep uspeh nekajmesečne akcije Zveze komunistov v Krškem

Nekajmesečna akcija za vključevanje mladih neposrednih proizvajalcev v Zvezo komunistov je dobila svoj epilog na četrtkovi seji članov občinske konference ZK. Četudi je včlanjevanje v partijske vrste nedvomno stalna naloga, pa je tokrat število sprejetih tolikšno, kot je bilo vsa zadnja leta skupaj...

Seveda te akcije občinske konference Zveze komunistov ne moremo in ne smemo oceniti kot kampanjsko. V krški občini so menili, da je po pismu in nekaterih drugih akcijah ZKS in ZKJ družbenopolitična „klima“ nadvse ugodna, da končno pritegnejo v organizirane vrste vse tiste, ki so za hitrejši napredek družbe.

Po zbranih anketnih listih, ki so jih izpolnjevali po vseh delovnih kolektivih, bodo v krški občini po 15. maju, ko bodo znane odločitve še nekaterih občanov, ki so si vzeli za vstop v ZK še nekaj časa za premislek, na posebni slovesnosti podelili okoli šestdeset partijskih izkaznic. Najbolj se bo število komunistov okrepilo v tovarni celuloze in papirja

POUK O KMETIJSTVU V OSNOVNE ŠOLE!

Odbornik Ivan Abram je na seji občinske skupščine pred kratkim ponovno vprašal, zakaj na podeželskih šolah ni kmetijske vzgoje. V odgovor je zvedel, da bodo šole v prihodnje uvajale vinogradniške in sadjarske krožke. V krški osnovni šoli pa se pripravljajo na veliko manifestacijo v prihodnjem letu. Tam bo zbor mladih zadružnikov iz vse Ju goslavije. Med pripravami nanj bodo po šolah oživili krožke, v katerih se zbirajo kmečki sinovi in hčere, da bi spoznali delo na sodobni kmetiji.

SAMO ŠE POPRAVILA

Krajevna skupnost Senovo za letos nima predvidenih večjih investicij. Vodovodi so napeljeni v vse vasi, tudi v najbolj oddaljene. Prebivalci Gorenjega Leskoveca, Brezij, Prasadola, Kališevca, Sedma, Dovskega, Reštanja, Malega in Velikega Kamna ter Mrčnih sel so vložili veliko truda in denarja za to, da so si v hiše napeljali vodo. Sem in tja je še ostal brez nje kak osamljen dom, kjer so pri hihi le stari ljudje. Letos povzročajo občanom največ skrbi ceste. Veliko jih morajo zakrpati, denarja pa nimajo dovolj.

ZA ŠKARPO 700 TISOČ DIN

Obrat za izdelovanje gradbenih žerjavov na Senovem bo moral letos odšteti 700 tisočakov za zgraditev škarpe za tovarniško halo, kjer plaz navleži hrib. Na dvoišče bodo postavili tudi gradbeni žerjav lastne izdelave, (ki bo obvladoval ves montažni prostor), na železniški postaji v Brestanici pa žerjav za nakladanje in razkladanje. Prvi bo veljal okoli 800 tisoč din, drugi nekaj manj. Kovinarji v obratu Metalne delajo v sodelovanju s Sigmatom iz Brestanice. Do konca leta bodo napravili za to podjetje pet tisoč betonskih mešalcev.

POSEBNA DOBA

Komisija za priznavanje posebne dobe pri občinski organizaciji ZB NOV v Krškem je v minulem mandatnem obdobju obravnavala 163 prošenj. Ugodno jih je rešila 131, zavrnila pa 32. Pri delu se srečuje s številnimi težavami, zlasti še, ker prizadeti prosilci vlagajo po prejemu odločitve po več pritožbah. Komisija ugotavlja, da so zaradi neenotnih meril prizadeti tisti borci in aktivisti, ki so jih sovražniki aretirali in jih poslali v razna koncentracijska taborišča.

Djuro Salaj pa v Imperialu, Elektru-Krško in senovski „Metalni“. Plod te načrtne akcije so tudi ustanovitve nove osnovne organizacije ZK v krškem obratu „Laboda“ in skorajšnji pogoji za ustanovitev OOOZK v Sigmatu. Obstaja tudi prepričanje, da bi jih morali slej ko prej ustanoviti še v „SOP“, „Lisci“, „Mibe“.

MALI KAMEN ŽE DRUGIČ NAJBOLJŠI

V osnovni šoli Jurija Dalmatina v Krškem je bilo v soboto, 5. maja, drugo občinsko tekmovanje ekip prve pomoči. Odzvalo se je sedem skupin. Prvo mesto je osvojila ekipa z Malega kamna, ki je zmagala tudi lani. Druga je bila ekipa zavarovalnice Sava iz Krškega, tretja pa ekipa Rdečega križa. Udeleženci so se na tekmovanje skrbno pripravili in to so potrdili tudi zdravniki v ocenjevalni komisiji.

PIONIRSKA GLASILA

Osnovni šoli Krško in Raka izdajata vsaka svoje glasilo. V občini pričakujejo, da bosta ti dve „lastovki“ privabili nove z drugih šol. Prav gotovo spodbujajo učence k pisanju že utečena akcija za Kajuhovo bralno značko, saj morajo otroci pripravljati obnovo prebranih del, to pa je že del usposabljanja za samostojno pisanje. Značkarji postajajo po vsej občini ljubitelji knjig. Prosvetni delavci se z njimi veliko trudijo, zato imajo tudi uspeh. Urejanje glasil pa pomeni zanje dodatno obremenitev, ta pa se ne bi smela zgrinjati vedno le na tista ramena, ki že zdaj nosijo največjo težo.

VELIK IZBOR V RIMŠU

Drevesnico za vzgojo gozdnih in okrasnih sadik v Rimšu si je v petek popoldne ogledala skupina občinskih predstavnikov z Dolenjske, Posavja, Zasavja in Kozjanskega. Bili so presenečeni nad velikim izborom gozdnih sadik in okrasnih rastlin za urejanje javnih nasadov in okolice zasebnih domov.

KRŠKE NOVICE

PRICETEK TEKMOVANJ – Občinska konferenca Zveze mladine je tudi letos v počastitev „Dneva mladosti“ pripravila vrsto športnih tekmovanj med mladinskimi aktivisti. Doslej so mladi tekmovali že v streljanju z zračno puško, rokometu in malem nogometu. Tekmovanje bodo zaključili 19. maja s svečano razglasitvijo rezultatov ter podelitvijo prehodnega pokala in diplom zmagovalcem.

DVE ZMAGI ZA KRČANE – Na občinskem prvenstvu osnovnih šol v košarki so imeli doslej največ uspeha pionirji z osnovne šole „Jurija Dalmatina“. Zmagali so tako med mlajšimi kot starejšimi pionirji in se uvrstili na področno prvenstvo.

NAGRADA NA RAKO – Za glasilo, ki so ga raški pionirji v celoti posvetili 400-letnici hrvaško-slovenskega kmečkega upora, so pretekli teden prejeli visoko priznanje: republiški Zavod za šolstvo jim je med

zarstvu „Transportu“, „Pionirju“ in „Savi“.

S sprejemom novih članov pa se komite občinske konference zaveda, da njegovo delo še ni končano. Z novosprejetimi komunisti bo treba še veliko političnega dela, da bodo v organizacijah, v katere se vključujejo, lahko res tvorno sodelovali pri uresničevanju ciljev, za katere so se opredelili, ko so se izrekli za vstop v Zvezo komunistov.

Z. S.

Slabo poučeni

Delavci so nasploh slabo poučeni o svojih pravicah in dolžnostih, najmanj pa vedo o njih zaposleni v zasebnem sektorju. Vse prepuščajo delodajalcu in se le redkokdaj zanimajo, če ta ukrepa, kot je treba, in če niso prikrasani. To občutijo največkrat tedaj, ko zbolijo in ko v času „bolniške“ prejema nižje osebne dohodke. Tudi pri uveljavljanju pokojnine se marsikdo čuti prikrasane-ga.

Delovni inšpektor večkrat poseže vmes, če ugotovi kršitev predpisov, toda posreduje le v hujših primerih, pri manjših kršitvah običajno ne more posredovati. Vse to je napeljavalo občinski sindikalni svet v Krškem k ustanovitvi sindikalne organizacije za zaposlene pri zasebnih delodajalcih.

Tako organizirani bodo lahko bolj spremljali vse, kar zadeva delovno razmerje in iz njega izhajajoče pravice in dolžnosti. Če delodajalci prijavljajo socialnemu zavarovanju manjši osebni dohodek, kot ga izplačujejo, bodo prizadeti imeli možnost sami posredovati in se pogovoriti z delodajalcem ali sindikatom.

Sindikalna podružnica se bo sčasoma okrepila. Ob nedavni ustanovitvi je štela le 23 članov. To je dosti premalo, če upoštevamo, da dela v občini kar 249 delavcev pri zasebnikih. Seveda morajo delavci tudi sami pokazati več zanimanja za organizirano delo.

LETOS 20 TISOČ TON

V Globokem bodo letos nakopali 20 tisoč ton peska za Industrijo cementa in azbestnega cementa v Anhovem, h kateri se je priključil rudniški kolektiv. Leta 1974 bodo izkop peska podvojili, za posnejše pa planirajo že 400 tisoč ton, da bodo s to količino pokrili večino slovenskih potreb po tej surovini.

PREPOVED KAJENJA

Na pobudo Rdečega križa iz Brežic je občinska skupščina dopolnila odlok o javnem redu in miru. Prepovedano je kaditi v kinematografih, na kulturnih in športnih prireditvah v zaprtih prostorih in na mestih, kjer kajenje tudi sicer ni bilo dovoljeno. Kdor bo na javnih prostorih kršil odlok, bo plačal kazen do 20 dinarjev.

S sobotnega sprejema šfete mladosti v Brežicah. Pred spomenikom padlim borcem, aktivistom in izgnancem ob Ulici 21. maja je bila ob tej priložnosti kulturna prireditev. Nastopili so mladi pevci, recitatorji in godbeniki. (Foto: Jožica Teppey)

NOVO V BREŽICAH

NE SAMO V MESTU. Po novem odloku občinske skupščine bodo plačevali prispevek za uporabo mestnega zemljišča tudi zunaj Brežic. To velja za vsa zemljišča, do katerih so speljane dovozne poti, vodovod in elektrika. V poštev pride del stanovanjske soseske Trnje, stanovanjska soseska Šentlenart in obrtniška cona Brežice – Crnec, ki so v ključene v zazidalni načrt. Prispevek je predpisan tudi za komunalno opremljena zemljišča v ožjem gradbenem okolišju mestnega značaja v Dobovi.

PREMALO ZA KMETIJSTVO. Sklad za pospeševanje kmetijstva vsa zadnja leta ni imel dovolj denarja za izdatno podporo gospodarjenja v kmetijski panogi in odborniki občinske skupščine tudi letos menijo, da je vsota za te namene preskopo odmerjena.

FLUOROGRAFIRANJE. V času od 2. do 13. julija bo za prebivalstvo brežiške občine obvezno slikanje pljuč. Udeležiti se ga morajo vsi občani, rojeni do 1949. leta. Fluorografiranje je za prebivalce brezpla-

čno. Stroške bo krila skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov Celje.

DENAR POČIVA V BANKI. Za ceste in za vodovode zbirajo občani po krajevnih skupnostih denar, načrtov pa ne morejo uresničiti tako hitro, kot želijo. Odkar je predpisan 30-odstotni obvezni polog v banki, so ljudje, ki se lotevajo takih akcij, zelo prizadeti. Odborniki so se zaradi tega pritoževali na zadnje seji skupščine. Zahtevali so, naj bi se stvari spremenile. Ljudje negodujejo, češ da ne dajejo denarja zato, da bi počival v banki, medtem pa cene nezastržno naraščajo.

SLOVESNI SPREJEMI. Maj je mesec mladih, mesec sprejemov v organizaciji Zveze mladine. Skupnega sprejema letos ne bo, šole bodo vključevale pionirje v mladinsko organizacijo vsaka zase, vendar kljub temu slovesno. Prihodnje leto pa bo svečan sprejem pionirjev v ZMS na Silovcu, v rojstnem kraju Kozjanskega odreda, ustanovljenega pred 29 leti.

BREŽIŠKE VESTI

Bo Kopitarna prihodnje leto stala?

Manjka 2.000 m³ hlodovine, predvsem s hrvaškega trga - Bo pomanjkanje omilila letna sečnja? Težave tudi v Stillesu - Krivi le izvozniki?

Plaki in tovornjaki vozijo les čez mejo, domači lesnopredelovalni industriji pa ga primanjkuje. Iz Kopitarne, kjer lesa manjka, so poslali občinskemu komiteju ZK v Sevnici opozorila in pripombe k razmeram na lesnem trgu že februarja. Komite jih je posredoval dalje. Kot nam je dejal direktor Stillesa Ivo Pinterič, je tudi podjetje Slovenijales že posredovalo pri slovenskem izvršnem svetu, vendar je zadeva v zvezni pristojnosti.

Zadnje dni aprila je bil med gozdnimi gospodarstvi sklenjen sporazum o cenah lesa. Zamrznitvam navkljub pa so te cene narasle že pred sklenitvijo dogovora o cenah.

Zakaj les izvažamo v času, ko vse druge države čuvajo svoje lesno bogastvo? Naši lesni standardi so tako ohlapni, da izvozniki lahko spravijo čez mejo tisto, kar bi predelovalna industrija najbolj potrebovala. „Kako naj bomo v tujini konkurenčni, če tja prodamo vso najboljšo surovino?“ se sprašuje v Stillesu in se kje.

Kopitarna je dobila iz Hrvaške le 30 odst. predvidene količine lesa. V nasprotju s tem pa je brežiško gozdno gospodarstvo svoj plan izpolnilo. Zakaj se Kopitarna nanj ni še bolj vezala? „Gozdarji si iščejo še druge kupce, saj jim mi nismo mogli vsega sproti plačevati, ker nam dolgujejo drugi. Veriga nelikvidnosti se ustavi pri gozdnem gospodarstvu.“

odgovarja direktor Kopitarne Janko Rebernik. „Če ne bo dala več lesa letna sečnja, bomo prihodnje leto na tleh. Sušenje polizdelkov za obrat kopit traja eno leto, zato bo sedanja kriza pokazala zobe čez leto dni. Ves čas pogajanja za cene lesa so govorili le o denarju, les pa je šel čez mejo,“ je še potožil.

V Stillesu bodo morali popraviti proizvodni načrt. Naredili bodo manj stanovanjskega pohištva, še

bolj se bodo usmerili v izvoz. Opozarjajo tudi na pritisk drugih cen; dražje se razne plošče, material za površinsko obdelavo, vse v času zamrznitve cen!

A. ZELEDNIK

BOŠTANJ: OKREPILI VODOVOD

Boštanski vodovod spada poleg sevniskega in krmeljskega med največje v občini. Zanj skrbi prizadeveni odbor vaščanov Dolnjega in Gornjega Boštanja. Sedaj so končali dolg vod iz novega zajetja; dela so veljala okrog 130 tisočakov. Novo zajetje krije s prostim padom zaenkrat večino potreb, črpalko vključujejo le občasno.

Voda na predvečer 1. maja

Jože Žibert: šef krajevnega urada in prvi pri gradnji vodovoda v Roviščih

Ko smo se pred mesecem dni neko deževno nedeljo ustavili pri Jožetu Žibertu, je rosilo. Nič kaj prime-

Ob našem obisku je v Žibertovo hišo prihajalo dosti ljudi. Prihajali so tudi otroci in opravičevali starše, da imajo drugo delo, bodo pa že nadoknadili, kar je še treba postoriti pri vodovodu. „Če ne bi ti vodil, ne bi bilo vode. Imaš avto, pa se zapelješ enkrat po to, drugič pa ono,“ je pri bil sosed. Ob takem pogovoru in akcijah ni časa za razlike med delavcem, kmetom ali uslužbencem, kar je Jože.

„V denarju nas je stalo okrog 7 starih milijonov, ljudje so prispevali od 3.500 do 1.000 dinarjev. Kot vsak vodovodni odbor na območju krajevnih skupnosti Studenec smo dobili 4.000 dinarjev. Ljudje pa imajo še po 200 do 300 delovnih ur. Cevovoda je 3 km.“

To je le nekaj števil, ki nam jih je Jože Žibert povedal, ne da bi mu bilo treba seči v mape z računi. Tudi v tem primeru je kaj lahko zračunati, koliko so vaščani obogatili družbeno pomoč.

Delati so začeli lani. K letošnjem prazniku dela so torej primaknili še svojo zmago. Mlaj bo tople vreme kmalu obrilo, posebno gospodinjje pa si bodo dobro zapomnile dan, ko ni bilo več treba nositi vode.

A. Z.

STUDENEC: KMETOVALCI NEGODUJEJO

Odkupne cene za mleko so neustrezne, so menili kmetovalci z območja krajevnih skupnosti Studenec in Primož na razpravi krajevnih organizacij SZDL o novi kmetijski zakonodaji.

Zahtevajo tudi, da se sestane zbor kooperantov in predlaga nove odkupne cene za mleko. Kmetovalci ne morejo razumeti, da se pri sevniskem kmetijskem kombinatu nihče ne zga-ne in posebno v zimskem času priredi strokovna kmetijska predavanja. Obsojajo tudi, da jih ni nihče na kakršnekoli sestanku seznanil s 100 odst. podražitvijo osemenjevanja, ki velja že od začetka tega leta. V svoji sredini bi radi srečali tudi svojega poslanca.

JOŽE ŽIBERT: največ težav je bilo z napeljavo elektrike do zajetja za črpalko.

ren dan za delo pri vodovodu ni bil. Ze takrat je trdil, da bo novi vodovod povezal 18 hiš tam okrog 1. maja. Res je bilo tako. Voda je pri tekla že dva dni prej, na sam večer pred praznikom je ostalo še toliko sil, da so postavili mlaj. To je bila hkrati tudi otvoritev.

Za dan mladosti bodo v Krmelju izročili namenu novo avtobusno postajo in slačilnico z vsemu potrebnimi prostori za rokometase. Kot nam je ob delu minuli četrtek dejal predsednik Svobode Alojz Pirč (prvi z desne), jih je zgradba veljala 7 milijonov; dela seveda ne računajo. (Foto: Železnik)

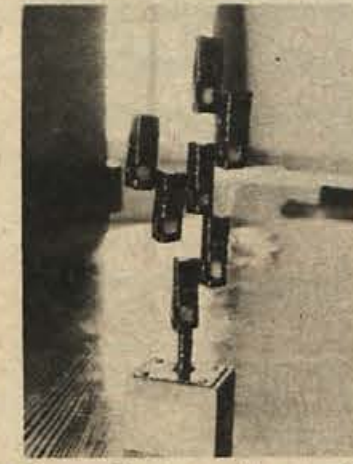
SEVNIŠKI PABERKI

PRIREditVE V MESECU MLADOSTI - Občinska konferenca ZMS bo ta mesec pobudnik številnih akcij in prireditiv. V nedeljo je bila delovna akcija pri gradnji strelišča pod Konjskim, to nedeljo bo tekmovalje ekip mladinskih aktivov v streljanju z zračno puško v Kopitarni, 19. maja bo kriterijska kolesarska dirka sevniskih in hrastniških kolesarjev, 24. maja ženski rokometni turnir, kjer se nadejajo udeležbe Brežičank, Hrastničank in Sentjernečank. Na predvečer dneva mladosti bo taborni ogenj s kulturnim sporedom pred taborniškim domom, v soboto, 26. maja, pa ples mladosti v gasilskem domu. Sprejemi pionirjev v mladinsko organizacijo bodo na šolah.

KJE SO „BOLJSI PIVCI“? Pred prazniki je bil ustanovni zbor kluba zdravljenih alkoholikov, ki so ga udeležili tudi strokovnjaki zavoda iz Škofljice. Na območju, ki ga klub pokriva, je 45 zdravljenih alkoholikov. Poslej bodo imeli redne sestanke v zdravstvenem domu. Na ustanovnem zboru so pogrešali tako imenovane „boljše pivce“ pa tudi predstavnice delovnih organizacij.

DELAVSKE PROGE - Če računamo še avtobus, ki vozi redno na Planino, so v četrtek pričeli voziti kar 4 avtobusi, kakor se je pogodil občinski sindikalni svet s podjetjem Gorjanci in Izletnikom. Vozijo do Pokleka-Blance-Lončarjevega dola (Marofa, Pijavsko-Studenec-Zavratec-Sevnica, z Vrhovega in Radeč). S temi programi minuli teden še ni stekla edino krožna proga Boštanj-Sevnica.

JEZNI ŠRANGARJI - Kdo bi si mislil, da dajo fantje še kaj na stare običaje! Ker je k Andolškovi prišel ženin od drugod in je bila napovedana svatba v židanci, so fantje postavili „šrango“ kar na dveh krajih. Kaže pa, da so jih svatve ukaniili, zato so se fantje maščevali tako, da so spustili gospodarjeve vozove po boštanjskem hribu.

Zborovodje na prvi posavski pevski reviji so dobili v spomin železno skulpturo, delo sevniskega kiparja - samouka Rudija Stoparja

ŠAHISTI V GOSTILNI

Tudi na občnem zboru boštanj-skega Partizana so zamerili skupini mož in fantov, ki že leto za letom prireja pravcato šahovski tekmovalje čez vso mizo v gostilni „Pod Lipo“. Menijo namreč, da bi se ta dejavnost lahko razvijala v društvenih prostorih. Prizadevnim prirediteljem sicer ne gre jemati volje, saj teče tekmovalje vedno v redu, skromen prispevek vsakega šahista pa zadostuje še za prijeten zaključek vsakoletnega tekmovalja. Letos je zmagal Martin Pfeifer.

Pred 1. majem slavi krajevna skupnost Šentrupert svoj praznik v spomin na napad partizanov na belogardiščno postojanko. Redno se poklonijo spominu padlih pred spomenikom, v kulturnem domu pa so učenci in učitelji osnovne šole izvedli pester program. Zlasti so bile dognane recitacije Aškerčeve Stare pravde, kjer so nastopili vsi prosvetni delavci. (Foto: Železnik)

Še krajevna skupnost išče delavce

Razmere v mokroneškem obratu novomeškega Roga obravnaval svet KS - Takoj lahko zaposlijo 40 do 60 delavk - Obrat ima lepo bodočnost

Ko so pred 4 meseci odprli obrat novomeškega ROGA v Mokronogu, ki v glavnem šiva ženske spalne srajce za izvoz, so bili tega dogodka v kraju zelo veseli, saj je prinesel lepo možnost za kruh predvsem ženski delovni sili. Nagel razvoj obrata terja uvedbo druge izmene, v Novem mestu že razmišljajo o odkupu zemljišča za novo gradnjo v Mokronogu, kamor se naj bi obrat preselil po izteku pogodbe z Dolenjko.

Zavzetost krajevne skupnosti za zaposlovanje delavk je vsekakor hvale vredna. Kot so ugotavljali na sestanku, so v ROGOVEM obratu delavke bolje plačane kot v sosednjih konfekcijskih obratih. Gre pa šele za začetke, torej so lepe možnosti za še boljši zaslužek. Začetnice so prejemale 1.050 dinarjev, nekatere v skupinah imajo po 1.430 in celo 1.560 dinarjev mesečnega zaslužka. Kot je povedal direktor ROGA, se pravkar dogovarjajo z novomeškim Zavodom za zaposlovanje o tem, da bi priučevanje novih delavk trajalo le mesec dni, potem bi jih redno zaposlili in nagrajevali po dosežkih tako, da bi nove delavke imele kar največ spodbude. Razmišljajo tudi o prevozih, kot jih imajo že nekatera podjetja v in izven občine.

razumljivo, še ne more imeti še skladov, pokriva pa že proizvodne stro-

ške. Prodaja izdelkov je zagotovljena. V upravi podjetja se ukvarjajo tudi z zamisljo o pomoči krajevni skupnosti, kot to omogočajo ustavna dopolnila. Za potrebe te skupnosti naj bi dajali od 0,4 do 0,5 odst. od neto osebnih dohodkov zaposlenih. Razvija se torej zanimivo sodelovanje, koristno tako za podjetje kot tudi za krajevno skupnost.

A. ZELEDNIK

Takole je bilo pred 4 meseci, sedaj so že možnosti za zaposlitev še novih delavk v lepi delavnici blizu doma. (Foto: Železnik)

Pripravljeni na obrambo

Odbori za splošno ljudski odpor kmalu v vseh krajevnih skupnostih - Uspela predavanja

Mirenski poučni film „Krajevna skupnost v vojni“, ki prikazuje, kako naj bi ravnali v vojni, morda pri kom vzbuja pomislek, ali bi se res znašli tako, kot so v filmu. Zakaj ne? „Le pripravljeno moramo biti, vsestransko razvijati samozaščito, vedeti moramo le, kaj je treba v vojni storiti,“ so menili na seji občinske konference ZK zadnje dni aprila. „Pripadniki teritorialne parti-zanske enote niso marali za potne stroške, izgubljen zaslužek in druga nadomestila na vojaškem urjenju,“ je ponazoril veliko zanimanje in pripravljenost občanov komandant te enote na seji.

Zadnje dni aprila so se iztekli tudi z zakonom določeni roki za izdelavo načrtov za prehod v vojno stanje za razne ustanove in šole. Prav šolstvo je glede tega zaostajalo za drugimi, čeprav je tudi v šolah zanimanje za vseljudo obrambo. Šole morajo glede tega izvajati širši program, je dejal sekretar medobčinskega sveta ZK za Dolenjsko Ludvik Golob. Razvijati morajo vse: od stikov s krajevnimi skupnostmi, družbenopolitičnimi organizacijami do svobodnih aktivnosti v krožkih.

Uspesoblanje strokovnih skupin, rezervnih vojaških starešin in teritorialne obrambe je v glavnem uspešno končano. Pozornost so posvetili tudi sodobnim oblikam vojskovanja, psihološki vojni in drugemu. Najvažnejša pri vsem tem pa je zavest ljudi, da se lahko uspešno branijo. Za potrebe obrambe je na voljo tudi ustrezna oprema.

A. Z.

DROBNE Z MIRNE

OBČANI KUPILI ZOBNO VRTALKO - Vse do nedavnega so v mirenski zdravstveni postaji uporabljali staro vrtalko. S prispevkom občanov in delovnih organizacij je krajevna skupnost zbrala okrog 3 milijone starih dinarjev za sodobno vrtalko. Zdravljenje zob bo torej manj boleče. Akcija je lep dokaz, kaj zmorejo občani, stare vrtalke namreč novomeški zdravstveni dom ni mogel zamenjati. Bodo zagotovili vsaj novega zobozdravnika?

VODNA SKUPNOST BO GRADILA CISTILNO NAPRAVO - Komisija, ki je zbirala ponudbe za gradnjo prepotrebne mirenske čistilne naprave, je prejela le dve ponudbi: Dolenjske vodne skupnosti in domačega Gradbeno-opekarskega podjetja. Odločili so se za Dolenjsko vodno skupnost, ki izvaja tudi ostala regulacijska dela na Mirni. Denar je zagotovljen, tako da ni ovir za pričetek gradnje.

MIRENSKI PRVAKI V „VESELI SOLI“ - V občinskem tekmovalju „Vesele šole“ so se učenci mirenske osnovne šole kar dobro izkazali. V sam vrh so se uvrstili kar štir-

MLADI V MESECU MLADOSTI

Kot vsako leto bo zveza mladine pobudnik številnih prireditiv. Letošnji sprejemi pionirjev v zvezo mladine bodo na posameznih šolah, v zvezo mladine jih bodo sprejeli učenci 8. razredov. Na predvečer praznika mladosti in 81. letnice rojstva predsednika Tita bo v Trebnjem slavnostna akademija. Na dan samega praznika bo v parku v Trebnjem osrednja proslava, kjer bodo sodelovali mladi iz 7. in 8. razredov osnovnih šol. Učenci 6. razredov bodo odšli na partizanske pohode v sodelovanju s krajevnimi organizacijami zveze borcev. 25. maja bo tudi osrednji sprejem vseh mentorjev.

A. Z.

NAJSTAREJŠI LOKAL PODRLI - Nekdanja Bulčeva mesnica spada prav gotovo med najstarejše lokale v kraju. Ker je bila v napoto prometu na dvorišču, jo je lastnik podrl. **OKROG IMV BO SVETLO** - Tovarna gospodinjiskih opreme postavlja več drogov okrog obrata. S tem rešujejo kar dvojce: poleg razsvetljave zemljišča obrata bo osvetljena tudi cesta mimo obrata.

Boljša elektrika

Predsednik krajevne skupnosti Predgrad in občinski odbornik Jože Kastelic je povedal, da so 23. aprila že začeli napeljevati trofazni tok za Predgrad in Jelenjo vas. Zemeljska dela opravljajo vaščani s prostovoljnimi delom, ostalo pa bo uredilo in plačalo ELEKTRO. Prispevek ELEKTRO bo znašal kar okoli 220 do 240.000 din. Trofazni tok je bil potreben, ker zdaj zaradi neprimerne toka niso mogli uporabljati gospodinjstkih, kmetijskih, obrtniških in drugih strojev.

„Krajevna skupnost zbira tudi denar za asfaltiranje ceste skozi Predgrad, ki je letos tudi v občinskem načrtu, pa tudi ceste skozi Jelenjo vas in Ceplje,“ je nadaljeval odbornik Kastelic. Lastniki motornih vozil pa opozarjajo, da je cesta od Brezovice do Predgrada izredno slaba in da bi jo morali bolj vzdrževati.

PRIZNANJA TURISTIČNIM DELAVCEM

Turistično društvo Kočevje je na nedavnem občnem zboru podelilo priznanja več delovnim in drugim organizacijam ter posameznikom, ki so zaslužni za razvoj turizma v občini. Prejeli so jih: Foto-kino klub osnovne šole Kočevje, polharska sekcija pri TD Kočevje, hortikulturna sekcija pri TD Kočevje, Športno društvo Breg-Dolina, AVTO Kočevje, NAMA Kočevje, enota MERCATOR-TRGOPROMET Kočevje, gostinsko podjetje HOTEL PUGLED Kočevje, TVD Partizan Kočevje, Likovni salon Kočevje, Društvo za varstvo in vzgojo ptic Kočevje, France Brus, Ivan Stanič, prof. Miloš Humeč, Anton Obravnič, Peter Šobar, Jože Primc, Lado Gasparac, Stane Jajčić, Miro Hegler, Dušan Lavriha (župan pobratene občine Dolina), Jože Kregar, Stane Otinčič, inž. Anton Prelesnik, Stane Trdan, Miran Kuret (Trst), Jože Zagar (direktor v pokouju, Kočevje), Jože Zagar (direktor NAME, Kočevje) in Matija Praznik.

Kje bomo glasovali 20. maja?

Že čez nekaj dni, 20. maja od 7. ure dalje, bodo odprta številna volišča v ribniški občini. Začeli bodo delati številni glasovalni odbori po voliščih, kakor je navada za občinske volitve. Prosimo vse občane, da olajšajo delo odborov tako, da se bodo zglasili na svojih voliščih že v zgodnjih dopoldanskih urah in oddali svoj glas za napredek, za naše skupne načrte, za samoprispevek.

Glasovali bomo na naslednjih glasovalnih mestih, ki jih naštevamo po posameznih območjih, ta pa po abecednem redu:

Območje Dolenje vasi: glasovalno mesto št. 1 v kulturnem domu Grčarice, Ravne, Jelendol in Jelenov žleb, št. 2 v gostilni Grebenc v Rakitnici, št. 3 pri Francu Hočevanju v Blatih za vasi Blata in Kot, št. 4 v krajevnem uradu Dolenja vas, št. 5 v gasilnem domu Prigorica in št. 6 v gasilnem domu Lipovec za Lipovec in Makošo.

Območje Loškega potoka: glasovalno mesto št. 1 v gasilnem domu v Retjah za Retje, št. 2 v krajevnem uradu na Hribu za Hrib, št. 3 pri Antonu Kordišu v Segovi vasi 1 za Segovo vas, št. 4 na Kapli za Travniki in Srednjo vas in št. 5 v gostilni Komšrlj za Mali Log.

Območje Gorenje vasi: glasovalno mesto št. 1 v gasilnem domu Sv. Gregorja za vasi Slatnik, št. 2 v družni stavbi Velike Poljane za Vel. Poljane, Zukovo, Vrh in Skrajnek, št. 22 pri Antonu Grudnu v Dol. Podpoljanah za Dol. Podpoljane, Gor. Podpoljane, Finkovo, Bukovec, št. 23 pri Stani Petriču za Ortnek in Dule.

Območje Sodražice: glasovalno mesto št. 1 v združenem domu Sv. Gregorja za območje Sv. Gregorja, št. 2 pri Francu Dolščaku, Vintarji 2, za naselja Vintarji, Kotel, Perovo, Pugled, Novi pot, Crni potok in Brlog, št. 3 v gasilnem domu Zapotok za Zapotok in Vinice, št. 4 pri Jožetu Lovšinu, Lipovščica, za Lipovščico, Novo Štifo in Ravni dol, št. 5 v gasilnem domu Zamostec za Zamostec, Sinovico in Presko, št. 6 v domu TVD Partizan v Sodražici za Sodražico I, št. 7 v domu TVD Partizan Sodražica za Sodražico II in Jelovec, št. 8 v stari šoli Petrinca za območje Gore, št. 9 pri Rudiju Pogorelcu za Zimarice, št. 10 pri Edvardu Arku, Globel 3, za Globel in št. 11 pri Rudiju Miheliču v Podklancu.

Območje Ribnice: glasovalno mesto št. 1 pri Ludviku Češarku, Nemška vas 27, št. 2 pri Janču Arku, Otavice 13, št. 3 pri Ivanu Lovšinu, Goriča vas, št. 4 pri Stanetu Andoljšku, Hrvača 4, št. 5 v domu TVD Partizan za Ribnico I. (center), št. 6 v veterinarski postaji za Ribnico II. (Mlaka), št. 7 v domu TVD Partizan za Ribnico III, št. 8 v glasbeni šoli Ribnica za Gorenjsko cesto (Gorenja vas), št. 9 v gasilnem domu Sajevec za vas Sajevec, št. 10 v gasilnem domu Bukovica za Bukovico, št. 11 v gasilnem domu v Danah, št. 12 pri Antonu Adamiču Zadolje, št. 13 pri Eli Škof, Jurjevica, št. 14 pri Ivani Gorše v Kotu 15 za Kot, št. 15 pri Antonu Veselu, Breže 19 za Breže, št. 16 pri Mariji Andoljšek, Breg 10 za Breg, št. 17 v gasilnem domu Dolenji Lazi za Dolenje Laze in Zapuže, št. 18 v gostilni Klun za Zlebi-

č in Gorenje laze, št. 19 v osnovni šoli Sušje, št. 20 v gostilni Klun v Zlebiču za vas Slatnik, št. 21 v družni stavbi Velike Poljane za Vel. Poljane, Zukovo, Vrh in Skrajnek, št. 22 pri Antonu Grudnu v Dol. Podpoljanah za Dol. Podpoljane, Gor. Podpoljane, Finkovo, Bukovec, št. 23 pri Stani Petriču za Ortnek in Dule.

Zal so doslej na vseh zborih volilcev le redki Gorenjci razpravljali o programu javnih del v okviru krajevnega samoprispevka. Kot ostali občani bodo tudi oni seznanjeni s programom javnih del in upamo, da njihovi posebni problemi ne bodo zasenčili pomena akcije za uvedbo krajevnega samoprispevka. Ne bi bilo prav, da bi Gorenjci naselili skupini vaščanov, ki niso zadovoljni s tem, kar imajo, saj so bili prav prebivalci te vasi med prvimi, ki so postali leta 1941 člani OF in nosilci revolucije.

Vidijo le slabo, dobrega pa ne

Odkar je postala Gorenja vas Gorenjska cesta in s tem del Ribnice, je res nastalo za nove »meščane« malo več stroškov, a so tudi pridobitve

Gorenja vas se je že leta 1967 zlila z Ribnico v mestno naselje in je od takrat le še „Gorenjska cesta“. Čeprav so že dolgo del mesta, pa do letos sploh ni nihče zastavljal njihovih mestnih dolžnosti, razen da so izgubili nekaj njiv za stanovanjsko gradnjo.

Zapletlo se je pri rednem odvozu smeti dvakrat na teden, kar so dolžni plačati kot ostala Ribnica. To zahteva tudi medobčinska skupnost za varstvo okolja.

Gorenjci so na zadnjih treh ali štirih zborih volilcev poudarjali:

– Gorenja vas ni in nikoli ne bo mesto.

– Za odvoz smeti bodo skrbeli sami.

– Ne bodo plačevali prispevka za uporabo mestnega zemljišča, zato naj zazidalni načrt (ki velja že okoli 10 let) za njihovo območje razveljavijo.

Na zadnjih dveh zborih volilcev je bilo Gorenjem obrazloženo, da postajata Ribnica in nekdanja Gorenja vas osrednje naselje na območju današnje občine. Zato je treba dovolj zgodaj, se pravi že zdaj, uvajati take ukrepe, da se bo to območje načrtno razvijalo. Zaradi tega bi bilo prav, če bi Gorenjci čimprej uvideli, da je vse to le koristno zanje. Čeprav bodo imeli kot meščani nekoliko več stroškov, bodo imeli pa po drugi strani svoje območje urbanistično urejeno, poskrbljeno bo za razne komunalne storitve itd.

ALI ŠE POSEBNA ŠOLA?

Občinska skupščina Ribnica je oktobra lani imenovala za ravnatelja posebne osnovne šole v Ribnici Franca Zeleznika iz Ribnice, 12. aprila letos pa je že zaprosil za razrešitev dolžnosti. Občinska skupščina je na zadnji seji ugodila njegovi prošnji, naj ga razreši z 31. avgustom letos, čeprav ni navedel, zakaj želi biti razrešen. Sicer pa je Franc Zeleznik že ob sprejemu mesta ravnatelja poudaril, da sprejme to dolžnost le začasno. Zdjaj bo ponovno razpisano prosto delovno mesto ravnatelja posebne šole. Vendar pa bo razpis le, če bo ta šola v Ribnici sploh še obstajala.

Ribnica dobi zastavo

Prve zastave Ribnice bodo vihrale 25. maja

Kaže, da bodo za „Kmečko oheč“ oziroma za „Prevoz bale po ribniško“ v Ribnici prvič zavihrale zastave Ribnice. Preden bo ta članek objavljen, bo že odpravljena zadnja nejasnost, kakšne bodo barve na grbu v zastavi.

Krajevna skupnost Ribnica je že zbrala naročila za okoli 150 zastav, naročila pa jih je 200. Njihova velikost je 2x1 m cena pa 90 din za kos. Ribniške zastave bodo izobešali ob vseh krajevnih praznikih in svečanostih. Občani jih lahko naročijo pri

Hočete vedeti, kaj se pri nas godi? Naročite Dolenjski list!

ZAKAJ RAJE ŠUND?

Na nedavni seji občinske konference SZDL Ribnica so povedali, da je obisk knjižnice nezadovoljiv. Izrečena je bila sodba, da ljudje premalo cenijo knjigo. Verjetno segajo korenine te brezbrzičnosti do dobre knjige v šolske klopi, v osnovno šolo. Že osnovnošolski prehitro vržejo puško v koruzo in se namesto za dobro knjigo odločijo raje za šund.

Sporazume uresničevati

Predlog Kočevja: sekretar aktiva delavcev-komunistov naj bo stalni član konference ZK

Na nedavni seji medobčinskega sveta ZK Ljubljana so sprejeli oceno stanja v organizacijah ZK na območju medobčinskega sveta, sprejeli program dela komisij pri medobčinskem svetu, opozorili na začetek razprave o dopolnitvi statuta ZKS in ZKJ; razpravljali so o povezovanju v ljubljanski regiji in še o nekaterih drugih zadevah. Program dela komisije za kadre, komisije za informacije in politično usposabljanje in komisije za družbeno-ekonomsko vprašanja so sprejeli

krajevni skupnosti, vendar naj jih čimprej, da jih bodo 25. maja že lahko izobešili. Razen tega bo turistično društvo založilo še manjše zastavice Ribnice, velike le 12x24 cm. Jože Gril, tajnik krajevne skupnosti Ribnica, je povedal še, da se bo Ribnica lepo pripravila za praznik oziroma „Kmečko oheč“. Občani bodo uredili pročelje hiš in okolico, povsod bo čimveč cvetja in zelenja, šolarji, mladina in taborniki pa bodo organizirali akcijo za čiščenje Ribnice, pri čemer pa bodo sodelovali tudi ostali občani.

Krajevna skupnost še posebej prosi stanovalce blokov v Vrtnarski, Prešernovi in Trubarjevi ulici, stolpi čev v Prijateljevi ulici in stanovalce v oficirskih blokih, naj kar najlepše uredijo okolico blokov. Seveda velja ta poziv tudi vsem delovnim organizacijam.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCEI

AVTOBUSNA POSTAJA – Krajevna skupnost Ribnica se zavzema za zgraditev avtobusne postaje v Ribnici, ki je zelo potrebna. Z gradnjo pa bo potrebno še nekaj časa počakati zaradi prostora in denarja. SLABA TRŽNICA – Ribniški živilski trg je na prostoru med družinskim domom in cerkvijo. Tržnice ni, zato si prodajalec pomaga kakor ve in zna. Krajevna skupnost se bo prizadevala za ureditev tržnice. Če ne drugega, naj bi postavili vsaj kioske za prodajalce.

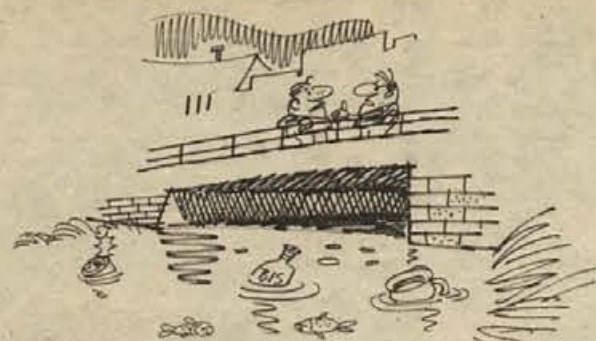
RIBNICA BO NEVESTA – KS Ribnica je imenovala komisijo, ki bo pregledala zunanji videz Ribnice in ugotovila, kaj je treba odstraniti, ker kazi Ribnico. Do 15. maja naj bi bila Ribnica lepo urejena. Pripravljen so tudi ekipe za ureditev okolice Ribnice. V njih bodo sodelovali šolarji, mladina in odrasli. Do „Kmečke oheč“, to je do 25. maja, naj bi bila Ribnica z okolico lepa kot bodo lepe neveste.

NI IZJEM – Prebivalci Gorenjske ceste želijo, da bi bili oproščeni pla-

čila prispevka za odvoz smeti, oziroma so pripravili plačati 20 din na leto za odvoz trdih predmetov. Ostale odpadke bi sami učevali. Občinski odlok o odvozu in plačevanju smeti ne pozna izjem, zato tudi ribniška krajevna skupnost ni mogla ugoditi prošilcem z Gorenjske ceste.

– Sem slišal, da bo dobila Ribnica za „prevoz bale po ribniško“ prvič tudi svojo zastavo z grbom. – Seveda bo, ampak le, če se bodo Ribničanje do takrat zedinili, kakšne barve bosta grb in zastava.

– Zakaj naš turizem nikamor ne splava?
– Rinža je onesnažena, o bazenu pa na zadnjem občnem zboru turističnega društva niso rekli nobene.

Preveč turističnih podjetij za tako malo turizma

Uskladiti razvoj turizma ne le v občini, ampak v vsej zahodni Dolenjski in še čez

Na nedavnem občnem zboru turističnega društva Kočevje so člani kritizirali, da je premalo mladih v upravnem odboru društva, nato pa so izvolili odbor, v katerem so spet pretežno starejši, ker pač mladih ni bilo na občnem zboru, pa tudi v društvu so redki.

Turistično društvo je v zadnjih treh letih opravilo obsežno delo, čeprav marsikaj, kar so sklenili na občnem zboru pred tremi leti, niso uresničili, in čeprav je v zadnjem letu delo celo precej zastalo.

V zadnjih letih je bilo turistično delo preveč razcepljeno, saj je bilo preveč „nosilcev turizma“ za tako malo turizma, kot ga je v občini. Turizem tudi ni mogel hitro napredovati zaradi slabih prometnih zvez (cest) in tudi ne bo napredoval, dokler občina ne bo imela boljših zvez s svetom. Cesta do Broda na Kolpi bo predvidoma posodobljena v dveh letih.

Vedno bolj se uveljavlja tudi pravilno prepričanje, da je treba razvoj turizma uskladiti ne le v občini, ampak tudi v vsej zahodni Dolenjski, pa tudi z območji, ki mejijo na zahodno Dolenjsko. Že leta in leta se na tem območju dogovarjajo, da bi ustanovili Turistično zvezo za območje zahodne Dolenjske, ki bi usklajevala delo vseh turističnih društev, vendar dlje od besed še niso prišli.

Na ne dovolj usklajeno delo vseh organov in organizacij, ki se v občini ukvarjajo z različnimi oblikami turistične dejavnosti, kaže tudi to, da se

občnega zbora TD ni udeležil noben predstavnik lovskih organizacij, ki jih je na Kočevskem precej. Prav lovski turizem pa je na Kočevskem najbolj razvit.

V okviru TD dela tudi več sekcij. Nekatero so zelo uspešne in so pripravile mnogo privlačnih prireditev ter opravile precej koristnega dela. Posebno pozornost bo treba gotovo tudi v bodoče posvetiti polharski sekciji, ki je doslej pripravila dve zelo uspešni razstavi in več drugih prireditev ter sprejela kodeks poljskega lova.

J. PRIMC

ZKGP: Velik korak naprej

Samoupravljanje čimbolj približati delavcem

Komite občinske konference ZK Kočevje je pred kratkim razpravljala o „Predlogu samoupravnega sporazuma o združitvi dela in sredstev in o ureditvi medsebojnih odnosov v ZKGP Kočevje“, ki ga je izdelala posebna komisija podjetja. Predlog je komite ocenil kot velik napredek za urejanje odnosov znotraj ZKGP.

V tem predlogu je veliko dobrega, gotovo pa ga bo pred sprejemom potrebno še dopolniti.

O tem predlogu sporazuma bosta razpravljali še komisija za ekonomske odnose pri občinskih konferencah ZK v Kočevju in Ribnici, nanj bodo dali pripombe še vsi komunisti ZKGP, nato pa bo šel – po oblikovanju nekaterih enotnih stališč – v javno razpravo.

Člani komiteja so v razpravi posebno poudarili, naj bi bil samoupravni sporazum tak, da bo samoupravljanje čimbolj približalo neposrednim proizvajalcem. O tem sporazumu naj bi čimprej izoblikovali enotno mnenje komunisti ZKGP. Prav komunisti so bili doslej zelo nenotni, zato se že več mesecev sploh niso sestali.

J. P.

VABLJIVA IGRA

Zelo privlačna igra za otroke je OTO-MOTO, ki jo je organizirala Avto-moto zveza Jugoslavije. Hkrati pa je to tudi najbolj vabljava oblika tehnične in prometne vzgoje učencev osnovne šole. Na sličicah so narisani avtomobili vseh vrst, od najstarejših do najodobnejših, prezezi avtomobilskih motorjev, slike slavnih dirkačev, prometni položaji na cestah ter razne nalepke posameznih evropskih držav.

V. I.

VESELA ŠOLA: PET PRVAKOV IZ KOČEVJA EN IZ FARE

Na osnovni šoli v Kočevju se je za tekmovalno „Veselo šolo“ prijavilo 93 učencev od 3. do 8. razreda. Naslov „oddelčni prvak“ si je priborilo 24 učencev. Vsi so prejeli diplome Pionirskega lista in se uvrstili na nadaljnje tekmovalne za naslov prvakov razredov šole. Šolski prvaki so: za 3. razred Franci Stefančič, 4. r. Lela Majkič, 5. r. Alenka Remžgar, 6. r. Jure Podražaj, 7. r. Andrej Cetinski in 8. r. Peter Dovč. Na občinskem tekmovalju, ki je bilo 13. aprila v Vasi-Fari, so zmagali vsi našeti prvaki iz Kočevja, le za 7. r. je prvak nov, in sicer Maja Jakšič iz osnovne šole Vas-Fara.

V. I.

DROBNE IZ KOČEVJA

VEČ ZA KURJAVO – Podnebje je na Kočevskem bolj hladno. V vsem letu je le nekaj ugodnih mesecev. Letošnja zima pa nam je pošteno zagodla. Res ni bilo veliko snega, da bi imeli prekomerne stroške s čiščenjem ulic, zato pa je več stroškov zaradi mraza in vlažnega vremena. Zato je bilo potrebno dalj ogrevati stanovanja, lokale, šole, urade itd. Za ogrevanje uradov v stavbi občine so uporabili preko 200 kubikov bukovih drv. V domu telesne kulture so ogrevali telovadnice prostore od 15. septembra do danes, in še ne kaže, da bi lahko prenehali. Torej kurimo v šolskem letu 1972/73 že osmi mesec.

SPET KASNE PRIPRAVE – Za 30-letnico Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju so se nekatere priprave za proslavo že začele. Izdelan pa bi moral biti že vsaj okvirni program prireditev, da bi se društva in organizacije lahko pripravile. Kmalu bodo šolske počitnice, čas dopustov in potovanja, zadnji mesec bo malo časa, ker se nekatere prireditve pričnejo že v začetku septembra.

PREMALO DEJANJ – Drugod zbira mladina star papir, v Kočevju pa ga mečemo na smetišče. Vsa okolica mesta je eno samo smetišče.

Drugje imajo tudi že akcije za olepšavo in očiščenje krajev in mest. Pri nas tega še ni. Še marsikaj takega imajo v manjših krajih, kot je Kočevje, česar v našem mestu nimamo. Za take akcije ni pobudnikov, še manj pa ljudi, ki bi bili pripravljeno poprijeti za delo. Več je onih, ki samo kritizirajo in od družbe zahtevajo, pri združenem delu pa stojijo ob strani. Tudi v Kočevju ne bi škodovalo, če bi končno le spoznali, da izrek „Manj sestankov – več dela“ ni brez smisla.

LEDENO JAMO na Stojni za Mestnim vrhom je znani jamar Dušan Novak iz Ljubljane v Planinskem vestniku št. 4 zelo lepo in strokovno opisal. Navaja izsledke, ki jih je zbral o vseh dosedanjih raziskavah iz arhivov in jamarske literature od leta 1912. Predvsem pa točno opisuje raziskovalne oblike Ledene jame, ki jih je opravila Jamarska sekcija PD „Zelezničar“ Ljubljana po letu 1957. V Vestniku je tudi pregledna skica preteza jame. Iz nje je razvidno, da je sedaj jama raziskana do globine 105 m. To bi bil lep turistični objekt, ki bi ga bilo treba urediti še to sezono vsaj v toliki meri, kot je bil urejen nekdanj. Ne bi bilo odveč, če bi jamarsko društvo Kočevje dalo članek in skico v svojo razglasno vitrino.

KOČEVJSKE NOVICE

Alkoholizmu skupen boj

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij, socialne službe in občinske skupščine v Črnomlju so se 3. maja udeležili posveta, ki ga je sklical Klub zdravljenih alkoholikov. Dogovorili so se za akcijo, da bi s skupnimi močmi zavirali razmah alkoholizma. Najprej bodo zbrali podatke o občanih, ki so podvrženi temu zlu; podatke o številu prekrškov zaradi alkohola, o škodi, ki jo imajo podjetja zaradi čezmernega pitja zaposlenih, in o tem, kakšne posledice nosijo otroci alkoholikov in kako se to kaže v šoli.

Na občnem zboru Kluba zdravljenih alkoholikov 21. maja bodo na osnovi podatkov ugotovili stanje v občini, hkrati pa načrtali skupno akcijo pod naslovom: Boj proti alkoholizmu.

KAKO JE V BELTU?

Osnovna organizacija Zveze komunistov v tovarni BELT je ocenjevala stanje v podjetju po zadnjih dogodkih. O tem je pripravila gradivo, ki so ga 3. maja pretresali še na seji občinskega komiteja v Črnomlju skupno s sekretariatom osnovne organizacije ZK in vodilnimi ljudmi iz BELTA.

„Teta, našo puro je pa lisica zgrabila.“ sta mi v Dobljčah povedala Matejka in Marjan Stukljeva, ko sta, sedeč na drevesnem deblu, preganjala dolgčas in opazovala, kaj se na vasi dogaja. (Foto: R. Bačer)

Kjer je vodstvo dobro, ni težav

Krajevne skupnosti v črnomeljski občini so zelo različne po moči, velikosti in uspehih, vse pa čakajo nove in zahtevne naloge. Kaj meni o tem Lojze Šterk, predsednik Socialistične zveze?

Pred prazniki je bila občinska konferenca SZDL v Črnomlju posvečena oceni dela in vlogi krajevnih skupnosti, hkrati pa so ob dosedanjih izkušnjah pokazali na pomanjkljivosti. Kje se kažejo uspehi in težave, je v razgovoru povedal Lojze Šterk, predsednik občinske konference SZDL.

— Kako je pri vas v praksi uresničeno načelo, da občani v krajevni skupnosti uresničujejo svoje družbenoekonomske, socialne, kulturne, športne in druge potrebe? Kakšno je trenutno stanje v vaših krajevnih skupnostih?

„Imamo 15 krajevnih skupnosti, od najmanjše z nekaj več kot sto volilci, do največje z nad 3000 občani. Od take, ki obsega le eno vas, do take, ki vključuje približno 37 vasi. Izven območja krajevnih skupnosti pa imamo še 7 vasi. Da bi krajevne skupnosti in njihovo moč bolj izenačili glede novih nalog, imamo predlog za združevanje občanov in naselij, po katerem naj bi v bodoče delovalo le še 11 krajevnih skupnosti.“

— Katera vrsta dejavnosti je v krajevnih skupnostih najbolj razvita?

„Večina krajevnih skupnosti svojo vlogo opravlja precej enostransko. Dokaj aktivna so prizadevanja pri reševanju komunalnih težav, kamor sodijo popravila vaških poti, pokopališč, napeljava industrijskega toka in podobno. Manj zavzeto je delo na področju priprav za splošni ljudski odpor, pri razvoju kulture, skrbi za socialno ogrožene občane. Imamo pa več kot 1700 ostarelih ljudi v občini, skoro polovica teh je sama doma na kmetijah in več kot 300 jih nujno potrebuje stalno oskrbo.“

— Sveti krajevnih skupnosti naj bi bili duša in srce vseh vaških akcij. Ste z njihovim delom

zadovoljni?

„Tudi v tem so velike razlike med posameznimi območji. Tam, kjer sveti delajo javno, na osnovi trdno zastavljenih programov, ni večjih težav in dosegajo lepe uspehe. Tam pa, kjer se sveti zapirajo in hočejo predstavljati krajevno oblast, celotna krajevna skupnost ne kaže vidnega napredka.“

— V čem vidite krivdo za pomanjkljivosti, na katere ste naveli v oceni dela krajevnih skupnosti?

„Pomanjkljivosti so gotovo tudi odraz premajhne pomoči Socialistične zveze in občinske skupščine. To potrjuje tudi dejstvo, da v zadnjih 5 letih problematika krajevnih skupnosti ni bila niti enkrat obravnavana kot osrednja točka dnevnega reda v katerem od političnih ali

predstaviških teles. V bodoče bo treba to slabost odpraviti.“ R. B.

NA MAVERLENU DELAJO

Pred prvomajskimi prazniki se je na Maverlenu sestal politični aktiv krajevne skupnosti in nakazal več perečih vprašanj: premajhno zanimanje KZ Črnomelj za pospeševanje vinogradništva, poljedelstva in sadjarstva na tem območju, slaba preskrba z umetnimi gnojili, potreba po izobraževanju kmetijskih delavcev itd. Med drugim so sprejeli sklep, naj mladinski aktiv in krajevna organizacija ZZB NOV izdelata skupen delovni program za letošnje leto. Zajete naj bi bile naslednje akcije: zbiranje prispevkov za spomenik NOB v Kumrovcu, obeležja prazničnih dni, praznovanje 30. obletnice partizanskega mitinga, srečanja s preživelimi odposlanci Kočevskega zbora in še nekatere druge naloge.

ANTON MIHELIC

Še ni prave zavzetosti

Glavna napaka: Zveza komunistov v šolah še ni postala organizirana idejno-politična sila

Ko je 24. aprila občinski komitej ZK v Črnomlju skupno z ravnatelji osnovnih šol razpravljal o uresničevanju zastavljenih nalog v aktivu komunistov prosvetnih delavcev in aktivna komunistov v temeljni izobraževalni skupnosti, so ugotovili, da je bilo doslej premalo prenašanja teoretičnih stališč v prakso. Aktivna doslej nista opravila svoje vloge, zato bo treba v dobrem mesecu in pol zamujeno nadoknaditi.

Do konca maja bodo morali izdelati oceno glede samoupravnega položaja učencev pri pouku in samouprave učencev pri izvenšolskih dejavnostih. Do konca junija pa je čas za ustanavljanje TOZD v šolstvu.

Glavna pomanjkljivost v delu pa je, da Zveza komunistov v šolah še ni organizirana idejna sila. Doslej deluje osnovna organizacija ZK samo na šoli v Črnomlju, medtem ko sicer ustanovljeni oddelki v Dragatušu, Semiču in na Vinici še niso prav zaživeli.

Zlasti pa ni zadovoljivo idejno-politično stanje na gimnaziji, kjer je od 10 članov profesorskega zbora samo eden komunist. Dobra stran, ki so jo na sestanku ugotovili in pohvalili, pa je, da so člani Zveze komunistov — prosvetni delavci skoraj vsi družbeno zelo aktivni. V marsikateri vaški krajevni skupnosti, deloma tudi v mestu, so ravno oni tisti, na katerih ramah leži glavno breme družbenopolitičnega dela.

— turistična prireditve v Črnomlju, JURJEVANJE bo 9. in 10. junija. Odbor je že pričel delati, prav tako se sestajajo podobori.

TOKRAT SO SE ODREZALI — Pred letošnjim prvim majem je akcija krajevne skupnosti Črnomelj pripomogla, da so občani za praznik lepo okrasili hiše. Trgovine so prodale okrog 200 zastav, tako da je bila redka hiša, kjer ni plapolala zastava. Prejšnja leta je bilo ravno narobe.

RAČUNAJO NA 80 UDELEZENECV — 11. maja bo v organizaciji občinskega sindikalnega sveta seminar za predsednike delavskih svetov, direktorje in predsednike odborov za SLO. Predavatelji iz Ljubljane bodo govorili o samozagati in smericah obrambe SFRJ ter o bodočih nalogah, ki jih bo treba čimprej izvesti.

UMRLA STA Janko Gorjanc, star 85 let, in Franc Zagmajster, star 78 let, oba iz Črnomlja.

BELOKRANJSKEM ROJAKU V NEDELJO

Spomenik in ploščo

Spomenik dr. Niku Županiču bodo odkrili v Metliki, spominsko ploščo pa v Gribljah

Belokranjsko muzejsko društvo vabi k odkritju spomenika antropologa, zgodovinarja in narodoslovcu dr. Niku Županiču (1876-1961), ki bo v nedeljo, 13. maja, ob 9. uri pred Belokranjskim muzejem v Metliki. V muzeju bo hkrati odprta razstava o tem pomembnem belokranjskem rojaku.

Isti dan ob 11. uri bodo v Gribljah na rojstni hiši dr. Nika Županiča odkrili spominsko ploščo.

Na proslavi v Metliki bo govoril univerzitetni profesor dr. Vilko Novak, predstojnik etnološke stolice na ljubljanski univerzi, v Gribljah pa dr. Boris Kuhar, ravnatelj Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani in predsednik republiške kulturne skupnosti.

»Sposobne že, a se branijo«

Pogovor z Mimico Molek o tem, zakaj je razmeroma malo žensk zastopanih na vidnejših funkcijah v javnem in političnem delu

Metliška občina je ena izmed tistih, ki ima med zaposlenimi pretežno žensko delovno silo, toda žene nimajo zato nič več funkcij, če izzamemo Rdeči križ in socialno delo. Ker v Metliki deluje Konferenca za družbeno aktivnost žensk, sem se z njeno predsednico Mimico Molek pogovarjala o teh stvareh.

— Ali mislite, da je delež žena v raznih funkcijah, skratka tam, kjer se odloča o sredstvih, ustrezen njihovega deležu pri ustvarjanju narodnega dohodka?

„Vsi vemo, da gre za razkorak med deležem žena, ki ga dajejo družbi, in njihovim zastopstvom v raznih funkcijah, zlasti v družbenopolitičnem delu. V samoupravnih organih delovnih organizacij so ženske malo bolj zastopane.“

— Je tudi pri vas tako, da žene pobirajo predvsem članarino za razne organizacije, nosijo glavno breme pri RK in v raznih socialnih akcijah, na drugih funkcijah pa jih redko vidimo? Mar niso sposobne delati kaj drugega?

„Prav gotovo ni res, da bi bile žene sposobne le pobirati članarino itd. Danes so žene, posebno zaposlene, dokaj razgledane. Ni pa žene lahko prepričati, naj funkcije sprejmejo.“

— Če se branijo, se zaradi pretirane skromnosti ali prevelike obremenitve še z domačim delom?

„Žene se izogibajo odgovornih funkcij največ zato, ker jih je veliko v službi, drugi delovnik pa jih čaka še doma. Pogoji, da bi jih pri gospo-

dinjskem delu razbremenili, so pri nas še zelo slabi. Urejeno imamo le varstvo, še to le v dopoldanskem času, pri vsem drugem delu pa se mora žena znajti sama. Nimamo servisov za gospodinjstvo pomoč na domu itd.“

— Se bo vaša konferenca potegovala za uresničitve dogovora, naj bi bilo med kandidati za nove funkcije vsaj 30 odstotkov žensk? Boste našli toliko tovarišic?

„Te naloge smo se delno že lotili in imam za velik uspeh to, da je v novoustanovljenem svetu krajevne skupnosti Metlika med 23 člani kar 8 tovarišic. Dalje mislim, da sposobnih žensk pri nas ne manjka, samo

CENA ZA PRAVICE

Metliška občina je pred kratkim podpisala pogodbo o prispevku, ki ga mora plačati Skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov zaradi sofinanciranja večjih pravic, ki so jih kmetje v tej skupnosti dobili. V letošnjem letu bo morala občina plačati 106.030 din.

DELEGATKA IZVOLJENA

Na občinski konferenci Zveze komunistov v Metliki, ki je bila pred prvomajskimi prazniki, je bila za delegatko metliškega območja na IV. kongresu ZK izvoljena Ksenija Khalil, sekretarka v podjetju BEGRAD Črnomelj. Tovarišica Ksenija bo zastopala vso Belo krajino, razen tega še nekaj dolenskih občin.

Film ni le zabava

Poskrbeti za red in mir med predstavami in preurediti dvorano, sta nujni nalogi

Metliško kino dvorano bi bilo potrebno preurediti. Zastarelo je vse: aparaturna in oprema. Uprava kina in kulturna skupnost sta se dogovorili, da bodo nekaj najnujnejših del opravili že letos. Kino podjetje se je doslej vzdrževalo samo, zato je razumljivo, da je naročilo filme, ki so prinesli največ denarja v blagajno. Zadnje čase je zanimanje za filmske predstave močno upadlo, pri bolj zahtevnih filmih gledalci zapuščajo dvorano, ker nimajo nikakršne filmske vzgoje.

Med predstavami nekateri kadijo, čeprav to ni dovoljeno, dajejo neumestne pripombe, kričijo, loputajo z vrati. Uprava kina podjetja in kulturna skupnost sta se odločili, da bodo šli v skupno akcijo. Najprej bodo predlagali občinski skupščini, naj sprejme odlok o kaznovanju vseh tistih, ki motijo kulturne prireditve, tudi kino predstave.

Nekajkrat na leto bodo organizirali posebne predstave za mladino, z uvodnim predavanjem o sedmi umetnosti. Krajša predavanja nameravajo uvesti tudi pred umetniško vrednimi filmi, naročali bodo nove, aktualne filme. Razmišljajo tudi, da bi pripravili teden slovenskega ali teden jugoslovskega filma, pa teden filma te ali one države, tega ali onega režiserja. Več pozornosti bodo posvečali tudi popularizaciji filmske umetnosti med ljudmi. Ne bi bilo neumno, če bi ustanovili klube ljubiteljev filma, če bi povabili na predstave ustvarjalce, igralce in podobno.

Če bodo letos uresničili le del zadanih si nalog, bo sedelo v dvorani brez dvoma več ljudi, ki ne bodo gledali na film samo kot na zabavo.

Toni Gašperič

Središče Gradca bo kmalu doživelo spremembe. Hiša, ki jo vidite na sliki in v kateri je bila mesnica, bo v kratkem porušena. Kmetijska zadruga Metlika bo na tem prostoru postavila lepo stavbo, v kateri bo sodobno urejen lokal z delikatno in mesnimi izdelki. (Foto: R. Bačer)

SPREHOD PO METLIKI

PRIZNALI NAPAKE — Predsedstvo mestnega mladinskega aktiva je imelo 27. aprila sestanek, na katerem so kritično pregledali dosedanje delo in se pogovorili o bodočih akcijah. Sklenili so, da bodo v prihodnosti bolj delavni.

KRES NA VESELICI — Za praznik dela je na Veselici zagorel kres, ki so ga pripravili mladinci osmih razredov. Tudi krajši program je pripomogel, da je bilo zares prijetno. Za praznik pa sta meščane zbudila budnica mestne godbe in streljanje z Veselice. Mesto je bilo lepo urejeno.

NOVI TABLI — Pri vinski kleti in sejmišču so postavili novi tabli s kaziptoti. Bil je skrajni čas, saj so bili tuji na krizišču pred samopostrežbo večkrat v zagati, kod se gre v Karlovac in kod v Črnomelj.

CESTE OPRANE — Pred prazniki

za njihovimi imeni bi morali malo pobrskati po delovnih kolektivih. Naša naloga je: žene prepričevati, naj funkcije sprejmejo, po drugi strani pa organizirati delovanje tako, da bi jim opravila v gospodinjstvu čimbolj olajšali.“

R. BACER

Ni bilo prvič

To, kar se dogaja na Grabrovcu na zborih volilcev, že meji na nedostojno vedenje posameznikov. Ob nedavnem sestanku vaščanov so bili nekateri (zmeraj isti) spet preveč glasni zaradi pretirane korajžje, ki jo daje alkohol.

Vse zapovrstjo so dajali v nič. Kar je bilo doslej narejenega, so vse obgodrnjali; zaradi takih ljudi se sestanek vleče pozno v noč, ko bi lahko v poldrugi uri vse končali.

Hudo je, če odbornik mlati prazno slamo. Veliko naporov in časa je treba, preden takega prepričaš, da nima prav, ko trdi: „Podpirate tako oslarijo, kot je otroški vrtec v Metliki...“

Teško bi danes našli človeka, ki misli, da nam vrtni niso potrebni. Na Grabrovcu pa nekaj ljudi vedno sede v zadnji vrsti, dajejo glasne in neumne pripombe, zaradi njih pa vsi izgubljajo čas.

Da se razumemo: kritika je povsod dobrodošla, če jo izreče trezen človek in na dostojen način. To, kar so dogaja na Grabrovcu, pa ni kritika, ampak škodljivo kriktastrstvo.

Složni uresničimo vse

Združiti sile in denar pa bodo načrti uresničeni - Nesloga nas ne bo pripeljala naprej

Razpis referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za gradnjo objektov družbenega standarda in komunalnih objektov je prvi na seznamu prednostnih nalog v občini za leto, ki ga je sprejela občinska skupščina Ribnica na nedavni seji. Te prednostne naloge so del „smernic politično-izvršilnim in upravnim organom za uresničitev neposrednih nalog občine Ribnica letos.“ Nekateri objekti splošnega pomena, kot so kanalizacije, vodovodi, asfaltiranje cest, javna razsvetljava, novi mostovi, varstvene ustanove, vrtci, telovadnice itd., so že

dolgoletne želje občanov. Občinska skupščina teh želja ne more sama uresničiti, ker nima denarja. Uresničitev teh načrtov pa je možna, če bodo vsi občani združili svoje sile in denar, se pravi, če bodo izglasovali tudi samoprispevek. Tako bi lahko uresnili program javnih del, ki je izraz njihovih želja, želja vseh občanov. Občinska skupščina priporoča posameznim območjem občine, da si izberejo oziroma zadajo tak program del, ki ga bodo sposobni uresničiti, tako denarno kot časovno.

Zaparkirani avtomobili

Ne kaže drugače - Ribničanje bomo morali zavirati rokave in razširiti parkirne prostore po našem mestu. Premajhni so in premalo jih je ali pa ne znamo izkoristiti vseh možnosti. Osrednji parkirni prostor pred gradom - ko so ga pred leti asfaltirali, se je bil hud boj za to, da tu ne bi dovolili parkiranja avtomobilov - je odločno premajhen, zaradi neurejenosti pa še manjši. Z ene strani ob Stangradu, je bil dalj časa v kupu premoga, tako da je bilo zaradi parkiranih avtomobilov vozišče še ožje, z druge strani pa so včasih avtomobili parkirani celo v treh vrstah.

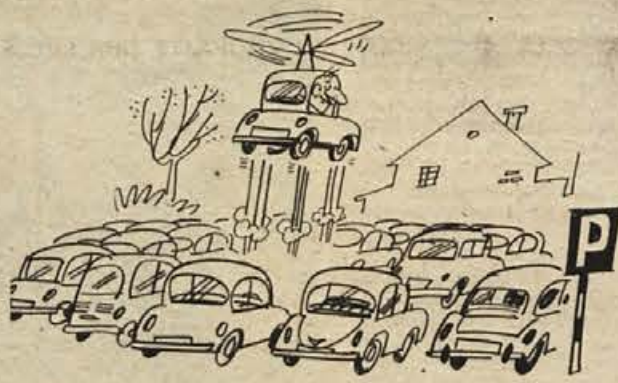
Nemalokrat se zgodi, da je cesta z Ugarja in Opekarne, od koder poteka zaradi tovarn velik tovorni promet, skoro povsem zaprta. Pogosto se avtomobilistom zgodi, da najdejo svoja vozila, če

prav se ustavijo samo za nekaj minut, povsem zaparkirana, da jih po nekaj ur ne morejo spraviti iz pločevinate zmede. Neuvidni vozniki ustavljajo za že parkiranimi vozili, ne da bi pomislili, da voznik pred njimi parkiranega avtomobila morda, čeprav ga bo nujno potreboval, po več ur ne bo mogel rešiti.

Včasih so miličniki zapisovali in kaznovali voznike, ki so ustavljali za že parkiranimi vozili, sedaj ne več. Vsekakor bi bilo nujno na asfalt zarisati, kje in do kod se lahko parkira. Preko leta bo zmede s parkiranjem raje več kot manj... -vec-

SINDIKALNI SEMINAR

Občinski svet Zveze sindikatov je skupno z delavsko univerzo Ribnica organiziral seminar za predsednike in tajnike sindikalnih organizacij. Predavala sta Mitja Švab, predsednik komisije za samoupravljanje pri RS ZSS, o temeljnih organizacijah združenega dela kot osnovni celici družbenoekonomskih odnosov in Zvone Zagar, predsednik MO sindikata za industrijo in obrt Ljubljana, o družbeno-politični vlogi sindikatov in o delovanju osnovne organizacije sindikata.

Rešitev - po ribniško!

Manj za plače, več za sklade

Izkoristiti obstoječe proizvodne zmogljivosti in izboljšati storilnost - Posebno pozornost likvidnosti in obratnim sredstvom

Načrt gospodarskega razvoja občine Ribnica za leto predvideva, da bo v primerjavi z lani družbeni proizvod večji za 6,5 (realni) oziroma 17,5 odstotka (nominalni). Cene bodo večje za 11 odstotkov, produktivnost in zaposlenost za 3 odstotke, nominalni osebni dohodki za 10 odstotkov, cene in življenjske potrebščine pa za 12 odstotkov.

Družbeni proizvod (nominalni) se bo povečal za skoraj 43 odstotkov, akumulacija gospodarstva pa bo zaradi omejitve osebnih dohodkov in omejitve ostale porabe večja za 34,4 odstotka.

Zastavljeno stopnjo gospodarske rasti za letošnje možno doseči brez posebnih investicij. Treba bo v glavnem le izkoristiti zmogljivosti novih obratov ITPP, EUROTRANS, KRIM, BPT v Loškem potoku; proizvodnja pa bo stekla tudi v novih proizvodnih halah DONIT v Sodražici in RIKO v Ribnici.

Nove investicije bodo namenjene predvsem za dvig storilnosti dela, za večjo mehanizacijo in avtomatizacijo. Sodobne tehnološke in poslovne metode so se doslej v občini prepočasno uveljavljale.

Posebno pozornost bo moralo vsako podjetje in obrat posvečati likvidnosti, obratnim

sredstvom in stvarnemu prikazovanju vednosti zalog, pa tudi terjatju.

Otroci brez piškavih zob

Brez vode zdravnik in zobozdravnik ne moreta delati - Skrbe za zdravje 2700 ljudi

Dr. Franjo Kvaternik je v Loškem potoku od 1. januarja letos. Vprašali smo ga, kako se je vživel v novo okolje, kakšne značilnosti je opazil in kako je zadovoljen s prostori in opremo v ambulanti. Povedal je:

Dr. Franjo Kvaternik: „Oprema v ambulanti je v redu. Zgradbo pa bi morali malo bolj vzdrževati.“ (Foto: Mohar)

V Loški potok sem prišel iz sosednjega Čabra, kjer govore in žive ljudje približno tako kot tu. Raven tega sem že dva meseca pred novim letom honorarno delal na tem območju, tako da sem se tu hitro vživel.

Bolniki so v glavnem stari ljudje, ki imajo skoraj enake bolezni kot povsod drugod po svetu. Presenetljivo pa me je, da je zobozdravstvena

Med panogami, ki so slabše razvite, so kmetijstvo, obrt, gostinstvo in trgovina. Kmetijstvu bo potrebna letos izdatnejša pomoč. Gostinstvo že gradi hotel B kategorije. Zaradi zastarelosti trgovine pa se precej kupne moči občanov odliva iz domače občine.

služba zelo dobro urejena, saj ima le redkokateri šolski otrok pokvarjene zobe. Zelo dobro je utečena tudi posvečevalnica za otroke in dojenčke, ki jo vodi za babico Frančko Mohar.

Tudi nisem opazil, da bi na tem območju ostajali stari, ki zbolijo, brez pomoči sorodnikov, čeprav je veliko ljudi v Nemčiji in drugod.

Naša zdravstvena ekipa, ki šteje 7 ljudi (zdravnik, medicinska sestra, zobozdravnik, zobotehnik, asistentka, babica in administratorka), skrbi za zdravje 2700 ljudi na območju od Loškega potoka do Čabra.

Oprema v ambulanti je v redu. Zgradbo pa bi morali malo bolj vzdrževati. Predvsem je treba popraviti streho in preplekati lesene zunanje dele. Včasih nam jo zagode tudi voda, ki teče nekako od zjutraj pa do 16. ali 18. ure.

J. PRIMC

ANTON PIRNAT

Antona Pirnata Burovega Tončka z Velikih Poljan, občina Ribnica, ni več. Kdo ni poznal vaseške vseznala! Imel je žilico umetnika-naivca. Vsega se je lotil, od izdelave vencev do bogcev in raznih lepotečnih ograj, presajanja raznih dreves in grmičevja pa do izdelave kmečkih orodij. Bil je vedno iskan, kadar je bilo treba kaj postoriti. Med delom je vedno prepeval in poživljal sebi in drugim v dobro voljo. Pred leti pa je zbolel, vendar se ni menil za bolezen. Bil je vesel in je delal, kot da mu ni nič. Marsikaj je imel še v delu in zaradi prerane smrti je ostalo marsikaj nedodelanega. Marsikatero je razdelil na račun kogarkoli, a je bil hkrati z vsemi dober in prijazen. Ni imel sovražnikov. Vsi so ga imeli radi.

Zadnji teden je začutil, da se mu naglo bliža konec in se je vsepovsod poslavljaj tako, da so bili drugi bolj žalostni kot on sam. Vedel je, da mu ni več pomoči, saj je dan pred smrtjo tehtal le 36 kg.

Burov Tonček nam bo še dolgo ostal v spominu kot priljubljen vaški pevec, zadnji iz rodu Andrečevih.

V. P.

JULIJA ZAČETEK?

Občinska skupščina Ribnica je pripravila skladu za gradnjo in opremo poslopij osnovnih šol, naj finansira gradnjo telovadnice (v okviru družbenega središča) v Dolnji vasi, in sicer iz naslednjih virov: solidarnostni delež vseh območij (samoprispevek) - milijon din, posojilo Ljubljanske banke - 700.000 din, delež gospodarskih organizacij - 100.000 din. Upravni odbor sklada je že sklenil, naj se gradnja začne 1. julija letos in zaključijo do konca leta. Ta gradnja je bila predvidena že v okviru programa del, ki so bila finansirana z zadnjim samoprispevkom, a je zaradi podražitev zanjo zmanjkalo denarja.

Najboljši na Osankarico

„S kurirčkovo pošto so se končale glavne akcije naše pionirske organizacije za to šolsko leto.“ je povedala mentorica odreda Majde Šilc na osnovni šoli Sodražica, Anica Drobnič.

Sodražski pionirski odred je zelo uspešen, zato je prejel tudi republiško priznanje. Razen rednih praznov ob raznih praznikih in priložnostih naj omenimo, da sodražski pionirji tekmujejo v „Veseli šoli“ in Jugoslovanskih pionirskih igrah. Prirejajo športna tekmovanja, obiskujejo grobove padlih, pripravili pa so celo veselo pusto vanje.

Ceprav je glavno delo za to šolsko leto že opravljeno, pa se le še pripravljajo na dve pomembni prireditvi. Prva je dan mladosti, ko bodo pomagali mladincem pri organizaciji proslave ob sprejemu pionirjev v mladinsko organizacijo, druga pa udeležba na zboru slovenskih pionirjev na Osankarici, ki bo 10. junija. Na ta zbor bodo z območja Sodražice poslali 10 najbolj delavnih pionirjev. To bo nagrada za njihovo uspešno delo.

Ob zaključku pa naj vam predstavimo še vodstvo tega

uspešnega pionirskega odreda: predsednica je Majda Govže, tajnik Boris Vesel, blagajnik Martina Pust ter zastavonoši Viktor Drobnič in Bojan Zgonc.

Anica Drobnič: „Delo našega pionirskega odreda je uspešno, za kar smo pred kratkim prejeli tole republiško priznanje.“ (Foto: Primc)

STANOVANJA ZA UPOKOJENCE

Društvo upokojencev občine Ribnica se je odločilo, da bo z drugimi organizacijami in podjetji gradilo etažna stanovanja, da bi zagotovili stanovanja upokojencem, ki žive v neprimernih stanovanjih. Za to gradnjo namerava društvo najeti posojilo v višini 2,5 milijona din pri skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Ljubljani. Pogoji so 2 odstotka obrestna mera in odplačilni rok 25 let. Občinska skupščina je že dala garancijsko izjavo za najetje posojila.

V polni zavesti tega, kar je moralo priti, so odposlanci kočevskih kmetov zapustili vicedomsko palačo in skozi karlovska vrata odpekotali v zasneženo dolensko stran.

Svečanica je bila že mimo, v grajski pisarni pa še vedno niso zaznamovali nikakih dohodkov ali novo vpeljanih davščin. Oskrbnik Steržen je bil stalno slabe volje in z ničemer mu ni bilo moč ustreči. Njegova žena Elizabeta je ob njem preživljala hude čase. Bil je stalno pijan, kajti vina je imel na pretek. Grof mu je namreč tiste dni pred prazniki, ko je izdelal načrt novega obdavenja kmetov in meščanov, ki je pred Silvestrovim povzročilo toliko vroče krvi med podložniki, v njem, grofu, pa zbudilo upanje, da bo svoj častni kvartopirski dolg dva tisoč goldinarjev pravočasno poravnal, nakazal iz grajske kleti deset veder vina. Pijače mu ni manjkalo, pač pa so mu manjkali ljudje, nad katerimi bi lahko stresel svojo nakopičeno jezo.

Iz dežele pod gradom pa so vsak dan prihajale vedno slabše novice. Kmetje so trmoglavo ustavili vse datjate in tlako. Sicer pa v gradu niso dosti zvedeli, kaj kmetje nameravajo. Vedeli so samo to, da so se Kmečka zveza in mestni cehi tesno združili, da so poslali poslanstvo k vicedomu v Ljubljano in da so izvolili Ivana Jonkeja iz Mozlja za svojega voditelja. Pa tudi to so zvedeli, da se bodo kmetje

vsakemu nasilnemu izterjavanju davkov uprli z orožjem. Gospod baron pa je bil tudi osebno ujaljen. Ko se je pred dnevi vračal na grad, je s pobočja iz gozda prihrumela velika skala in toliko da ga ni s konjem vred pokopala pod seboj. Vse je kazalo, da je nekdo na pobočju razrahljal skalo in jo spravil v dir, ko pa so gozd temeljito preiskali, so izgubili sled za storilcem. Zaradi varnosti baron ni več zahajal v gozd, ampak je v svojih sobah predel hudo jezo in preklel vse puntarske knete po Kočevskem.

A tudi v mestu Kočevju ni bilo kaj veselo. Obrt in trgovina sta doživljali hude čase. Obubožani kmetje, ki so komaj premgoli potrebno za golo življenje, niso kaj prida kupovali in tudi obrtniki so sedeli križem rok. Krojači, čevljarji, kovači in drugi obrtniki, ki so poprej opominjali kmete in meščane, naj bodo pametni in ubogljivi, so zdaj sami najbolj glasno preklinjali grad. Oboroženci z gradu se niso smeli več posamezno pokazati v dolini, kajti takoj so jih spravili v metež in jih izprebili na žive in mrtve. Ker se nihče ni več prikazal na gradu z datjavami, so v grajski kuhinji in shrambi bridko občutili te izostanke. Primanjkovalo je perutnine, jaje, masla in sira. Zato se je oskrbnik Steržen odločil za poseben ukrep. Sam je na čelu desetorice oborožencev krenil v Slovensko vas. Moral se je pokazati ljudem v dolini in jim dopovedati, da je šala pri kraju in da pojde od zdaj dalje zares.

V vasi so se ustavili pred hišo župana Janeza Sakerja. Vas je bila kot izumrla, nikjer ni bilo videti žive duše, znak, da so ga vaščani že od daleč zagledali. Z razbijanjem po hišnih vratih so priklicali na dan kmeta-župana. Počasi je pristorkljal iz veže in jih vprašal, kaj bi radi. V oskrbniku Sterženu je zavrelo. Ukazal je kmetu, naj takoj pripravi vse zaostanke v datjavah, pripravi tudi denar, prav vse do zadnjega vinarja. Kmet mu je počasi, a odločno odgovoril, da je odrejeno nikomur ne odrajtavati nikakih davščin. On se tega ukaza drži.

Oskrbnik je zagrabil svoj dolgi bič, ga poprijel na tenkem kraju in oplazil kmeta z debelim, obteženim koncem po glavi, da se je zgrudil na tla. Oskrbnik je nato ukazal oborožencem, naj iz hleva izeneže najboljšo kravo. Medtem ko so se nasilniki mudili v hlevu, je iz hiše pritekla kmetova žena, se vrgla jokajoč na moža, na ves glas kričaje na pomoč. Iz hiše so prav tako pritekli tudi otroci in nastal je vrišč in jok, da je odmevalo po vasi.

Ko so sosedje to slišali, se je na dvorišču pretepenega kmeta zbrala vsa vas. Možje, oboroženi z vilami, cepci in motikami, so obstopili hlevska vrata, skozi katera so oboroženi vlekli kravo. Kmetje so udarili po njih. Nastal je trušč in hrušč, da se je oskrbnik Steržen kar zmedel. Ni pričakoval takega odpora. Opletal je okrog sebe z bičem, a je kaj malo opravil.

ZA STARO PRAVDO

piše FRANCE CANKAR

3

Ko so kmetje slišali že dlogo znano in ponavljajočo se pesem o pravičnosti in pokorščini gradu, so mu ponovno slikali veliko stisko, v kateri se je znašlo Kočevsko po zadnjem turškem napadu, da bi od kmeta ne mogel iztisniti niti enega tolarja več. Ko pa je Jonke, zdaj že precej razburjen, vicedomu vpadel v besedo in zaklical, da nočejo imeti z gospodom baronom Thurnom nobenih opravkov več, ker oni sedaj zahtevajo samo svojo staro pravico, je plemeniti gospod vicedom kar poskočil. Opozoril je Jonkeja, naj pazi, pred kom govori tako prekucuske besede, kajti on je gospod za Kranjsko in cesarjev namestnik!

Jonke mu je odgovoril, da so oni zastopniki Kočevcev, zato sme izjaviti, da novih datjav ne priznavajo in da zato grofu ne bodo plačali več niti beliča. Ustavili bodo vsa plačila graščini, vse datjate in tudi tlako, dokler cesar ne razsodi, kajti prepričali so se, da jim gospod vicedom ni naklonjen.

Vicedom je že hotel zrohneti, a se je vendarle premagal. V ušesih so mu

kot nadležne muhe šumele kmetove besede stara pravica, po kranjsko „stara pravda“. Bile so besede, ki so burile plemiško kri in rušile njihov mir. Opozoril je kmete, naj potrpežljivo čakajo, na povratku na Kočevsko pa naj vso stvar temeljito premislijo in se v ničemer ne prenačijo. On, vicedom, jih milostno odpušča, dasi bi jih lahko dal za lahkomišelnih besede vredi v ječo, ki jih na Ljubljanski gradu ne manjka in kjer bi lahko lep čas ob kruhu in vodi premišljevali, kako se govori pred oblastniki kranjske dežele. Ti odločajo, kaj je za kmete koristno, kmetje pa morajo ubogati.

Ko so se za odposlanci zaprla vrata vicedomove pisarne in so se znašli na pustem, mrzlem hodniku, so se za hip ustavili in se prepadeni spogledali. Skoraj telesno so čutili na svojih obrazih piš stiske in gorja, ki bo zavel prek dežele in ki ga niso povzročili oni. Iskali so pravico in našli grajo, iskali v visokem dostojanstveniku očeta, a so našli le vsemogočnega gospoda.

osmošolci

Če vas veseli trgovski poklic, vas vabimo, da se izučite pri našem podjetju. Za triletno šolanje nudimo ugodne strokovne pogoje — postanete

trgovski pomočniki

POGOJI: spričevalo o končani osemletki (vsaj s prav dobrim uspehom), potrdilo o zdravstvenem stanju, starost do 16 let

Zaradi specifičnosti stroke bomo sprejeli:

- DVAJSET KANDIDATOV ZA NAŠE PRODAJALNE V LJUBLJANI,
- SEDEM KANDIDATOV ZA NAŠI PRODAJALNI V MARIBORU,
- DVA KANDIDATA ZA PRODAJALNO V PTUJU,
- ENEGA KANDIDATA ZA PRODAJALNO V METLIKI

Vloge pošljite kadrovskemu oddelku METALKE najkasneje v petnajstih dneh po objavi v časopisu

Trgovsko, izvozno, uvozno, zastopniško in proizvodno podjetje
61000 L J U B L J A N A, Dalmatinova 2

DELO ZA GOSTINCE

Kadrovska komisija
pri TOZD

HOTELI BOHINJ, Bohinj

razpisuje več
prostih delovnih mest za

RECEPTORJE

NATAKARJE

KUHARJE

SOBARICE

TOČAJE

POMIVALKE

ČISTILKE

Nastop dela v mesecu
juniju.

Delo je stalno.

Interesenti naj se
javijo na naslov:

HOTELI BOHINJ,
64265 Bohinjsko jezero

**VAŠ
PRAVI
KORAK
JE
KORAK
DO**

DOLENJSKE BANKE IN HRANILNICE v Novem mestu

in poslovnih enot v Krškem,
Metliki, Novem mestu,
Trebnjem in na Mirni

- KJER ZBIRAJO HRANILNE VLOGE IN JIH OBREŠTUJEJO OD 7,5 DO 10-ODST.
 - VODIJO ŽIRO RAČUNE IN DEVIZNE RAČUNE OBČANOV
 - OPRAVLJAJO DEVIZNO-VALUTNE POSLE IN ODKUP TER PRODAJO DEVIZ
 - DAJEJO KREDITE ZA STANOVANJSKO GRADNJO, POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA, OBRTI IN TURIZMA NA PODLAGI NAMENSKEGA VARČEVANJA
 - ODOBRAVAJO KRATKOROČNE IN DOLGOROČNE KREDITE
 - OPRAVLJAJO VSE DRUGE BANČNE POSLE
- ZAUPAJTE DBH SVOJE DENARNE ZADEVE, SAJ JE TO VAŠA BANKA.

hydrovod

KOČEVJE - RIBNICA

ponovno razpisuje prosto delovno mesto

1. RAČUNOVODJA PODJETJA
2. STROJNIKA V ČRPALIŠČU OBRH

Za kandidate veljajo poleg splošnih pogojev še naslednji:
Pod 1. višja strokovna izobrazba ekonomske ali pravne smeri in 2-letna praksa v računovodskem delu, ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 5-letna praksa v računovodstvu. Štirimesečno poizkusno delo;
Pod 2. kvalifikacija elektromonterja ali strojnega ključničarja. Dvomesечно poizkusno delo.

V stalno ali začasno delovno razmerje sprejmemo tudi
VEČ DELAVCEV ZA delo pri odkopih in zasipih cevi.

Osebnih dohodkov po pravilniku o OD.
Kandidati naj pošljejo ponudbo najpozneje v 15 dneh po objavi, obveščeni pa bodo v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

oglašujte v SL!

VPREGA IN ŽIVINA

**OBVESTILO
O CESTNEM PROMETU SKOZI NOVO MESTO**

Jutri, 11. maja 1973, začne veljati spremenjen in dopolnjen odlok o ureditvi cestnega prometa v mestu Novo mesto, ki je objavljen v Skupščinskem Dolenjskem listu št. 12/73.

Po novem odloku je prepovedana vožnja z vprežnimi vozili in gonjenje živine po najbolj prometnem delu Novega mesta, to je po Ljubljanski cesti od križišča s Kettejevimi drevoredom v Bršlinu, do križišča s Cesto herojev in Cesto komandanta Staneta, po Ulici talcev, po Glavnem trgu in mostu preko Krke, po Zagrebški cesti, po Trdinovi cesti, po Kristanovi ulici in po Partizanski cesti do gostišča na Drski, vse dni v tednu od 5. do 20. ure, razen ob ponedeljkih. Ob ponedeljkih je dovoljen promet od 7. do 12. in od 15.30 do 5. ure.

Kmetje iz Novega mesta, ki imajo zemljišča na eni in drugi strani Krke, pa lahko zaradi obdelave zemljišča dobe posebno dovoljenje na referatu za promet (gasilski dom), na podlagi katerega lahko vozijo z vprego vsak dan v času med 8. in 12. ter 17. in 5. uro.

Za kršitve določil odloka o ureditvi cestnega prometa v mestu Novo mesto zvišuje odlok denarne kazni na višino od najmanj 20 din do največ 500 din.

Prosimo vse prizadete, da upoštevajo določila odloka in na ta način pripomorejo k normalnemu odvijanju prometa ter se izognejo kazni, ki so predpisane po odloku.

REFERAT ZA PROMET
SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

obilo informacij za vaš odih

karavana

posebna turistična številka

112 strani; 32 barvnih strani, veliki
format, cena 10,- din

PROSTA DELOVNA MESTA!

Kmetijska zadruga „Krka“ Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 10, 68000 Novo mesto,

vabi sodelavce za prosta delovna mesta:

1. ADMINISTRATORKE NA UPRAVI
2. MATERIALNEGA KNJIGOVODJE NA PROIZVODNEM OKOLIŠU ŠKOCJAN

Poleg splošnih pogojev za sprejem na delo, se zahtevajo še naslednji pogoji:

- za delovno mesto pod 1.: administrativna šola ali nepopolna srednja šola z znanjem strojepisja;
- za delovno mesto pod 2.: nekaj let prakse v materialni evidenci.

Nastop možen takoj. Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi OD.

Razglas velja do zasedbe. Ponudbe pošljite kadrovski službi na gornji naslov.

Trgovsko podjetje NOVOTEHNA, Novo mesto

razglašuje prosto delovno mesto

NEKVALIFICIRANEGA DELAVCA

Kandidat mora izpolnjevati splošne pogoje ter imeti vozniški izpit B kategorije.
Prijave pošljite do 20. 5. 1973 splošnemu sektorju podjetja.

VEJICE

ODKUPUJEMO JELOVE IN SMREKOVE VEJICE!

Gozdno gospodarstvo Novo mesto, destilarna v Podturnu (Obrh), odkupuje jelove in smrekove vejice. Cena za 1 kg jelovih vejic 0,18 din, za 1 kg smrekovih vejic pa 0,12 din.

GOZDNO GOSPODARSTVO
Novo mesto

IŠČEMO SODELAVCA!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA, NOVO MESTO
Komisija za kadre in splošne zadeve

objavlja v podružnici KRŠKO prosto delovno mesto

REFERENTA

hranilne službe s srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in dvema letoma prakse.

Poskusna doba traja dva meseca.

Kandidati morajo prijavi priložiti kratek življenjepis z opisom dosedanjega dela in potrdilo o izobrazbi.

Objava velja do zasedbe delovnega mesta.
Prijave pošljite Komisiji za kadre in splošne zadeve pri Dolenjski banki in hranilnici, Novo mesto.

TRGOVSKO PODJETJE „NAMA“,
LJUBLJANA, Tomšičeva 2, objavlja

ZA BLAGOVNICO V KOČEVJU

prosto delovno mesto

OBRAČUNSKEGA REFERENTA

Pogoj: — ekonomski ali komercialni tehnik in 1 leto prakse, delo za nedoločen čas, poskusno delo 1 mesec.
Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi in praksi sprejema kadrovska socialna služba podjetja 8 dni po objavi.

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 11. maja – Filip Sobota, 12. maja – Pankracij Nedelja, 13. maja – Servacij Ponedeljek, 14. maja – Bonifacij Torek, 15. maja – Zofija Sreda, 16. maja – Janez Četrtek, 17. maja – Jošt

KINIO

BREŠTANICA: 12. in 13. 5. angleški barvni film „Montezumino blago“.
CRNOMELJ: 11. 5. ameriški barvni film „Prvi mitraljez divjega zahoda“.
KOSTANJEVICA: 12. 5. ameriški barvni film „Ljubezenske melodije“.
KRSKO: 12. in 13. 5. danski barvni film „Mazurka v postelji“.

16. 5. italijanski barvni film „Polijski komisar Pepe“.
METLIKA: Od 11. do 13. 5. ameriški barvni film „Z glavo skozi zid“.
MIRNA: 12. in 13. 5. „Hajka za 100.000 dolarjev“.
NOVO MESTO: Od 11. do 14. 5. italijanski barvni film „Črni morilec“.
RIBNICA: 12. in 13. 5. francosko-italijanski barvni film „Agent X 3“.
SEVNICA: 12. in 13. 5. francoski film „Um kraljuje“.
SENTJERNEJ: 12. in 13. 5. „Dovoljenje za ubijanje“.
TREBNJE: 12. in 13. 5. ameriški barvni kavbojski film „Pusti ženo, ko kavboj ljubi“.

maloglasni

SLUŽBO DOBI

GOSTILNA KUŽNIK, Cesta 4. julija, Krško, sprejme v službo dekletke, ki ima veselje do dela v kuhinji. Plača po dogovoru, nastop službe takoj. Hrana in stanovanje v hiši.
SPREJMEM DEKLE, ki bi se rada zaposlila v Ljubljani in ji pomagam. Kaplan, Ljubljana, Galjeviča 14.
IŠCEM TESARJA za izdelavo strehe. Štefan Brajdič, Jedinščica 10, Novo mesto.

DEKLE, ki ima veselje do gostilne, lahko začelna ali KV, dobi službo takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Silva Breškvar, Cesta na Loko 28, Ljubljana.
UCENCI 8. RAZREDOV! Sprejem dva vajenca. Avtokleparstvo Jože Zorko, Selo n. h., Pod bočje.
SPLOŠNA BOLNICA NOVO MESTO sprejme več delavk za dela na oddelkih in v pralnici. Podrobne informacije dobite v personalni službi uprave bolnice.
SLUŽBO DOBI DEKLE za pomoč v kuhinji. Hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Stane Burica, Dragomelj 27, 61230 Domžale.
ZA OSTARELO MAMO iščem samostojno gospodinjstvo-upokojenko. Pismene ali osebne ponudbe na Kroupa, Ljubljana, Zupančičeva 14, v dopoldanskih urah.

STANOVANJA

ODDAM Opremljeno sobo dvema ženskama v Smihelu. K Roku 16, Novo mesto.
PRODAM ENOSOBNO STANOVANJE v CENTRU Kostanjevica, primerno za manjšo družino ali upokojenca. Ogled ob nedeljah na Oražnovi 6.
ODDAM opremljeno sobo samske mu sestanovalcu. Naslov v upravi lista (1151/73).

Motorna vozila

PRODAM FIAT ZASTAVA 750, letnik 1970, po zelo ugodni ceni. Marjan Gregorič, Otočec 14.
PEUGEOT 404, letnik 1968, 70.000 km, zelo dobro ohranjen, prodam. Informacije po telefonu 77-210 Metlika po 16. uri.
PRODAM nov moped na štiri prestave. Tajčman, Curile 6, Metlika.
PRODAM FIAT 750, letnik 1969, v dobrem stanju, registriran do marca 1974. Franc Jenič, Gotna vas 50 a, Novo mesto.
PO UGODNI CENI prodam zastavo 750, letnik 1968, registrirano za leto 1973. Franc Škrbe, Ulica k Roku 23, Smihel, Novo mesto.
PRODAM FIAT 750, letnik 1968, in pletilni stroj Brother 588. Janez Rotar, Gotna vas 61, Novo mesto.
PRODAM FIAT 750, letnik 1968. Anton Krevs, Vel. Bučna vas 15, Novo mesto.
POCENI PRODAM po delih ali skupaj delno karambolirano škodo 1000 MB, letnik 1964. Poizve se v trafiki Senovo.
PRODAM motor avtomatik. Kettejev drevored 42, Novo mesto.
UGODNO PRODAM zastavo 750, letnik 1968. Naslov v upravi lista (1157/73).
PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1966. Rome, Trdinova 5 c, Novo mesto.
PRODAM LAMBRETO 150 LD v

voznem stanju in registrirano. Drago Sever, Vrhopolje 4, Sentvid pri Stični.
UGODNO PRODAM dobro ohranjen fiat 750, letnik 1969. Jože Špan, Kandijska 6, Novo mesto.
PRODAM ODLIČNO OHRANJEN osebni avto warburg karavan, letnik 1970, s popolnoma novim motorjem, registriran do marca 1974, primeren za obrtnike. Informacije v ponedeljek in torek po 15. uri pri Stanetu Gabrijelu, Prapreče 8, Trebnje.
UGODNO PRODAM dva avtomobila fiata 750. Ogled v soboto in nedeljo. Milan Zdravljje, Zalag 2, Novo mesto.

PRODAM

PRODAM zelo dobro ohranjeno kuhinjsko pohištvo. Šeravič, Nad mlini 43, Novo mesto.
SKRBI OB SPRAVILU žita vas reši nov IF kombajn, ki ga prodam po zelo ugodni ceni. Dobrava 32, Škocjan.
PRODAM po ugodni ceni nerabljen globok otroški voziček. Zmave, Kristanova 12, Novo mesto.
PRODAM nov stroj za izdelavo kvadrov. Cena konkurenčna. Kvadri so termooizolacijske izvedbe, zmogljivost stroja 160 kosov na uro. Garancija 6 mesecev. Bojan Porenta, Breg ob Savi 53, Kranj.
PRODAM dobro ohranjeno kompletno spalnico. Ogled popoldne. Štefka Sajevec, Majde Šilc 1, Novo mesto.
PRODAM 2-letno kobilico, enosono prikolico, elektro mlin na kamne in krožno brano. Povšič, Čučja mlaka 3, Škocjan.
PRODAM dnevno sobo brez kavča po ugodni ceni. Martina Peskar, Pod Trško goro 37, Novo mesto.
PO UGODNI CENI prodam motorno žago z garancijo. Naslov v upravi lista (1124/73).
PRODAM položni šivalni stroj Singer v dobrem stanju, po ugodni ceni. Marija Požun, Kamni potok 6, Trebnje.
PRODAM skoraj nov komat za konja. Janez Zlogar, Bereča vas 4, Suhor.
PO UGODNI CENI prodam kombinirano omaro. Naslov v upravi lista (1140/73).
PRODAM 600 kg sena. Ovniček, Karlovska 5, Novo mesto.
PRODAM globok otroški voziček. Franc Darovec, Šukljotova 16, (Smihel), Novo mesto.
PRODAM malo rabljeno kompletno kuhinjo, oblečeno z ultrapasom, 150 litrski betonski mšalec Lescho, pripravljen za obrtnika, in sive naravne kamnite primorske plošče, debeline 2 do 5 cm, primerne za fasade ali podobno. Vse to lahko dobite po ugodni ceni pri Cirilu Zajcu, Lebanova 11, Novo mesto (telefon 21-947).
PRODAM dobro ohranjeno kosilnico BCS. Alojz Dornik, Drnovo 60, 68273 Leskovec pri Krškem

KUPIM

KUPIM neuporabno kosilnico Irus R. Alojz Staniša, Konec 13, Stopiče.
KUPIM ali vzamem v najem hišo z elektriko in vodo kjerkoli. Naslov v upravi lista (1148/73).
POSEST
PRODAM enonadstropno hišo v središču Žužemberka. Oberstar, Žužemberk 14.
PRODAM stanovanjsko poslopje s

prostori, primernimi za obrt, v bližini Novega mesta: Ivan Ban, Dol. Maharovec 11, Sentjernej.
ENOSTANOVANJSKO NOVEJSO hišo, takoj vseljivo ali še nedograjeno, kupim v Novem mestu. Plačam takoj v gotovini. Ponudbe pod šifro „ENODRUŽINSKA“.
PRODAMO lesen kozolec dvojniki na tri okna, ki stoji za pekarijo v Ločni. Kozolec je dobro ohranjen in pokrit z zarezno opeko. Podrobne informacije dobite v podjetju Dominvest, Novo mesto, na oddelku za urejanje in oddajanje stavbnih zemljišč, vsak dan od 6. do 14. ure.
DRAGI ROJAKI IN DOMAČI! Prodajam hišo z garažo in vrtom v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1145/73).
PRODAM 1,5 ha gozda pri Brezovici blizu Smarjških Toplic. Cena po dogovoru. Oglasite se na naslov: Marija Zajc, Šišenska 25, 61000 Ljubljana.
PRODAM parcelo, primerno za vikend, pri Dolžu. Alojz Šimec, Rajnušče 5, Novo mesto.
PRODAM hišo z vrtom ob cesti Smarjeta-Smarješke Toplice. Ogled vsako nedeljo. Naslov v upravi lista (1155/73).
ZARADI BOLEZNI prodam vinograd z zidnico v bližini Lokvice pri Metliki. Naslov v upravi lista (1164/73).
V CRNOMLJU prodam nedograjeno hišo. Mihelič, Simona Jenka 9, Domžale.

RAZNO

POROČNI PRSTANI – Če ste v zadregi, kakšen prstan bi podarili svoji ljubljini, obiščite zlatarja Otmarja Zidariča na Gosposki 5 v Ljubljani (poleg univerze). Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!
MIZARJI! Moderne stroje za vašo obrt, od enostavnega poravnalnika do kombinirke s petimi operacijami, kombinirane rezkarje, debelinske stroje, stroje za izdelavo ladijskega poda in profilov, skobelne gredi itd., izdeluje dipl. ing. Pavel Ledinek, izdelava lesno-obdelovalnih strojev, Maribor, Pajkova 6, telefon 32-155.
SODARJI! Moderne stroje za vašo delavnico, kombinirane stroje za obdelavo drog, rezkarje, gargl aparate, sodarske stružnice itd. izdeluje dipl. ing. Pavel Ledinek, izdelava lesno-obdelovalnih strojev, Maribor, Pajkova 6, telefon 32-155.

MAHAROVCI

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega ljubega moža, brata in svaka

MATIJE HROVATA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Hvala sosedom, posebno Kumpovim za nesebično pomoč in prizadevnost. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Zavarovalnice Sava-PE Novo mesto, gasilskemu društvu Uršna sela, ZB Uršna sela ter župniku za opravljeni obred. Se enkrat hvala vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani.
Zalujoči: žena Marija in družina Vesel

MARIJE GERDEN

Ob smrti naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, jo spremlili na zadnji poti in ji darovali vence ter cvetje. Posebno se zahvaljujemo sosedom za izkazano pozornost v teh težkih trenutkih. Lepa hvala tudi pevcem in duhovniku za spremstvo ob slovesu.
Zalujoči: sinova Ludvik in France z družino, hčerka Toni z družino ter drugo sorodstvo. Gorenja Nemška vas, Dobrníč, Ljubljana, 3. maja 1973

KUPIM

Ob prerani izgubi naše drage žene, mame in babice
ALOJZIJE MARTINČIČ Hrvaški brod 5, Sentjernej
se iskreno zahvaljujemo vsem znancem in sorodnikom za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivu IMV Novo mesto, za podarjeno cvetje in pomoč. Zahvaljujemo se tudi župniku za opravljeni obred.
Zalujoči: mož Jože, sinova Jože in Lado ter hčerka Lojzka z družinami in drugo sorodstvo.

Ob smrti našega moža oziroma očeta

JANEZA PAŠIČA

s Kala pri Semicu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremlili na zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje, vašanom za nesebično pomoč, GD Štrekljevec, KO ZB Štrekljevec za podarjena venca in tov. Francu Pašiču za poslovljni govor ob odprtem grobu. Posebna zahvala zdravnikom in drugemu osebju internega oddelka bolnice Novo mesto za zdravljenje in pomoč. Lepa hvala kaplanu iz Semicu za opravljeni obred.
Zalujoči: žena, sinova Tone in Jože, hčerki Anica in Angelca z družinami.

MARIJE TRAMPUŽ

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše ljube mame, babice, sestre in tete

MARIJE TRAMPUŽ

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremlili na zadnji poti, kolektivom GG Novo mesto, SGP Pionir Krško, Mercatorju Novo mesto in vašanom za poklonjeno cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Vsem še enkrat najlepša hvala.
Zalujoči: mož Karlo, hčerke Vladka, Ivica, Danica in sin Karlo z družinami.

JANEZ RABZELJ

iz Čistega brega pri Sentjerneju V 65. letu starosti je tragično preminil naš ljubljeni mož, oče, brat in stric.

JANEZ RABZELJ

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so se v tako velikem številu poslovili od njega, mu poklonili vence in cvetje, ga spremlili na njegovi zadnji poti ter nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se tudi podjetju Iskra obrat Upori iz Sentjerneja ter tehnični šoli – elektro oddelku Krško, dijaškemu domu Krško, osnovni šoli Sentjernej, župniku za poslovljne besede in opravljeni obred ter sorodnikom, znancem in sosedom za vso pomoč v težkih trenutkih.
Zalujoči: žena, hčerki Slavica in Štefka, sinovi Janez, Franc in Ciril, brat Lojze in sestra Marija z družino ter drugo sorodstvo.

JOŽETA MIHELČA

iz Sodevc-Stari trg ob Kolpi Namesto venca na grob pokojnemu Francu Ašu iz Gornje Straže poklanja društvo upokojencev Straže-Toplice 200,00 din Zvezi slepih Novo mesto. Za poklonjeni znesek lepa hvala

JOŽETA MIHELČA

Ob nenadni smrti dragega moža in očeta
Zalujoči: žena Katarina, otroci Jože z ženo, Marija, Srečko, Katica in Tončka.

AVGUSTA BREZNIKA,

upkojenca iz Potočne vasi 3 Ob boleči izgubi dragega očeta, starega očeta, brata in strica

AVGUSTA BREZNIKA,

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremlili na zadnji poti. Hvala vsem za podarjene vence, cvetje in izrečeno sožalje. Posebna hvala železniški postaji Novo mesto, delovnemu kolektivu Novoteksa, župniku za obred. Najlepša hvala dr. Jelčiču za lajšanje bolečin. Hvala tudi družini Redek za pomoč.
Zalujoče družine: Breznik, Jakše in Stipič

ČESTITKE

Dragi mami ALOJZIJI PROGAR iz Hmeljičiča pri Mirni peči za 65-letnico iskreno čestitajo otroci: Anica, Lojzka, Stane, Jože in Franc z družinami, vnučki pa ji pošiljajo koš poljubčkov.
Dragi mami in stari mami MARIJI ŠTEFANČIČ iz Novega mesta želi za 70. rojstni dan še mnogo zdravih in srečnih let v krogu njenih dragih hčerka Mimica z družino. Enako želijo sinu Slavku Janežiču za 17. pomlad, da bi se mu iz-

ZAHVALA

Ob mnogo prerani smrti našega dobrega moža in očeta

POLDETA SLEMENŠKA

iz Sevnice se iskreno zahvaljujem sosedom Kolman in Praznik za pomoč, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mi v najtežjih trenutkih stali ob strani, z mano sočustvovali, mi izrazili sožalje, podarili pokojnemu vence in cvetje ter ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujem godbi na pihala Zidani most, kolektivu ZZTP Novo mesto in govornikom za poslovljne besede.
Zalujoči: žena Jožefa in hči Cvetka z družino ter bratje in sestre

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame in stare mame

ANE POVŠIČ

iz Spodnjih Vodral 14 se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem ter prijateljem, ki so jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo izrekamo govorniku ZB in župniku za tako ganljive poslovljne besede. Hvala vsem, ki ste nam izrazili sožalje.
Njeni: hčerke in sinova z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, moža in brata

KARLA LUKANA

iz Rumanje vasi 27 se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in vence in izrečeno sožalje. Posebna hvala župniku za opravljeni obred, sosedom za pomoč, tov. Benkoviču za izrečene besede na njegovi zadnji poti.
Zalujoči: žena Albina, sinova Darko ter Karel, sestri Jelka in Marija z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA ZA ZDRAVLJENJE

Ob svoji težki delovni nezgodi se srčno zahvaljujem osebju kirurškega oddelka splošne bolnice Novo mesto za uspešno zdravljenje, skrbno nego in človeško toplotno, katere sem bil deležen. Najlepša hvala prof. dr. Bajcu, prim. dr. Savlju, dr. Kramerju, dr. Novakovi, dr. Zuniču, Posebna zahvala dr. Leu Morelu za uspešno opravljeno operacijo in vso skrb. Zahvala tudi delovnim tovarišem – krvodajalcem Metalne Krmelej za nesebično pomoč. V nesreči spozna človek prijatelje.
HVALEŽNI PACIENT JANEZ ZUPAN, SENTJANŽ

polnile vse želje in da bi imel mnogo uspeha v šoli – mamica, očka, brat Darko in stara mama.

OBVESTILA

Nudim vam vse vrste rolet, zaluzije in platnene zavese, opravljam vsa popravila iz te stroke. Cene solidne! Naročila sprejema Bogo Radi, Zolja vas 15, Novo mesto.

Izdelujem in prodajam plastične vodovodne cevi. Ljubljana, Janševa 15 (telefon 061-321-937 od 14. do 15. ure).

MAMICE! Stekleničko vašega dojenčka boste hitro in brez truda očistile. ščetko nabavite pri ščetarstvu Armič, Tržaška 52, Ljubljana.

OBVEŠČAM STRANKE o novem delovnem času v damsko frizerskem salonu MILKA, Partizanska 3, Novo mesto. Salon je odprt ob ponedeljkih od 13. do 20. ure, v torek, sredo, četrtek in petek od

PREKLICI

Cilka Pipan, Gaberje 76, Brusnice, prepovedujem delanje kakršnekoli škode po vsem mojem zemljišču. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

Podpisani Matija Kumič, Mala Lahinja 4, prepovedujem vožnjo in pašo kokoši po mojem travniku v Podjarku. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Podpisana Marija Kobe iz Kota ob Kolpi št. 8, po poklicu gospodinja, zahtevam od Lucije Tomažin iz Kota ob Kolpi št. 5, da me ne obrekuje in me ne ogovarja na javnih poteh in kjerkoli. V nasprotnem primeru jo bom sodno preganjala.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje
IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jekc, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Zvič
UREDNISKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Marjan Moskon, Jože Primc, Jože Spittelach, Jožica Tepper, Ivan Zoran in Alfred Zelenik
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 2 din – Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 – DOLENJSKI LIST šteje med proizvođe iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21-227 – Nenaročnih tokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.30, in ob 20.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 10. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Marjan Savelj: Mladinsko gozdarstvo prireditve na Primorskem. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30

vic do vica brunarica

in vsak teden 10 NAGRAD v PAVLIHI

Priporočajo vam... 14.10 Mladina poje. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 18.30 Iz kasne produkcije RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 11. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Janez Saksida: Se je čas za sajenje prve domače sorte buč golic za olje. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 16.00 „Vrtljak“. 17.50 Človek in zdravje. 18.15 „Signali“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s Triom Avgusta Stanka. 20.00 Naj narodi pojo - 6. oddaja. 20.30 „Top-pops 13“. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 12. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Stane Uršič: Meliorirane planine prinašajo večjo prirajo živine. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.20 Gremo v kino. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambli Mihe Dovžana. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 13. MAJA: 8.05 Radijska igra za otroke - Marjan Marinc: „Zmešnjava pa taka“. 9.05 Srečanje v studiu 14. 10.25 Pesmi boja in dela. 10.45 - 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. - vmes ob 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 13.30 Nedeljska reportaža. 13.50 Z domačimi ansambli. 14.30

Humoreska tega tedna - J. Farrell: Dobrotnik človeštva. 15.05 Radijska igra - Aleksander Marodič: Ministrant. 15.53 Glasbena medigra. 16.00 - 18.03 Nedeljsko športno popoldne. 18.03 Radijski radar. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 14. MAJA: Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Franc Skledar: Zakaj sladkorna pesa v vzhodni Sloveniji ni konkurenčna koruzi. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Amaterski zbori pojo. 16.00 „Vrtljak“. 18.35 „Interna 469“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambli Rudija Mohorka. 20.00 Stereofonski operni koncert. 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 15. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Marijan Hladnik: Melioracije izčrpanih gozdov na brežiškem območju. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 „Na poti s kitaro“. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.15 V terek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00

Prodajalna melodij. 22.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 16. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.45 Glasbeni spomini. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jurij Kumer: Razvojne faze spreminjanja starih kmetij v nova gospodarstva. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana na zagrebškem Bienualu 1973. 22.15 S festivalov jazz.

CETRTEK, 17. MAJA: 8.10 Glasbena matineja. 10.20 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Vukadin Šišaković: Varstvo vinske trte proti gozdnim gnilobi. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 „Mladina poje“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambli Jožeta Kampača. 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Simfonični orkester RTV Ljubljana z deli sodobnih poljskih skladateljev.

NEDELJA, 13. MAJA: 10.30 Reklame in oglasi. 10.50 Po domače. 11.20 Nedeljski intervju. 11.30 Minute z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe. 11.45 Kotiček za šoferje - Martin Česen: Alkohol proti volanu. 11.50 Za vsakogar nekaj. 12.30 Poročila. 12.45 Cestitke in pozdravi naših poslušalcev. 15.00 Zaključek oddaje.

SREDA, 16. MAJA: 16.00 Poročila. 16.10 Reklame in oglasi. 16.30 Po domače. 16.45 Minka Gale: Vljudnost v zakonu in družini

»Dolenjski list« tribuna bralcev

(zaključek). 16.55 Disko klub. 17.25 Kotiček za šoferje. 17.30 Mi mladi, kakšni smo, kaj hočemo, kaj moremo in kaj moramo (obisk pri mladincih v Gabrijelah). 18.00 Zaključek programa.

SOBOTA, 19. MAJA: 16.00 Sobotni vrtljak. 16.15 5 minut za... 16.20 EPP - I. del. 16.30 Poročila. 16.35 EPP - II. del. 16.45 Mala anketa. 17.00 Zaključek programa.

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 10. MAJA: 16.00 - 16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki. 16.15 - 16.30 Nove plošče RTB. 16.30 - 17.00 Aktualnost tedna, Mala šola avtomobilizma, Obvestila in reklame. 17.00 - 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 12. MAJA: 16.00 - 16.30 Pol ure za pop glasbo. 16.30 - 16.40 Radijska univerza. 16.40 - 17.00 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklame ter melodija za vas. 17.00 - 17.15 Kuhajte z mano. 17.15 - 17.30 Za naše najmlajše in skladba iz brežiške glasbene šole. 17.30 - 18.00 Narodnozabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 13. MAJA: 10.30 Domače zanimivosti - Uvodnik - Za naše kmetovalce: dipl. vet. Janko Vizjak - Tele po porodu. Nedeljski razgovor ob koncu tedna gozdov. Obvestila, reklame in spored kinematografov. 12.00 - 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 15. MAJA: 16.00 - 16.15 Napoved programa in srečanje z ansambli Dobri znanci. 16.15 - 17.15 Poročila. Jugoton vam predstavlja. Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, Obvestila in reklame ter filmski pregled. 17.15 - 17.30 Tedenski športni komentar. 17.30 - 18.00 MLADINSKA ODDAJA.

CETRTEK, 10. MAJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bgd) - 17.45 Žarko Petan: Starši naproday - I. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Tišina, na vrsti je nemi film (Lj) - 18.55 Neznani letelci predmeti - serijski barvni film (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 Cetrtkovi razgledi (Lj) - 21.30 T. Arsovski: Zahod nad jezersko deželo - III. del (Lj) - 22.20 Poročila (Lj)

PETEK, 11. MAJA: 17.45 Veseli tobogan: Gornji grad - II. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Profesor Baltazar - barvna risanka (Lj) - 18.40 Cesta in mi - Udeleženci v prometu (Lj) - 18.50 Pet minut za boljši jezik (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 400 let slovenske glasbe: Uvo Petrič - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.30 Iz zakladnice svetovne književnosti: J. Steinbeck: Rešilni čoln (Lj) - 22.00 XXI. stoletje - serijski film (Lj) - 22.25 Poročila (Lj)

SOBOTA, 12. MAJA: 16.50 Rokomet Dinamo: Dubočica - prenos (Zg) - V odmoru rezerviran čas (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mr. Magoo vam predstavlja - barvni film (Lj) - 19.00 Risanka (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 Od danes do jutri - TV kabaret (Bgd) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.30 Nastop sovjetskega ansambla Rossija - barvna oddaja (JRT Lj) - 21.25 Junaki cirkuške arene (Lj) - 21.50 Šerif v New Yorku - serijski barvni film (Lj) - 22.40 TV kažipot (Lj)

NEDELJA, 13. MAJA: 8.50 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bgd) - 9.40 Po domače z ansambli J. Burnika (Lj) - 10.10 Kmetijska oddaja (Sa) - 10.55 Mozaik (Lj) - 11.00 Otroška matineja: Z nasmehom na pot, Junaki cirkuške arene (Lj) - 11.50 Naše malo mesto (Zg) - 12.40 Delavski amandmaji (Lj) - 13.10 Poročila (Lj) - 13.15 TV kažipot (Lj) - Nedeljsko popoldne (Po domače z ansambli Toneta Zagarja, Sport, Za konec tedna) (Lj) - 18.15 Poročila (Lj) - 18.20 Velike bitke II. svetovne vojne: Bitka za Atlantik (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.35 V avtobusu serijski film (Zg) - 21.25 Naši humoristi (Zg) - 21.40 Športni pregled (JRT) - 22.10 Poročila (Lj) - 22.15 Evropsko prvenstvo v gimnastiki, barvni posnetek iz Grenobla

PONEDELJEK, 14. MAJA: 9.05 Odrpta univerza (Bgd) - 9.36 TV v šoli (Zg) - 10.30 Angleščina (Zg) - 10.45 Nemeščina (Zg) - 11.00 TV v šoli (do 11.30) (Bgd) - 14.45 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 15.40 Angleščina - ponovitev (Zg) - 15.55 Nemeščina - ponovitev (Zg) -

16.10 TV v šoli - ponovitev (Bgd) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (do 17.05) (Bgd) - 17.40 J. Grabovsky: Volk in kozlički - I. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Skrivnosti Jadrana - barvna oddaja (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Sa) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.30 TV drama CH. Israel: Labirint, belgijska TV drama (Lj) - 21.55 (Kulturne diagonale (Lj) - 22.40 Poročila (Lj)

TOREK, 15. MAJA: 17.15 Delavski amandmaji (Lj) - 17.45 E. Peroci: Vaniljev sladoled (Lj) - 18.00 Risanke barvne (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Torkov večer: Marc Ogeret (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Zdravstvena oddaja (Lj) - 19.20 Mesta: Varaždin (Lj) - 19.45 Risanka barvna (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 20.30 Mi med seboj (Lj) - 21.30 L. N. Tolstoj: Vojna in mir - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 22.20 Poročila (Lj)

SREDA, 16. MAJA: 17.25 Z nasmehom na pot - serijski film (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Na sedmi stezi (Lj) - 18.30 Živa filozofija - oddaja TV Beograd (Lj) - 19.00 Barvna risanka (Bgd) - 19.05 Cik-cak (Lj) - 19.15 Solun: nogomet Milan: Leeds - prenos EVR - v odmoru ob 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.00 3-2-1 in TV barometer (Lj) - 21.10 Celovečerni film: Bomba, ameriški film (Zg) - 22.20 Poročila (Lj)

CETRTEK, 17. MAJA: 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bgd) - 17.45 Otroški spored (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Tišina na vrsti je nemi film (Lj) - 18.55 Neznani letelci predmeti - serijski barvni film (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 Cetrtkovi razgledi (Lj) - 21.30 Tearsovski: Zahod nad jezersko deželo IV. del (Lj) - 22.20 Poročila (Lj)

Za 50. obletnico poroke stare mame in starega ata Marije in Janeza Šmalca iz Podturna pri Dol. Toplicah iskreno čestitamo in jima želimo še na mnoga zdrava leta, njuni Milan, Almira ter vsi ostali iz Novega mesta

PRIVOŠČITE SI TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Zvonka Kramarič, Mirko Ferbežar, Marija Jereb, Fani Jenič, Jože Konček in Anica Furar, člani Novoteksa Novo mesto; Marija Juršič, Alojz Novak, Jože Mramor in Jože Jarc, člani IMV Novo mesto; Cveta Zupančič, Dominik Kren, Franja Pavlin in Marjana Zupančič, članice Krke - tovarne zdravil Novo mesto; Alojz Poglavec, član Iskre Novo mesto; Alojz Jakše, Ivan Šiška, Pavle Tisovec in Stane Kavšček, člani Novolesa Straža; Jože Dežman, član Ele Novo mesto; Janez Bučar, član OMP Instalater Novo mesto; Jože Novak, član PTT Novo mesto; Danijel Kavšček, član Gorjancev Straža; Tone Polc, član Meterološke postaje Novo mesto; Alojz Primc, član Iskre Novo mesto; Frančiška Bajc, članica Novoteksa Novo mesto.

STANKO ŠKALER

Krško je srednjeveška mestna naselbina, ki se je razvila pod nekdanjim gradom na skopo odmerjenem prostoru med Savo in strmim gričem. Takšna lega je pomenila naravno obrambo, saj je savska struga nadomeščala obzidje. Mestno jedro je zato še danes vključeno v okvire srednjeveških mestnih mej. Na zahodu, kjer je cesta iz savske doline prišla pred zahodna mestna vrata, je obzidje potekalo od rečne brega do gradu na pobočju griča, od tod pa nad današnjo cerkvičjo sv. Rozalije in spet do savaškega brega v Zatonu. Tu so vodila v mesto vzhodna vrata, skozi katera so se 5. februarja uporni kmetje zatekli pred Thurnovimi Uskoki v mestni stolp. Od gradu, ki je iz zisa 18. stol. v razvalinah, je ohranjenih samo še nekaj temeljnih kamnov. S kraja, kjer je nekdanji stal, je lep pogled na panoramo Krškega polja in dolino reke Save.

Grad Leskovec pri Krškem je v starejših virih imenovan tudi Šrajbarski turm. Sedanja grajska stavba je sodobnica kmečkega punta. Ima značilnosti resnične grajske arhitekture 16. stoletja s štirimi vogalnimi obrambnimi stolpi, ki varujejo enonadstropne stanovanjske in reprezentančne prostore, razvrščene okrog skoraj kvadratnega dvorišča.

Približno 5 km od Krškega je na nizki, strmi vzpetini grad Rajhenburg, ki se kot prva v virih izpričana grajska stavba omenja že 895. Sedanja grad je bil na mestu prvotnega sezidan šele v drugi polovici 19. stol. Danes je v tem gradu Muzej slovenskih izgnancev.

Na ozkem prostoru pod gradom se je med gričema ob potoku Brestanica razvil nekoč po gornjem gradu imenovan trg, današnja Brestanica. Iz časa kmečkega upora je tu ohranjena samo gotška cerkev sv. Petra in Pavla z

nagrobni rajhenburških gospodov v gotškem prezbiteriju. V gornjem delu trga je majhna, a stavbno zelo zanimiva baročna cerkva sv. Miklavža, varuha splavjarjev. Rajhenburg je bil namreč skozi stoletja pomembno pristanišče na Savi.

Dvonadstropna arhitektura gradu na terasi nad Sevnico je v glavnem ohranjena še takšna, kot je bila ob koncu 16. stol. Štirje trakti s prostori za bivanje in reprezentanco obdajajo kvadratno dvorišče z arkadami ter s fontano ob severnem grajskem krilu. Povezujejo jih štirje masivni obrambni stolpi, ki so še posebej slikoviti, ker imajo različne kritine, nastale pač v različnih obdobjih. Izredno lepo je okrašen kamnit grajski portal s konca 16. stol., ko je bil grad v posesti grofa Inocencia Moscona. Parkovna ureditev grajske okolice je šele iz dobe baroka. Imenitne so plastike levov na terasi pred vhodom v grad in vrtno zivalske plastike v parku.

Nekaj let po kmečkem punktu so si protestanti uredili v enonadstropni gospodarski stavbi pri gradu molilnico, ki jo ljudje imenujejo Lutrovska klet. Proti koncu 16. stoletja je poslal to protestantsko svetišče neznan slikar s podobami iz protestantskega duhovnega sveta. Ko so v 17. stol. protestantizem pri nas zatrli, so molilnico spremenili v grajsko kaščo in od tod tudi njeno ime. Freske, ki so v stoletjih zelo trpele, je Zavod za spomeniško varstvo SR Slovenije restavriral.

Glavna ulica tržne naselbine pod gradom se na sredi razširi v tržni prostor, na katerem je slikovito baročno-

kužno znamenje. Spodnji sevnški grad je nastal šele v novem veku.

R a d e č e, kjer so 1573 tržani zaman pričakovali Gregoričovo vojsko, so gručasta mestna naselbina, stisnjena pod grajski hrib. Začetki radeškega gradu segajo v 11. stoletje. Do 1336 je bil last gospodov Svibenskih, do 1456 je bil v rokah Celjskih grofov, v bojih za njihovo dediščino pa porušen.

Ob sedanji cerkvi je ohranjen gotski poslikan prezbiterij prejšnje radeške cerkve, v preteklih letih vzorno restavriran.

Ko se je v Sevnici Gregorič odločil zaviti na Kozjansko, se je bil tam razrasel že samostojen upor. Zanesila sta ga že pred 1. februarjem - torej približno takrat, ko je Gregorič zavezal Cesargrad in krenil na Stajersko - ključavničar Pavle Sterc in kmet Filip Kukeč iz Kunšperka. Od tod se je upor razširil v Podsedro in naprej proti severu v Pilštanj ter zajel kmete v Bistriški dolini med Kunšperkom in Planino.

Stere je prišel z nekaj več kot 800 uporniki v Planino 6. februarja, torej na dan, ko je Gregorič, ki je za ta lokalni upor vedel in gotovo upal na združitev sil, odšel s svojo skupino z Lisce proti Jurklostru.

Kriva sreča pa je hotela, da je uporniška vojska na Kozjanskem propadla. Ko je Sterc prišel s svojimi uporniki v Planino, jih je večino pustil tam, sam pa z manjšim delom nadaljeval pot proti Jurklostru. Prav tisti čas pa sta vdrla čez Sotlo dva častnika iz Vojne krajine - hrvaški plemič Ratkaj in stajerski plemič Dormberger - ter na

svojo pest oplenila vasi od Golobinje-ka do Bistrice, nato pa še štiri vasi v smeri proti Podsedri. Nenadni roparski napad je med prebivalci Kozjanskega sprožil preplah, češ da so v Bistriško dolino vdrli Turki. Šterčeva uporniška vojska v Planini, ki je bila brez voditelja, se je razpršila in v trgu je ostalo le okoli 60 kmetov. Ko je Sterc v Jurklostru izvedel, kaj se je zgodilo, se je brž vrnil, da bi zbral razkropljeno vojsko. Domačini v Planini pa so ga zgrabili in izročili grajskemu upravitelju Siebenaicherju, ki ga je vrgel v ječo. Gregorič, ki je v Jurklostru izvedel, kaj se je zgodilo v Planini, je hitel tja, da bi rešil Sterca. Toda grajski oskrbnik ga ni hotel izročiti kljub Ilijevim grožnjam, da bo požgal in oplenil Planino in grajsko pristanišo.

V Planini je Gregorič že drugič dobil vest o porazu upornikov pri Krškem, zato je svojim ljudem ni več mogel prikrivati. Kmete je zajel preplah in želeli so si čim prej priti proti Cesargradu in Stubici. Zato je 7. februarja zjutraj Gregoričeva vojska nadaljevala pohod iz Planine prek Zagorja do Pilštanja. Še iz Pilštanja je Gregorič poslal sla h grajskemu oskrbniku v Planino in mu grozil, da bi dosegel rešitev Sterca. Vendar so njegove grožnje ostale brez uspeha.

8. februarja je Gregoričeva vojska opravila pot od Pilštanja čez Kozje do Kunšperka, kjer so pri Klanjcu nameravali čez Sotlo na Hrvaško. To je bil ravno deseti dan, odkar so bili zavzeli Cesargrad in se pri Klanjcu podali na slovenska tla.

Do zadnjega diha

Vedno je od nekdaj prihajal, vedno je bil kam namenjen. Z občine na komite, od tam na ZB pa na krajevno skupnost, Socialistično zvezo. „Saj ne bi več, ampak nekaj notri mi pravi, da moram. Dokler bom mogel, sem že večkrat rekel...“

In tako je bil Zvone Perc do zadnjega diha zraven. V soboto je bil še del množice, ki je v Novem mestu sprejela stafeto mladosti, v nedeljo pa je omahnil. „Nekaj lepega boš moral napisati o našem Zvonetu, našemu tovarišu v slovo,“ mi je v ponedeljek z jabolkom žalosti v grlu naročil najin skupni sodelavec iz krajevnih skupnosti.

Ko sem mu to obljubil, še nisem vedel, da se bo tudi v meni zgodilo tisto pekleče jabolko, ki zaustavlja besede in mrtviči jezik, da, opletajoč, niti najpreprostejšega sozaljca ne zmore. Ob tem pa: napisati moraš, kaj nam je pomenil Zvone, človek, ki je včeraj še bil, ki je še delal, svetoval, danes pa ga ni več, in moraš... moraš...

„Rodil sem se 22. oktobra 1922 v Novem mestu. Že v zgodnji mladosti, ko sem bil star bore štiri mesece, mi je umrl oče,“ je v nekem življenjepisu sam zapisal. To je bilo kmalu po vojni, podatke so potrebovali za partijsko evidenco.

Zvone Perc ni poznal razposajenosti kratkohlačnika. Zgodaj je moral začeti svojo pot. Želja, da bi šel v gimnazijo, je bila zanj predrzna, saj ni bilo denarja. Posrečilo pa se mu je

končati v Trbovljah trgovsko šolo. Tri leta je bil vajenec, ko so prišli okupatorji. In že jih je spoznal: pregnali so ga v Petrinjo na Hrvaško. In spet se je znašel v klesčah: pri njem so našli letake OF, nakar je nekaj mesecev odsedel v zaporih.

V NOB je vstopil leta 1943 kot prostovoljec – kurir 14. brigade. Po prvem boju je postal skojevec. Zaradi slabega vida so ga odpustili. Delal je v komandi mesta. To je bilo leta 1944. Takrat so mu izročili partijsko izkaznico.

Po vojni je bil v prvih vrstah. Dolžnosti so se vrstile. V političnih organizacijah in oblasteh. Dolga leta je bil tajnik novomeškega okraja, kasneje do upokojitve občinski tajnik.

Šest državnih odlikovanj krasi njegovo delo: red za hrabrost, red zasluge za narod III. stopnje, medalja za hrabrost, red dela III. stopnje, red za vojne zasluge s srebrnimi meči, red zasluge za narod s srebrnimi žarki. Stevilna druga priznanja in odlikovanja govore o življenju revolucionarja. Eno zadnjih so mu izročili republiško priznanje OF leta 1970.

Njegova pot še vedno čaka nekoga, da jo bo izmeril, njegov trud nekoga, da ga bo stehal in ovrednotil. Morda hoče biti ta zapis samo spodbuda, da bi se tega čimprej lotili. Pretesen je okvir tega zapisa in preskopen so besede v njem. Človek, ki je bil predan stvari do zadnjega diha, zasluži več.

I. ZORAN

V počastitev obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte in praznika dela so imeli dijaki novomeške gimnazije 26. aprila obrambni dan. Zjutraj so se najprej zbrali pred gimnazijo, kjer je bilo razglašeno vojno stanje, zatem pa so se porazdelili po skupinah ter odšli na bojne položaje na Marof. Vajo so spremljali dopisniki Partizanskih Stezic, ki so že na bojnem položaju izdali posebno številko in z njo sproti obveščali o poteku vaje. Po končanem preizkusu so udeleženci dobili partizanski golaž, propagandna skupina pa je pripravila miting. Vaja je odlično uspela, koristne so bile izkušnje iz prejšnjega leta. Na sliki: diverzantska skupina in pripravljanje partizanskega golaža. (Foto: Z. Šeruga)

Sto golobov iz Zagreba v Kočevje

Najhitrejši so bili golobovi Hočeverja, Tušaka in Kocjančiča

Niti močan veter niti napoved za krajevne plohe ni zadržala golobarjev, včlanjenih v Društvo za varstvo in vzgojo ptic Kočevje, da ne bi izvedli 29. aprila tekmovanja golobov.

Tekmovalo je 8 članov s 105 golobi, ki so jih izpustili blizu Zagreba. Kljub hudim sunkom vetra prvi golob ni potreboval niti 2 uri do doma, drugi in tretji pa le nekaj minut več.

Prvo mesto je dosegel golob Zdenka Hočeverja iz Poloma, drugo golob Franca Tušaka iz Stare cerkve in tretje golob Marka Kocjančiča s Trate. Razveseljivo je, da so se tekmovanja, ki je bilo prirejeno v počastitev prvomajskih praznikov, udeležili tudi mladi golobarji.

Veličasten je bil pogled na borbo vračajočih se golobov z močnim vetrom, kot bi hoteli še povečati navdušenje čakajočih golobarjev, članov komisije in drugih opazovalcev.

Brežice in Stopiče

Na področnem prvenstvu osnovnih šol v rokometu je pri fantih zmagala ekipa Brežic na domačem igrišču, pri dekletih, ki so igrala v Sentiernju, pa šola iz Stopič. Medtem ko je bil uspeh Brežičanov pričakovani, so presenetile mlade igralke iz Stopič, ki so, slabo opremljene, pokazale veliko volje in tudi znanja. Brežičani in Stopičanke bodo nastopili na slovenskem prvenstvu konec maja.

Prileteli so pošamič, v parih, pa tudi večjih skupinah.

Golobarji bodo letos organizirali še eno tekmovanje, na katerem bodo zmagovalcem podelili kolajne. Zalostno je le, da med jatami neusmiljeno gospodarijo kragulji, ki

Suštarjeva zmaga v Ajdovščini

V nedeljo so se novomeški jadranski modelarji udeležili tekmovanja modelarjev za „Pokal Primorske“ v Ajdovščini, na katerem so nastopili tekmovalci iz Slovenije, Hrvaške in Italije. Med 100 udeleženci je bilo tudi 13-člansko zastopstvo iz Novega mesta. Največji uspeh je dosegel novomeški letalski zanesenjak Adolf Suštar, ki je v kategoriji jadranskih modelov A – 2 zasedel prvo mesto.

Rezultati: kategorija A – 1 (posamezniki): 1. Zinkovič (Reka) 557 točk, 6. Oskar Zupanc 426, 7. Tomo Zupanc (oba N. m.) 392 točk itd. Ekipno: 1. KMT Šempeter pri Gorici 1185 točk, 2. AK Novo mesto 1168 točk itd.

Kategorija A – 2: 1. Suštar 1097, 18. Grošelj (oba N. m.) 769 točk. Ekipno: 1. AK Ljubljana 2653 točk, 3. AK Novo mesto 2307 točk. Sd

odnašajo nekaterim golobarjem tudi najboljše letake. Golobarji računajo na pomoč lovcev, ki naj bi te roparje v času gnezdenja neusmiljeno uničevali.

J. P.

MRTEV TRAKTORIST

5. maja ob 14.20 se je zgodila huda prometna nesreča na poljski cesti v Vinski gorici pri Kostanjevici. Andrej Colarič iz Zabajka se je smrtno ponorečil pri vzratni vožnji s traktorjem. Škode na vozilu je za okrog 15.000 dinarjev.

Še smrtna žrtev mostu

Eno življenje in 100 tisočakov škode ob trčenju tovarnjakov na miremskem mostu pri Boštanju

„Naj zavarovalnica pove, koliko je že plačala za zvito pločevino, poškodovano blago...“ je spet slišati okrog Boštanja po sobotnem silovitem trčenju dveh tovarnjakov, kjer je Celjan Danijel Štuklek, ki bi bil 23. maja star komaj 23 let, izgubil življenje. Na zemljevidu sevniske milice, ki prikazuje nevarna mesta na cestah občine, je to daleč najbolj črno mesto.

Most je komaj 3,80 m „široko“ ozko grlo, dolgo pa kar 24,90 m. Pred mostom je niz znakov: znak za omejitve hitrosti na 30 km na uro, označba za zoženje ceste in ožino mostu ter še znak za pred-

Kdo najboljši?

Šest najboljših amaterskih gledaliških skupin iz vse Slovenije, ki so ali bodo zmagale na področnih prireditvah, se bo pomerilo za naslov najboljših od 21. do 27. maja v Škovec doma v Kočevju. Prireditev bo posvečena 30-letnici Kočevskega zbora, ki je bil prav v tej dvorani od 1. do 3. oktobra 1943. Predvidoma se bosta gledalcem predstavili še gledališka skupina korških Slovencev in ena iz Hrvat-ske.

Ta prireditev, ki se uradno imenuje „Zaključna prireditev XVI. srečanja gledaliških skupin Slovenije“, bo predstavljala vrh kakovosti amaterskih gledališč v republiki za sezono 1972/73. Na njej bo žirija odločila, katere gledališke skupine bodo zastopale slovenski gledališki amaterizem na jugoslovanskih in mednarodnih srečanjih gledaliških amaterjev.

Pokrovitelj prireditve bo predsednik občinske skupščine Kočevje Miro Hegler. V teh dneh pa je bil tudi že ustanovljen odbor za pripravo tega srečanja, ki ga vodi predsednik ZKPO Julij Plut.

Med srečanjem, se pravi od 21. do 27. maja, bo v Kočevju tudi seminar za režiserje, ki se ga bo udeleževalo okoli 30 režiserjev in bodočih režiserjev iz vse Slovenije. J. P.

ZLOMLJENA ROKA

Ko je Stefan Heindler iz Salke vasi 20. aprila ob 13.20 na Tomšičevi cesti v Kočevju prehitel kolesarja Ignaca Domenika, mu je kolesar, ne da bi z roko nakazal spremembo smeri, zapeljal pred avto. Heindler nesreče ni mogel preprečiti. Trčil je kolesarja, nato pa peljal še 15 m naprej in trčil v betonsko ploščo. Pri tem je od avta odtrgalo prednje levo kolo. Kolesarja so z zlomljeno roko prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Heindlerja so preizkusili z alkotestom, ki ni pozelenel. Na avtu je za 3.000 din škode.

SPOROČILO POTNIKOM

V tednu Rdečega križa od 6. do 13. maja 1973 so delovne organizacije, ki prevažajo potnike v javnem, medkrajnem in mednarodnem prometu, dolžne Rdečemu križu v korist pobirati po 20 par na vsak prodani ožni listek. To določa 7. člen zakona o položaju in pravicah RKJ.

NEPREVIDNO PREČKAL CESTO

6. maja ob 15.15 je pešec Albin Kralj iz Rake pri vasi Gmajna prečkal avtomobilsko cesto in zapri pot vozniku osebnega avtomobila nemške registracije Antonu Meingastu iz Nemčije. Voznik je pešca zadel tako silovito, da so ga morali zaradi hudih telesnih poškodb odpeljati v brežiško bolnišnico, na avtomobilu pa je škode za okrog 3.000 dinarjev.

»PEŠAČENJE JE ZDRAVO«

Pogledal sem se v ogledalo. Kolega, sem si rekel, trebusček ti je pričel odganjati. Rediš se. Nič čudnega. Dopolne sedim v službi, popoldne doma, zvečer pa ležim. Tudi ponoči. Nobenega gibanja, nič rekreacije. Včasih, ko še nisem imel avtomobila, sem hodil, se gibal po svežem zraku, kolesaril. Zdaj pa brez avtomobila nikamor. Niti v mesnico, ki mi je pod nosom, ne. Tega mora biti konec, saj bo vsak čas sezona kopanja in ne gre, da bi po kopalnišču razkazoval svoje salo. Od tega trenutka bom hodil peš: v službo, v mesnico, v trgovino, v samopostrežbo, v gostilno, na njivo in še kam. Peš pa samo

peš! Nekaj metrov od hiše me je srečal prijatelj. Odprl je šipo na avtomobilu in začudeno zija: „Si se zakantal, kaj? Kje imaš pa avto?“

„V garaži. Čutim potrebo po gibanju, po hoji...“

Pritisnil je na plin, zamahnil z roko, češ malo se ti je zavrtelo, in oddiral dalje. Pred hotelom me je srečala sosedka, z mrežo v roki: „Ga imaš spet pri mehani-ku? Rekla sem ti: ne kupuj starega avtomobila!“

Pojasnil sem ji, da bom na kraje razdalje hodil peš, in zdelo se mi je, da me ni po-

polnoma razumela. Prepričana je bila, da sem se ji na debelo zlagal, da bi prikrikl sramoto svojega razmajanega avtomobila.

Napotil sem se do železniške postaje, ki je dober kilometer iz mesta. Dan je bil, da bi zvonove zival. Dihal sem sveži zrak in čutil sem, kako mi kri hitreje curlja po ožilju. Od veselja sem celo poskočil. Počutil sem se prerojenega. Gibanje – to je življenje.

Za hrbtom so zacvilile zavore.

„Hej!“ je zavpil znanec, „kam greš? Prisedi!“

„Ne bom. Odločil sem se, da bom pešačil. Sprehodek, saj razumeš.“

„Ne morem verjeti. Doma imaš avto, pa peš? Piši se...“

In ni ga bilo več. Šel sem dalje. Nekdo je tik mene močno zapiskal. Nekdanja moja učenka je sedela za volanom. Zatrabila je zato, da bi mi pokazala nov avto. Do postaje me je še najmanj dvajset ljudi vprašalo, kako to, da hodim peš. S postaje domov pa še enkrat toliko. To me je tako pogrelo, da sem sedel za volan, in pritiskajoč na hupo, trdno sklenil, da se v našem mestu brez avtomobila niti slika-ti ne dam. Saj je človek brez njega v očeh drugih NEKAM ČUDEN.

TONI GASPERIČ

Zalostni ostanki tovarnjaka, ki bi moral peljati opeko, natoženo v Ljubecni, le še nekaj kilometrov. Da so mrtvega voznika lahko potegnili iz razbitin, so morali vrata izrezati z varilnim aparatom. (Foto: Jože Nuč)